

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ
Odbor politiky zaměstnanosti

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020

Praha, květen 2021

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2020

Seznam tabulek	I
Seznam grafů.....	II
Seznam použitých zkratk	III
1. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	1
2. Zaměstnanost.....	6
2.1 Stav a vývoj zaměstnanosti.....	6
2.2 Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání	12
2.3 Vzdělanostní struktura zaměstnanosti	13
2.4 Regionální zaměstnanost.....	14
2.5 Insolvence.....	19
3. Nezaměstnanost	21
3.1 Stav a vývoj nezaměstnanosti.....	21
3.2 Volná pracovní místa	24
3.3 Toky nezaměstnanosti	28
3.4 Struktura uchazečů o zaměstnání.....	31
3.5 Regionální nezaměstnanost.....	39
4. Politika zaměstnanosti	44
4.1 Zaměření politiky zaměstnanosti.....	44
4.2 Výdaje na politiku zaměstnanosti	44
4.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR.....	46
4.4 Systém investičních pobídek.....	60
4.5 Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu	60
5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	78
6. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	86
7. Metodické poznámky	88

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)

Údaje platné k 16. dubnu 2021

Seznam tabulek

Tabulka 1	Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let	6
Tabulka 2	Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.).....	7
Tabulka 3	Věková struktura zaměstnaných (v tis.).....	9
Tabulka 4	Míra zaměstnanosti podle věku (v %)	9
Tabulka 5	Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání.....	10
Tabulka 6	Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách	11
Tabulka 7	Sektorová struktura zaměstnanosti	12
Tabulka 8	Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)	13
Tabulka 9	Vzdělanostní struktura zaměstnaných 15+	14
Tabulka 10	Vzdělanostní struktura zaměstnaných 15+ podle věku v roce 2020 (v %)	14
Tabulka 11	Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR.....	15
Tabulka 12	Zaměstnanost podle postavení v zaměstnání v krajském členění (v tis.).....	16
Tabulka 13	Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích v roce 2020.....	17
Tabulka 14	Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2020	18
Tabulka 15	Počty vyřízených žádostí a vyplacené prostředky v důsledku platební neschopnosti	19
Tabulka 16	Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob.....	22
Tabulka 17	Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN	23
Tabulka 18	Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)	30
Tabulka 19	Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku	32
Tabulka 20	Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti	35
Tabulka 21	Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání.....	36
Tabulka 22	Podíl nezaměstnaných osob, počet uchazečů o zaměstnání a VPM	40
Tabulka 23	Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti v letech 2019 a 2020.....	45
Tabulka 24	Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2020.....	46
Tabulka 25	Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2019 a 2020 (ÚP ČR a MPSV)	47
Tabulka 26	Přehled zařízení péče o děti v IP 1.2 OPZ souhrnně za období 2015-2020.....	68

Seznam grafů

Graf 1	Meziroční vývoj zaměstnanosti (v %)	8
Graf 2	Meziroční rozdíly počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2011-2020	21
Graf 3	Vývoj registrované míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob	23
Graf 4	Podíly uchazečů s podporou podle výše podpory v nezaměstnanosti (v %)	24
Graf 5	Vývoj počtu volných pracovních míst v letech 2011-2020	25
Graf 6	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM v letech 2011-2020 (k 31.12.)	25
Graf 7	Struktura volných pracovních míst k 31. 12. 2020	26
Graf 8	Struktura volných pracovních míst podle kategorií zaměstnání	27
Graf 9	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií zaměstnání	27
Graf 10	Podíly volných pracovních míst podle délky nahlášení na ÚP ČR k 31. 12. 2020 (vybrané hlavní třídy zaměstnání)	28
Graf 11	Přírůstky/úbytky počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2011-2020 (rozdíl nově hlášených a vyřazených v tis.)	29
Graf 12	Vývoj podílu OZP na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání a počtu OZP na 1 VPM pro OZP	31
Graf 13	Věková struktura uchazečů o zaměstnání (podíly v %)	33
Graf 14	Vývoj počtu uchazečů vybraných věkových skupin v letech 2011-2020 (k 31.12.)	33
Graf 15	Vývoj podílu absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání (v %) a počtu absolventů na 1 VPM pro absolventy	34
Graf 16	Vývoj počtu uchazečů podle délky evidence v letech 2011-2020 (k 31.12.)	35
Graf 17	Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle stupňů vzdělání	37
Graf 18	Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění podle pohlaví (v tis.)	38
Graf 19	Uchazeči o zaměstnání na 1 VPM podle krajů k 31. 12. 2020	41
Graf 20	Podíl vybraných specifických skupin na celkovém počtu osob zařazených na jednotlivé nástroje APZ v roce 2020	54
Graf 21	Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v roce 2020 (v %)	78
Graf 22	Vývoj míry zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %) ..	78
Graf 23	Vývoj míry zaměstnanosti žen ve věku 20-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %) ..	79
Graf 24	Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 27 a ČR	80
Graf 25	Vývoj míry zaměstnanosti osob ve věku 55-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %) ..	81
Graf 26	Srovnání kratší pracovní doby v EU 27 a ČR	81
Graf 27	Míra nezaměstnanosti v zemích EU 27 v roce 2020 (v %)	82
Graf 28	Vývoj míry nezaměstnanosti žen a mužů v EU 27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)	83
Graf 29	Vývoj míry nezaměstnanosti mladých do 25 let v EU 27 a ČR v letech 2010-2020 (v %) ..	83
Graf 30	Vývoj míry nezaměstnanosti nízkokvalifikovaných v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %) ...	84
Graf 31	Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 27 a ČR	84

Seznam použitých zkratk

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EAO	ekonomicky aktivní osoby
EU 27	Evropská unie (27 zemí)
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství Úřadu práce České republiky
HDP	hrubý domácí produkt
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	Informační střediska pro volbu povolání a změnu zaměstnání
ISCED	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělání
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MN	míra nezaměstnanosti
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OP LZZ, OPZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, Operační program Zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PM	pracovní místo
PNO	podíl nezaměstnaných osob
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SOŠ	střední odborná škola
SPNO	specifický podíl nezaměstnaných osob
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
UoZ	uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VOŠ	vyšší odborná škola
VPM	volné pracovní místo
VPP	veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí

1. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- **V roce 2020** podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) Českého statistického úřadu (ČSÚ) **klesl průměrný počet zaměstnaných** ve všech sférách národního hospodářství na **5 234,9 tis.** Jejich počet byl meziročně **nižší** absolutně **o 68,2 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,3 %**. Meziroční pokles byl výrazný zejména ve 2. čtvrtletí, kdy činil 1,6 % a po mírném zpomalení ve 3. čtvrtletí (na 1,4 %) ve 4. čtvrtletí opět zrychlil na 1,7 %.
- Počet zaměstnaných **žen** se **snížil** o 45,7 tis. na **2 306,7 tis.**, počet pracujících **mužů** byl nižší o 22,5 tis. a jejich počet dosáhl **2 928,2 tis.** **Zastoupení žen** se **snížilo** z 44,4 % v roce 2019 na **44,1 %**.
- Snížení zaměstnanosti postihlo osoby v mladších věkových skupinách **15-25 let** a zejména **25-39 let** (pokles o 28,1 tis., resp. o 70,8 tis.), z hlediska dosaženého vzdělání osoby se **základním vzděláním**, vč. neukončeného, a především osoby se **středním vzděláním bez maturity** (snížení o 3,1 tis., resp. o 80,0 tis.).
- Zaměstnanost **v primárním sektoru** meziročně **klesla** o 4,7 tis. na **136,6 tis. osob.**
- **V sekundárním sektoru** se zaměstnanost **snížila** o 25,7 tis. na **1 949,7 tis.**, a to v důsledku **poklesu** zaměstnanosti **v průmyslu** o 44,3 tis. na **1 554,2 tis.**, zatímco zaměstnanost **ve stavebnictví** **vzrostla** o 18,5 tis. na **395,4 tis. osob.**
- **V terciárním sektoru služeb** zaměstnanost **klesla** o 37,8 tis. na **3 148,6 tis. osob**, nejvíce v odvětvích „**doprava a skladování**“ (o 26,0 tis.), „**ubytování, stravování a pohostinství**“ (o 20,9 tis.), „**velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel**“ (o 12,8 tis.) a „**kulturní, zábavní a rekreační činnosti**“ (o 9,2 tis.).
- Nepatrně se snížil **podíl primárního sektoru**, a to o 0,1 p. b. na **2,6 %**, zastoupení **sekundárního** (37,2 %) a **terciárního sektoru** (60,1 %) se **nezměnilo**. V sekundární sektor se ovšem snížil podíl průmyslu (o 0,4 p. b. na 29,7 %) a zvýšil se podíl stavebnictví (o 0,5 p. b. na 7,6 % celkové zaměstnanosti).
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu pracujících** (83,1 %), se **snížil** o 61,1 tis. na **4 350,9 tis.**, počet žen v postavení zaměstnanců klesl o 46,1 tis. na 2 016,6 tis. a mužů o 15,1 tis. na 2 334,4 tis.
- **Celkový počet podnikatelů** klesl o 7,0 tis. na **884,0 tis.** **Snížil** se jen počet **podnikatelů se zaměstnanci** (o 10,9 tis.) počet **podnikatelů bez zaměstnanců** a počet **pomáhajících rodinných příslušníků** se mírně **zvýšil** (o 1,7 tis., resp. 2,3 tis.). **Celkový podíl podnikatelů** na zaměstnanosti meziročně **vzrostl** o 0,1 p. b. na **16,9 %**.

- Počet osob pracujících **na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo podnikatelů) **se snížil** o 25,5 tis. **na 4 911,1 tis.** a počet osob pracujících **na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv) byl nižší o 43,0 tis., **poklesl na 321,7 tis.**
- Počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu** se snížil o 30,7 tis. na **4 871,4 tis.**, počet pracujících **na kratší dobu** byl nižší o 37,4 tis., když **klesl na 363,3 tis. osob.**
- **Pokles zaměstnanosti** byl zaznamenán ve všech krajích **kromě Středočeského a Libereckého** (kde byl zaznamenán nárůst o 0,3 %, resp. 0,2 %).
- V absolutním vyjádření se **snížil počet zaměstnaných** nejvíce v **hl. m. Praze** (pokles o 12,5 tis.), v **Moravskoslezském** (o 12,3 tis.) a **Olomouckém kraji** (o 11,1 tis.). V relativním vyjádření bylo **snížení** zaměstnanosti nejvýraznější v **Karlovarském** (o 4,7 %), **Olomouckém** (o 3,6 %), **Královéhradeckém** (o 2,6 %), **Moravskoslezském kraji** (o 2,1 %) a v **hl. městě Praze** (o 1,8 %).
- **Celková míra zaměstnanosti (MZ)** osob ve věku **15 a více let** se snížila o 0,9 p. b. **na 58,3 %**, MZ osob ve věku **15-64 let klesla** o 0,7 p. b. **na 74,4 %**.
- I přes pokles zaměstnanosti **ukazatele národních cílů v oblasti zaměstnanosti**, které si do roku 2020 stanovila ČR v návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (zvýšení celkové MZ ve věkové skupině 20-64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků ve věku 55-64 let na 55 %), byly naplněny, **jejich cílová hodnota byla překročena.**
- MZ obyvatelstva **ve věku 20-64 let** se v roce 2020 meziročně **snížila** o 0,6 p. b. **na 79,7 %**, MZ **žen** ve stejném věku **klesla** o 0,8 p. b. **na 71,9 %**, MZ osob ve věkové skupině **55-64 let** se **zvýšila** o 1,5 p. b. **na 68,2 %** (přičemž MZ žen v tomto věku vzrostla výrazněji, a to o 2,4 p. b.).
- **Snížil se počet ekonomicky aktivních osob (EAO)**, tj. součet zaměstnaných a nezaměstnaných, a to o 40,2 tis. **na 5 372,0 tis.** Pokles souvisel se **snížením** počtu **zaměstnaných**, který činil 68,2 tis., zatímco počet **nezaměstnaných** (podle VŠPS – metodika ILO) **vzrostl** o 27,9 tis.
- **Obecná míra nezaměstnanosti (MN, metodika VŠPS - ILO)** v roce 2020 dosáhla hodnoty **2,6 %** a meziročně byla vyšší o 0,6 p. b. Její hodnota byla nejnižší ze všech zemí EU 27.
- Do národních cílů **Strategie Evropa 2020** ČR zařadila také cíl **snížení MN mladých osob** (15–24 let) **o třetinu** (na cca 12,2 %) a **MN osob s nízkou kvalifikací** (stupeň ISCED 0-2 klasifikace vzdělání) **o čtvrtinu oproti roku 2010** (na cca 18,8 %). V roce 2020 **u mladých** meziročně **vzrostla** z 5,6 % **na 8,0 %** a **u osob s nízkou kvalifikací** se **snížila** z 10,7 % **na 10,4 %**. V oblasti nezaměstnanosti byly národní cíle splněny.
- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob (PNO)**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu stejného věku, v roce 2020 **vzrostl**

na **3,5 %**, meziročně byl vyšší o 0,7 p. b. K **31. 12. 2020 se zvýšil na 4,0 %** a proti prosinci 2019 byl vyšší o 1,1 p. b.

- **Průměrný počet** uchazečů o zaměstnání v evidenci Úřadu práce České republiky (ÚP ČR) se v hodnoceném roce **zvýšil** o 46,7 tis. **na 259,1 tis., na konci prosince 2020** jich bylo evidováno **292,5 tis.**, o 76,5 tis. (tj. o 35,5 %) **více** než před rokem.
- **Počet volných pracovních míst** (VPM) oznámených zaměstnavateli na ÚP ČR se snížil jen mírně. Jejich počet **na konci prosince** klesl na **318,6 tis.**, meziročně jich bylo méně o 22,4 tis. **Průměrný počet VPM za rok 2020** činil **332,0 tis.** a meziroční rozdíl představoval 8,3 tis. míst.
- **Počet uchazečů o zaměstnání** připadající **na 1 volné pracovní místo** (UoZ/VPM) - **0,8** byl ve srovnání s rokem 2019 (0,6) nepatrně vyšší. O něco větší rozdíl byl viditelný **na konci roku**, kdy tento ukazatel dosáhl hodnoty **0,9** (na konci roku 2019 měl hodnotu 0,6).
- Průměrný počet uchazečů o zaměstnání **s nárokem na podporu v nezaměstnanosti** (PvN) v roce 2020 meziročně **vzrostl** o 13,6 tis. **na 90,9 tis.**, k **31. 12. 2020** PvN pobíralo **97,6 tis. uchazečů o zaměstnání**, o 16,0 tis. více než před rokem.
- **Podíl** uchazečů o zaměstnání **s PvN** na celkové evidované nezaměstnanosti na konci roku **činil 33,4 %** (k 31. 12. 2019 to bylo 37,9 %) a jejich **průměrný podíl** za celý rok 2020 se **snížil** (z 36,4 % v roce 2019) **na 35,1 %**.
- **Průměrná výše PvN** v roce 2020 **vzrostla** o 612 Kč na **8 534 Kč**. Průměrná podpora uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci ÚP ČR k **31. 12. 2020**, činila **8 505 Kč** a byla meziročně **vyšší** o 351 Kč.
- K **31. 12. 2020** bylo v evidenci ÚP ČR **38,6 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením** (OZP), tj. o 4,9 tis. více než před rokem. **Podíl OZP** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se na konci prosince 2020 meziročně **snížil** o 2,4 p. b. **na 13,2 %**.
- **Počet** uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let** na konci roku 2020 **vzrostl** o 23,1 tis. osob **na 100,5 tis.** Jejich nárůst byl pomalejší než nárůst celkového počtu uchazečů o zaměstnání, jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných byl tak **nižší** o 1,5 p. b. a činil **34,4 %**.
- Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 25 let** zaznamenal **nárůst** o 10,2 tis., k **31. 12. 2020** jich bylo evidováno **35,9 tis.** **Podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu nezaměstnaných se **zvýšil** o 0,4 p. b. na **12,3 %**.
- K **31. 12. 2020** bylo evidováno **13,6 tis. absolventů škol** všech stupňů vzdělání a **mladistvých** po ukončení základní školy, což je o 3,9 tis. **méně** než před rokem. Jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání ovšem meziročně nepatrně **vzrostl** z 4,5 % **na 4,7 %**.

- Počet uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců (68,7 tis.)** byl na konci roku 2020 meziročně **vyšší** o 23,9 tis., jejich **podíl** na celkové nezaměstnanosti se **zvýšil** z 20,8 % **na 23,5 %**. **Nárůst** počtu **velmi dlouho nezaměstnaných** (24 a více měsíců) byl pouze mírný, a to o 3,2 tis. **na 29,9 tis.** (o 12,5 %) a jejich **podíl poklesl** z 12,4 % **na 10,2 %**. Představují tak 43,5 % dlouhodobě nezaměstnaných (před rokem to bylo 59,6 %).
- K **31. 12. 2020** byl zaznamenán meziroční **nárůst počtu** uchazečů o zaměstnání **ve všech vzdělanostních skupinách**, absolutně **nejvíce** se **zvýšil** počet uchazečů o zaměstnání **s vyučením** (o 24,6 tis., tj. o 32,5 %).
- Uchazeči o zaměstnání **s vyučením (100,2 tis.)** i nadále zůstali **nejpočetnější kategorií** a představovali **34,3 %** všech uchazečů o zaměstnání. Druhou nejpočetnější skupinou byli nadále uchazeči o zaměstnání **se základním vzděláním** vč. neukončeného (**84,3 tis.**), kteří tvořili na celkové nezaměstnanosti 28,9 %.
- **Průměrný počet žen** evidovaných na ÚP ČR v roce 2020 **dosáhl 130,7 tis.**, oproti předchozímu roku **více** o 19,2 tis., **mužů** bylo v průměru **128,4 tis.**, což bylo o 27,5 tis. více než v roce 2019. Průměrný **podíl žen** na celkovém počtu evidovaných nezaměstnaných **se snížil 50,4 %** (v roce 2019 – 52,5 %). K 31. 12. 2020 byly počty na rozdíl od předchozích let vyrovnanější, **počet mužů** dosáhl **145,8 tis.**, **žen** bylo **146,2 tis.**
- **Podíl nezaměstnaných osob** na obyvatelstvu **vyšší než celorepublikový průměr** (4,0 %) byl k 31. 12. 2020 zaznamenán **v šesti krajích**, nejvyšší v **Moravskoslezském** (5,6 %), **Ústeckém** (5,5 %) a **Karlovarském kraji** (5,4 %).
- **Největší nárůst** počtu uchazečů o zaměstnání byl patrný **v hl. m. Praze** (o 14 152, tj. o 78,8 %), **Středočeském** (o 9 522), **Ústeckém** (o 7 915), **Moravskoslezském** (o 7 850) a **Jihomoravském kraji** (o 7 796). V relativním vyjádření byl jejich nárůst kromě hl. m. Prahy výrazný především **v Karlovarském kraji** (o 86,2 %).
- V roce 2020 meziročně **vzrostl počet osob**, které se **nově zaevidovaly** na ÚP ČR, a to na **493,8 tis.**, tj. o 24,7 tis. Naopak z evidence ÚP ČR odešlo o 67,3 tis. **méně** uchazečů o zaměstnání, a to **417,3 tis.**
- Nejvíce nových uchazečů o zaměstnání přišlo **ze zpracovatelského průmyslu**, ale v relativním vyjádření ve srovnání s rokem 2019 byl zaznamenán největší nárůst uchazečů o zaměstnání **z odvětví ubytování, stravování a pohostinství** (o 55,0 %), dále **činnosti v oblasti nemovitostí** (o 16,5 %) a **kulturní, zábavní a rekreační činnosti** (o 8,6 %).
- **Výdaje ze státního rozpočtu (SR)** související **s výplatou PvN** v roce 2020 dosáhly **10 566 518 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v předchozím roce o 2 422 112 tis. Kč, tj. o 29,7 % **vyšší**.
- **Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ)** bylo v roce 2020 vynaloženo **25 838 152 tis. Kč**. Ve srovnání s rokem 2019 **vzrostly** výdaje na APZ o 23 491 188 tis. Kč, a to v důsledku poskytování příspěvků v rámci **cíleného**

programu na podporu zaměstnanosti **Antivirus** od dubna 2020 (23 786 007 tis. Kč).

- Dále bylo **v rámci státní politiky zaměstnanosti (SPZ)** ze SR jako **příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce** vynaloženo **8 406 393 tis. Kč**, tj. o 1 001 644 tis. Kč, o 13,5 % **více** než v roce 2019. Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **273 895 tis. Kč**, meziročně **méně** o 3 777 tis. Kč, tj. o 1,4 %.

2. Zaměstnanost

2.1 Stav a vývoj zaměstnanosti

Ke zpracování částí 2.1 až 2.4 byly použity výsledky VŠPS¹. Hodnoty za rok 2019 a 2020 byly spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce.

Tabulka 1 Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let

	2019			2020			rozdíl 2020-2019			Index
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	2020/2019
	v tis.			v tis.			v tis.			celkem
										(%)
Populace 15+ celkem	8963,5	4381,1	4582,4	8985,8	4397,5	4588,3	22,3	16,4	5,9	100,2
z toho: ve věku 15-64 let	6855,6	3493,8	3361,8	6838,3	3491,8	3346,5	-17,3	-2,0	-15,2	99,7
20-64 let	6382,9	3250,6	3132,2	6355,2	3243,2	3111,9	-27,7	-7,4	-20,3	99,6
Ekonomicky aktivní celkem (zaměstnaní + nezaměstnaní)	5412,1	3002,5	2409,6	5372,0	2995,1	2376,9	-40,2	-7,4	-32,8	99,3
z toho: ve věku 15-64 let	5259,3	2914,3	2345,0	5223,4	2908,5	2314,9	-35,9	-5,8	-30,1	99,3
20-64 let	5229,7	2898,5	2331,1	5197,4	2893,0	2304,4	-32,3	-5,6	-26,7	99,4
55-64 let	888,6	490,2	398,4	905,7	492,6	413,1	17,2	2,4	14,7	101,9
Zaměstnaní v NH	5303,1	2950,7	2352,4	5234,9	2928,2	2306,7	-68,2	-22,5	-45,7	98,7
z toho: ve věku 15-64 let	5150,9	2862,8	2288,1	5086,7	2841,8	2244,9	-64,3	-21,1	-43,2	98,8
20-64 let	5126,0	2849,6	2276,4	5066,2	2829,6	2236,7	-59,8	-20,1	-39,7	98,8
55-64 let	871,2	480,7	390,6	887,8	484,4	403,4	16,5	3,7	12,8	101,9
Nezaměstnaní	109,1	51,8	57,3	137,0	66,9	70,2	27,9	15,1	12,8	125,6
z toho: ve věku 15-64 let	108,4	51,5	56,9	136,8	66,7	70,0	28,4	15,2	13,1	126,2
20-64 let	103,7	48,9	54,8	131,1	63,4	67,7	27,5	14,5	13,0	126,5
55-64 let	17,3	9,5	7,8	18,0	8,2	9,8	0,6	-1,3	1,9	103,7
Ekonomicky neaktivní 15+	3551,4	1378,6	2172,8	3613,9	1402,4	2211,5	62,5	23,8	38,7	101,8
z toho: ve věku 15-64 let	1596,3	579,5	1016,8	1614,9	583,3	1031,6	18,6	3,8	14,8	101,2
20-64 let	1153,2	352,1	801,1	1157,8	350,3	807,5	4,6	-1,8	6,4	100,4
55-64 let	417,7	153,3	264,3	396,0	151,1	244,9	-21,6	-2,2	-19,4	94,8
důchodci v předčas. důchodu	18,6	8,0	10,6	19,7	9,8	9,9	1,0	1,8	-0,7	105,6
důchodci v řádném důchodu	2251,4	888,8	1362,6	2264,6	902,0	1362,5	13,2	13,2	-0,0	100,6
invalidní důchodci	206,0	108,4	97,6	216,8	114,5	102,3	10,8	6,0	4,8	105,2
žáci na 2. stupni zákl. školy	56,2	31,1	25,1	66,6	34,2	32,4	10,4	3,1	7,3	118,5
žáci učeb. oborů bez maturity	79,9	50,7	29,2	69,1	47,3	21,8	-10,8	-3,4	-7,4	86,5
žáci středních škol s matur.	302,8	148,9	153,9	314,1	152,9	161,2	11,3	4,0	7,3	103,7
studenti vysokých škol*)	228,9	104,2	124,6	237,7	101,4	136,4	8,9	-2,9	11,7	103,9
studenti doktorského studia	3,1	1,5	1,6	3,3	1,5	1,7	0,2	0,0	0,2	107,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) včetně studentů konzervatoří a VOŠ

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

V roce 2020 se zvýšil počet obyvatel starších 15 let na 8 985,8 tis., meziročně vzrostl o 22,3 tis., ale ve věkové skupině 15-64 let, rozhodující pro zaměstnanost, poklesl o 17,3 tis. na 6 838,3 tis. Vzrostl ve věkové skupině 40-54 let (zahrnující největší část silné populační vlny ze 70. let minulého století), a to celkem o 26,4 tis., výhradně díky nárůstu ve věkové skupině 45-49 let (o 45,8 tis.) a nepatrně také ve věkové skupině 15-24 let. Ve věkové skupině 25-39 let byl počet obyvatel nižší o 39,3 tis., a to ve všech pětiletých věkových skupinách. Ve věkové skupině 55-64 let se snížil o 4,5 tis., a to kvůli snížení počtu osob ve věku 60-64 (o 25,0 tis.). Pokles počtu obyvatel v této skupině a nárůst počtu obyvatel ve věku 65 a více let (o 39,6 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do poproduktivního věku, a také prodlužující se délky života.

Tabulka 2 Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

Věkové skupiny	2019			2020			rozdíl 2020-2019			index 2020/2019 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15-24	963,3	494,8	468,5	963,9	495,8	468,2	0,7	1,0	-0,3	100,1
25-39	2156,3	1110,6	1045,6	2116,4	1092,2	1024,2	-39,9	-18,3	-21,4	98,2
40-54	2429,8	1245,0	1184,8	2456,2	1260,1	1196,1	26,4	15,1	11,3	101,1
55-64	1306,2	643,5	662,7	1301,8	643,7	658,0	-4,5	0,2	-4,6	99,7
65+	2108,0	887,3	1220,7	2147,5	905,7	1241,8	39,6	18,5	21,1	101,9
15+	8963,5	4381,1	4582,3	8985,8	4397,5	4588,3	22,3	16,4	6,0	100,2
15-64	6855,6	3493,8	3361,6	6838,3	3491,8	3346,5	-17,3	-2,0	-15,0	99,7
20-64	6382,9	3250,6	3132,0	6355,2	3243,2	3111,9	-27,7	-7,4	-20,1	99,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrn zaměstnaných a nezaměstnaných, se snížil o 40,2 tis. na 5 372,0 tis. Zatímco počet mužů klesl pouze o 7,4 tis., počet ekonomicky aktivních žen se snížil o 32,8 tis. Pokles počtu EAO souvisel se snížením počtu zaměstnaných, který činil 68,2 tis., zatímco počet nezaměstnaných (podle VŠPS – metodika ILO) vzrostl o 27,9 tis.

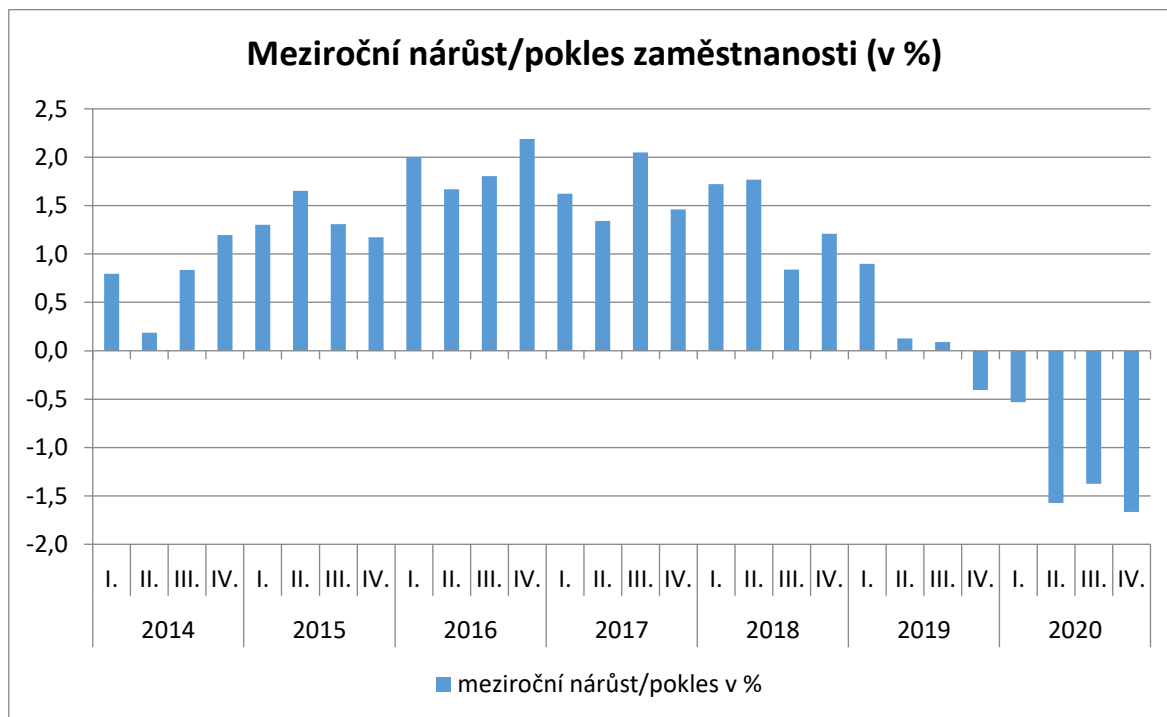
Celkový počet ekonomicky neaktivních byl meziročně vyšší o 62,5 tis. a činil 3 613,9 tis., na zvýšení se podíleli jak muži (nárůst o 23,8 tis.), tak zejména ženy (o 38,7 tis.).

V nejmladších věkových skupinách produktivního věku vzrostly počty osob připravujících se na povolání (o 20,0 tis.). V této skupině se nejvíce zvýšily počty ekonomicky neaktivních středoškoláků (o 11,3 tis.) a také počty žáků 2. stupně základní školy (o 10,4 tis.), zatímco učňů ubylo 10,8 tis. Čím vyšší je úroveň formálního vzdělávání, tím vyšší je zastoupení dívek. Podíl dívek v roce 2020 dosáhl u studentů středních škol 51,3 % a u studentů na vysokých školách (vč. doktorského studia) 57,3 %. Chlapci převažovali na středním studiu bez maturity (68,4 %).

Počet ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55–64 let se snížil o 21,6 tis., především žen (pokles o 19,4 tis.), což může souviset s rychlejším prodlužováním věku jejich odchodu do důchodu. V kategorii neaktivních důchodců nejvíce vzrostl počet důchodců v řádném důchodu (o 13,2 tis.) a invalidních důchodců (o 10,8 tis.), nárůst počtu předčasných důchodců byl minimální (v této kategorii vzrostl počet mužů, počet žen se snížil).

V 1. čtvrtletí 2020 pokračoval mírný meziroční pokles zaměstnanosti z předchozího čtvrtletí (snížení o 0,5 %). V důsledku nástupu onemocnění COVID-19 způsobeného virem SARS-CoV-2 ve 2. čtvrtletí pokles zaměstnanosti zrychlil na 1,6 %. Po nepatrném zpomalení poklesu ve 3. čtvrtletí v důsledku rozvolnění restriktivních opatření (snížení o 1,4 %) se pokles zaměstnanosti ve 4. čtvrtletí opět prohloubil, když se zaměstnanost meziročně snížila o 1,7 %. Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v roce 2020 dosáhl **5 234,9 tis. osob**. Jejich počet meziročně **poklesl** absolutně o **68,2 tis.**, v relativním vyjádření o **1,3 %**.

Graf 1 Meziroční vývoj zaměstnanosti (v %)

Na snížení zaměstnanosti se větší měrou podílely ženy, počet zaměstnaných **žen se snížil** o 45,7 tis. na **2 306,7 tis.**, pokles počtu pracujících **mužů** byl přibližně poloviční, jejich počet se **snížil** o 22,5 tis. na **2 928,2 tis.** **Zastoupení žen** mezi zaměstnanými se tak po několikaletém pozvolném růstu **snížilo na 44,1 %** (v roce 2019 to bylo 44,4 %)².

Pokles zaměstnanosti postihl především mladší lidi. **Největší snížení počtu pracujících** bylo patrné ve věkové skupině **25-39 let**, přičemž **pokles o 70,8 tis.** byl výraznější než pokles obyvatelstva tohoto věku. Ve věkové skupině **15-24 let** se **snížila** zaměstnanost **o 28,1 tis.**, a to i přes nepatrný nárůst obyvatelstva. Naopak, při poklesu počtu obyvatel věkové skupiny **55-64 let** se její zaměstnanost **zvýšila o 16,5 tis.** Nárůst v této skupině částečně ovlivňuje zvyšující se věková hranice pro odchod do důchodu, ovšem podíl na nárůstu v hodnoceném roce měla věková skupina 55-59 let, počet zaměstnaných osob ve věku 60-64 se nepatrně snížil o 2,4 tis. Jednalo se pouze o muže (pokles o 7,2 tis.), počet zaměstnaných žen v tomto věku se zvýšil o 4,8 tis.

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v přílohách č. 4a, b, c.

Zaměstnanost populace **ve věku 65 let a více** se **snížila** o 3,8 tis. Zaměstnanost v této věkové skupině ovlivňují také pracující důchodci, přitom **počet pracujících důchodců v řádném starobním důchodu** se proti roku 2019 **snížil** o 18,5 tis. na **192,6 tis.**

Tabulka 3 Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

Věkové skupiny	2019			2020			rozdíl 2020-2019			index 2020/2019 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	5303,1	2950,7	2352,4	5234,9	2928,2	2306,7	-68,2	-22,5	-45,7	98,7
15-24	270,1	156,2	113,8	242,0	150,9	91,1	-28,1	-5,3	-22,8	89,6
25-39	1760,4	1044,2	716,1	1689,6	1017,4	672,2	-70,8	-26,8	-43,9	96,0
40-54	2249,2	1181,7	1067,6	2267,4	1189,1	1078,3	18,1	7,4	10,7	100,8
55-64	871,2	480,7	390,6	887,8	484,4	403,4	16,5	3,7	12,8	101,9
65+	152,1	87,9	64,2	148,3	86,5	61,8	-3,8	-1,4	-2,4	97,5
15-64	5150,9	2862,8	2288,1	5086,7	2841,8	2244,9	-64,3	-21,1	-43,2	98,8
20-64	5126,0	2849,6	2276,4	5066,2	2829,6	2236,7	-59,8	-20,1	-39,7	98,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vývoj zaměstnanosti v absolutním vyjádření ovlivnil i vývoj **míry zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ** osob ve věku **15 a více let** se **snížila** o 0,9 p. b. na **58,3 %**, MZ osob ve věku **15-64 let** poklesla o 0,7 p. b. na **74,4 %**.

I přes pokles zaměstnanosti **ukazatele národních cílů v oblasti zaměstnanosti**, které si do roku 2020 stanovila ČR v návaznosti na hlavní cíle **Strategie Evropa 2020** (zvýšení celkové MZ ve věkové skupině 20-64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků ve věku 55-64 let na 55 %), byly naplněny, **jejich cílová hodnota byla překročena**.

MZ obyvatelstva **ve věku 20-64 let** se v roce 2020 meziročně **snížila** o 0,6 p. b. na **79,7 %**, MZ **žen** ve stejném věku **klesla** o 0,8 p. b. na **71,9 %**, MZ osob ve věkové skupině **55-64 let** se **zvýšila** o 1,5 p. b. na **68,2 %** (přičemž MZ žen v tomto věku vzrostla výrazněji, a to o 2,4 p. b., MZ mužů vzrostla pouze o 0,5 p. b.).

Tabulka 4 Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

Věkové skupiny	2019			2020		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	28,0	31,6	24,3	25,1	30,4	19,4
25-39	81,6	94,0	68,5	79,8	93,1	65,6
40-54	92,6	94,9	90,1	92,3	94,4	90,1
55-64	66,7	74,7	58,9	68,2	75,2	61,3
15+	59,2	67,4	51,3	58,3	66,6	50,3
15-64	75,1	81,9	68,1	74,4	81,4	67,1
20-64	80,3	87,7	72,7	79,7	87,2	71,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

MZ se snížila především v mladších věkových skupinách. Patrný je pokles MZ ve věkové skupině 15-24 let, a to o 2,9 p. b., jedná se především o pokles MZ žen (o 4,9 p. b.). Ve věkové skupině 25-39 let se na poklesu MZ, a to o 1,8 p. b. také podílely především ženy, jejichž MZ se snížila o 2,9 p. b., což může souviset s péčí o děti.

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části 5. Mezinárodní srovnání.

Na poklesu celkové zaměstnanosti se rozhodující mírou podíleli pracující v postavení **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných** (83,1 %). Jejich počet se **snížil** o 61,1 tis. **na 4 350,9 tis.**, pokles počtu mužů (o 15,1 tis.) na 2 334,4 tis. byl mírnější než pokles počtu žen (o 46,1 tis.) na 2 016,6 tis. Mezi zaměstnanými ženami je 87,4 % zaměstnankyň, mezi zaměstnanými muži tvoří zaměstnanci 79,7 %.

Celkový počet podnikatelů klesl o 7,0 tis. **na 884,0 tis.** Snížil se jen počet **podnikatelů se zaměstnanci** (o 10,9 tis.), počet **podnikatelů bez zaměstnanců** a **počet pomáhajících rodinných příslušníků** se mírně **zvýšil** (o 1,7 tis., resp. 2,3 tis.). Zatímco ve skupině podnikatelů se zaměstnanci jde pokles především na vrub žen (snížení o 8,9 tis.), v kategorii podnikatelů bez zaměstnanců se na zvýšení podílely pouze ženy (nárůst o 7,5 tis.). Pouze v kategorii pomáhajících rodinných příslušníků došlo k nárůstu u obou pohlaví, vyššímu u žen (podrobněji v příloze č. 4a).

Tabulka 5 Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

Zaměstnaní v NH	2019		2020		rozdíl 2020-2019 (tis.)	index 2020/2019 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 303,1	100,0	5 234,9	100,0	-68,2	98,7
z toho:						
zaměstnanci	4 412,1	83,2	4 350,9	83,1	-61,1	98,6
podnikatelé bez zaměstnanců	704,2	13,3	705,9	13,5	1,7	100,2
podnikatelé se zaměstnanci	160,6	3,0	149,7	2,9	-10,9	93,2
pomáhající rodinní příslušníci	26,2	0,5	28,4	0,5	2,3	108,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti se meziročně **zvýšil** o 0,1 p. b. **na 16,9 %**, ve srovnání s jinými zeměmi je stále vysoký.

Z hlediska odvětvové příslušnosti byl **vysoký podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků** (na celkové zaměstnanosti v rámci odvětví) v odvětví „**činnosti v oblasti nemovitosti**“, a to 46,8 % (meziroční pokles o 1,0 p. b.), v odvětví „**profesní, vědecké a technické činnosti**“ 44,3 % (pokles o 2,2 p. b.), a ve velkém odvětví **stavebnictví 42,0 %** (nárůst o 0,2 p. b.).

Na rozdíl od předchozích let se **snížil počet osob pracujících na dobu neurčitou** (zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou nebo podnikatelů). V roce 2020 byl jejich počet meziročně **nižší** o 25,5 tis., když **klesl na 4 911,1 tis. osob.** Na nárůstu se podíleli téměř stejnou měrou ženy i muži.

Ještě výraznější pokles zaměstnanosti byl zaznamenán u **osob pracujících na dobu určitou** (včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv). Jejich počet se **snížil** o 43,0 tis. **na 321,7 tis.** Výraznější byl pokles počtu žen (snížení o 33,6 tis.).

Počet osob pracujících **na plnou pracovní dobu** se **snížil** o 30,7 tis. **na 4 871,4 tis.** Výrazný byl i **pokles** počtu osob pracujících **na kratší pracovní dobu**, když se **snížil** o 37,4 tis. **na 363,3 tis.** V obou případech se na poklesu podílely převážně ženy, u práce na plnou pracovní dobu jejich zaměstnanost klesla o 24,0 tis., v případě práce na kratší pracovní dobu pokles představoval 21,7 tis.

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno pouze **30,8 tis. osob**, o 1,4 tis. **více** než v roce 2019. Na nárůstu se podíleli výhradně **muži**, jejich počet se zvýšil o 2,1 tis., počet podzaměstnaných žen se mírně snížil. Přesto ženy tvoří téměř dvě třetiny podzaměstnaných (62,8 %).

Tabulka 6 Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

Zaměstnaní v NH	2019		2020		rozdíl 2020-2019 (tis.)	index 2020/2019 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 303,1	100,0	5 234,9	100,0	-68,2	98,7
v tom:						
- mající druhé (další) zaměstnání	137,1	2,6	130,7	2,5	-6,4	95,3
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 936,6	93,1	4 911,1	93,8	-25,5	99,5
- úvazek na dobu určitou	364,7	6,9	321,7	6,1	-43,0	88,2
- na plnou pracovní dobu	4 902,1	92,4	4 871,4	93,1	-30,7	99,4
- na kratší pracovní dobu	400,6	7,6	363,3	6,9	-37,4	90,7
- podzaměstnaní	29,4	0,6	30,8	0,6	1,4	104,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Ve druhém (dalším) zaměstnání pracovalo souběžně s hlavním zaměstnáním **130,7 tis. osob**, což je o 6,4 tis. **méně** než před rokem. Mírně převažovali muži (58,0 %).

Nejvíce osob pracovalo ve svém druhém (dalším) zaměstnání v odvětví „**vzdělávání**“ (18,7 tis.), v odvětví „**profesních, vědeckých a technických činnosti**“ (14,4 tis.), v odvětví „**zdravotní a sociální péče**“ (13,4 tis.) a v odvětví „**velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel**“ (12,9 %). V sektoru služeb mělo své druhé zaměstnání 82,7 % osob.

Z hlediska věku převládali lidé **ve věku 40-44 let** (26,2 tis.) a **45-49 let** (20,5 tis.), zatímco v nejmladší a nejstarší věkové skupině (20-24 a 65 a více let) to bylo pouze 2,1 tis. resp. 3,2 tis. osob.

Postavení osob v druhém zaměstnání je **odlišné** od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali mezi nimi podnikatelé** včetně pomáhajících rodinných příslušníků (70,9 tis., tj. 54,3 %), z nich bylo 89,3 % podnikatelů bez zaměstnanců (což je o 4,1 p. b. více než před rokem).

2.2 Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle klasifikace zaměstnání

Zaměstnanost v primárním sektoru se v roce 2020 meziročně snížila o 4,7 tis. na 136,6 tis. osob. Tento sektor tvořil 2,6 % celkové zaměstnanosti, tj. o 0,1 p. b. méně než v roce 2019.

V sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví) byl zaznamenán pokles zaměstnanosti na 1 949,7 tis., tj. o 25,7 tis. osob. Podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti zůstal na hodnotě 37,2 %. Pokles byl způsoben snížením počtu pracujících v průmyslu, a to o 44,3 tis. na 1 554,2 tis. Pokles zaměstnanosti v tomto sektoru zmírnil nárůst ve stavebnictví, kde se zaměstnanost zvýšila o 18,5 tis. na 395,4 tis. Podíl stavebnictví na celkové zaměstnanosti se zvýšil o 0,5 p. b. na 7,6 %.

Tabulka 7 Sektorová struktura zaměstnanosti

Zaměstnaní v NH	2019		2020		rozdíl 2020-2019 (tis.)	index 2020/2019 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 303,1	100,0	5 234,9	100,0	-68,2	98,7
z toho:						
I. sektor	141,3	2,7	136,6	2,6	-4,7	96,7
II. sektor	1 975,4	37,2	1 949,7	37,2	-25,7	98,7
<i>v tom stavebnictví</i>	376,9	7,1	395,4	7,6	18,5	104,9
III. sektor	3 186,4	60,1	3 148,6	60,1	-37,8	98,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4a

Pokles zaměstnanosti v sekundárním sektoru jde výhradně na vrub **pracovatelského průmyslu**, v němž se zaměstnanost meziročně snížila o 56,6 tis. V ostatních odvětvích průmyslu (těžba a dobývání, zásobování vodou, činnosti související s odpady a zejména výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepla) se zaměstnanost meziročně zvýšila. Podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti se snížil o 0,4 p. b. na 29,7 %.

Nejvýraznější dopad pandemie COVID-19 v absolutním vyjádření je patrný v terciárním sektoru, kde zaměstnanost zaznamenala pokles o 37,8 tis. na 3 148,6 tis. osob. V rámci tohoto sektoru se počet pracujících nejvíce snížil v odvětví „doprava a skladování“ (o 26,0 tis.), v odvětví „ubytování, stravování a pohostinství“ (o 20,9 tis.), v odvětví „velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel“ (o 12,8 tis.) a v odvětví „kulturní, zábavní a rekreační činnosti“ (o 9,2 tis.). Naproti tomu nárůst zaměstnanosti byl patrný pouze v odvětví „veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení“ (o 14,6 tis.), v odvětví „informační a komunikační činnosti“ (o 10,2 tis.), v odvětví „zdravotní a sociální péče“ (o 9,8 tis.) a v odvětví „vzdělávání“ (o 4,0 tis.).

Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti se (podobně jako sekundárního sektoru) meziročně nezměnil a činil 60,1 %.

Podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO) **vzrostl** pouze počet zaměstnaných ve třídě 2 – **specialisté** (o 31,9 tis.) a třídě 3 – **techničtí a odborní pracovníci** (o 7,6 tis.). Naopak **nejvýraznější pokles** zaměstnaných byl zaznamenán ve třídě 5 – **pracovníci ve službách a prodeji** (o 31,5 tis.) a třídě 8 - **obsluha strojů a zařízení** (o 24,9 tis.), což odpovídá změnám sektorové struktury zaměstnanosti.

Tabulka 8 Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

Zaměstnaní v NH	2019		2020		rozdíl 2020-2019 (tis.)	index 2020/2019 (%)	
	v tis.	%	v tis.	%			
Celkem	5 303,1	100,0	5 234,9	100,0	-68,2	98,7	
z toho:							
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci	237,6	4,5	224,3	4,3	-13,3	94,4
2	Specialisté	854,7	16,1	886,6	16,9	31,9	103,7
3	Techničtí a odborní pracovníci	909,0	17,1	916,7	17,5	7,6	100,8
4	Úředníci	501,1	9,4	479,1	9,2	-21,9	95,6
5	Pracovníci ve službách a prodeji	816,4	15,4	784,9	15,0	-31,5	96,1
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	66,3	1,3	61,9	1,2	-4,4	93,3
7	Řemeslníci a opraváři	849,4	16,0	835,8	16,0	-13,6	98,4
8	Obsluha strojů a zařízení	728,4	13,7	703,5	13,4	-24,9	96,6
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	323,4	6,1	316,7	6,0	-6,7	97,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4c

Nejvíce osob stále pracovalo ve třídě 3 – **techničtí a odborní pracovníci** (17,5 %), ve třídě 2 – **specialisté** (16,9 %), jejichž podíl na zaměstnanosti se zvýšil, a třídě 7 - **řemeslníci a opraváři** (16,0 %), zastoupení pracujících v této skupině zaměstnání se nezměnilo. Ve třídě 7 pracovalo **nejvíce mužů** (25,3 % z celkového počtu zaměstnaných mužů, což je ve srovnání s rokem 2019 nepatrný pokles o 0,1 p. b.). Naopak **nejvíce žen** (22,2 % z celkového počtu zaměstnaných žen, o 0,7 p. b. méně než před rokem) bylo zařazeno ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji**.

2.3 Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

Výrazný **pokles** zaměstnanosti byl v roce 2020 zaznamenán **u osob se středním vzděláním bez maturity** (o 80,0 tis., tj. o 4,5 %) a mírný pokles **osob se základním vzděláním** vč. bez vzdělání (o 3,1 tis., tj. o 1,3 %). Přibýlo zejména zaměstnaných osob s vysokoškolským vzděláním (o 10,0 tis.) a mírně i osob se středním vzděláním s maturitou (o 4,9 tis.). Tento vývoj je ve srovnání s předchozím rokem zcela opačný, ovšem odpovídá změnám v sektorové a profesní struktuře zaměstnanosti.

Pracujících **se základním vzděláním** vč. bez vzdělání, kteří tvoří stejně jako v roce 2019 pouze 4,6 % všech zaměstnaných, **bylo 240,2 tis.** Ve skupině osob **se středoškolským vzděláním bez maturity** počet pracujících činil **1 709,3 tis.** a tvořili na celkové zaměstnanosti 32,7 %, tj. o 1,0 p. b. méně než před rokem.

Tabulka 9 Vzdělanostní struktura zaměstnaných 15+

Zaměstnaní v NH	2019		2020		rozdíl 2020-2019 (tis.)	index 2020/2019 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	5 303,1	100,0	5 234,9	100,0	-68,2	98,7
z toho:						
základní a bez vzdělání	243,3	4,6	240,2	4,6	-3,1	98,7
střední bez maturity	1 789,3	33,7	1 709,3	32,7	-80,0	95,5
střední s maturitou	1 967,2	37,1	1 972,0	37,7	4,9	100,2
vysokoškolské	1 302,3	24,6	1 312,5	25,1	10,1	100,8

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

Zastoupení vysokoškoláků bylo nejvyšší v mladších věkových skupinách **produktivního věku**, s rostoucím věkem má klesající tendenci. **Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných osob** bylo ve věkových skupinách **25-39 let** (32,5 %). Z podrobnějšího zkoumání je zřejmé, že u věkové skupiny **25-29 let** představovalo zastoupení vysokoškoláků **30,2 %**, u věkové skupiny **30-34 let 34,4 %** a u věkové skupiny **35-39 let 32,6 %**. Přitom tyto věkové skupiny se na celkové zaměstnanosti podílely 9,4 %, 10,7 %, resp. 12,2 %. Naproti tomu **podíl věkové skupiny 40-44 let** na celkové zaměstnanosti představoval **16,0 %**, ale **vysokoškolské vzdělání mělo pouze 25,5 %** pracujících, u věkové skupiny 45-49 let zastoupené mezi zaměstnanými 15,3 %, mělo vysokoškolské vzdělání pouze 20,7 %. Projevuje se zde širší nabídka možností vysokoškolského studia a větší zájem o něj u nejmladší generace.

Tabulka 10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných 15+ podle věku v roce 2020 (v %)

Věk	Zaměstnaní celkem	Vzdělání			
		základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
			bez maturity	s maturitou	
15-24 let	100,0	13,6	32,3	47,6	6,4
25-39 let	100,0	5,0	25,9	36,5	32,5
40-54 let	100,0	3,5	36,1	38,2	22,2
55-64 let	100,0	4,0	38,0	36,1	21,9
65+ let	100,0	5,6	24,6	35,2	34,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Pozn.: data za ženy a muže jsou uvedena v příloze č. 4b

Nejvyšší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob bylo mezi osobami **v poproduktivním věku**. Ve věku **65 a více let** tvořili vysokoškoláci **34,6 %** pracujících, což ovšem souvisí s charakterem vykonávaného zaměstnání (v tomto věku často zůstávají v zaměstnání spíše lidé v profesích méně náročných na fyzickou zdatnost, ale s požadovaným vyšším formálním vzděláním).

2.4 Regionální zaměstnanost

Pokles zaměstnanosti byl zaznamenán ve všech krajích **kromě Středočeského a Libereckého**, v nichž zaměstnanost **stoupla o 0,3 %, resp. 0,2 %**. V absolutním vyjádření se **snížil počet zaměstnaných nejvíce v hl. m. Praze** (pokles o 12,5 tis.), v **Moravskoslezském** (o 12,3 tis.) a **Olomouckém kraji** (o 11,1 tis.). V relativním

vyjádření bylo snížení zaměstnanosti nejvýraznější v **Karlovarském** (o 4,7 %), **Olomouckém** (o 3,6 %), **Královéhradeckém** (o 2,6 %), **Moravskoslezském kraji** (o 2,1 %) a v **hl. městě Praze** (o 1,8 %), v ostatních krajích toto snížení bylo nižší než celorepublikový průměr (1,3 %).

V souladu s vývojem zaměstnanosti se vyvíjela i míra zaměstnanosti v krajích (vypočtená jako podíl zaměstnaných ve věku 20-64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20-64 let). Nejvíce se **snížila** v **Karlovarském kraji** (o 2,2 p. b.), v **hl. m. Praze** (o 1,7 p. b.), v **Královéhradeckém** a **Plzeňském kraji** (shodně o 1,3 p. b.) a v **Olomouckém kraji** (o 1,0 p. b.).

Míru zaměstnanosti **vyšší než je průměrná MZ v ČR** (79,7 %), mělo **šest krajů**. **Nejvyšší** byla ve **Středočeském kraji** (82,2 %), následovalo **hl. m. Praha** (82,1 %), dále **Pardubický** (81,1 %), **Plzeňský kraj** (80,8 %) a **Kraj Vysočina** (80,7 %).

Tabulka 11 Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20-64 (v %)		
	2019	2020	rozdíl 2020-2019 (tis.)	2019	2020	rozdíl 2020-2019 (p. b.)
Celkem	5 303,1	5 234,9	-68,2	80,3	79,7	-0,6
Hl. m. Praha	713,6	701,1	-12,5	83,8	82,1	-1,7
Středočeský kraj	692,4	692,7	0,3	83,2	82,2	-0,9
Jihočeský kraj	313,4	311,0	-2,5	79,9	79,4	-0,5
Plzeňský kraj	296,8	294,4	-2,4	82,0	80,8	-1,3
Karlovarský kraj	149,6	142,6	-7,0	80,8	78,6	-2,2
Ústecký kraj	385,0	384,6	-0,5	76,4	76,7	0,3
Liberecký kraj	209,8	209,9	0,2	78,0	78,8	0,8
Královéhradecký kraj	272,8	265,8	-7,0	80,8	79,5	-1,3
Pardubický kraj	259,6	256,7	-2,9	82,0	81,1	-0,9
Kraj Vysočina	252,9	250,1	-2,8	80,8	80,7	-0,1
Jihomoravský kraj	588,0	582,7	-5,3	79,3	79,9	0,6
Olomoucký kraj	306,3	295,2	-11,1	78,1	77,1	-1,0
Zlínský kraj	283,3	280,9	-2,4	79,0	79,5	0,6
Moravskoslezský kraj	579,8	567,4	-12,3	77,8	76,9	-0,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Nejnižší MZ byla v **Ústeckém** (76,7 %) v **Moravskoslezském** (76,9 %) a **Olomouckém kraji** (77,1 %). I přes nepříznivý vývoj zaměstnanosti měly v roce 2020 všechny kraje vyšší MZ než celorepublikový cíl v rámci Strategie Evropa 2020, tj. 75 %. **Rozpětí** regionální MZ na úrovni krajů **se meziročně snížilo** ze 7,5 p. b. na **5,6 p. b.**

V Jihočeském, Karlovarském, Pardubickém a Olomouckém kraji se snížil počet zaměstnanců i podnikatelů (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), zatímco v hl. m. Praze, ve Středočeském a Ústeckém kraji se snížil počet podnikatelů, ovšem počet zaměstnanců vzrostl. V ostatních krajích, kde se zaměstnanost snížila, klesly počty zaměstnanců i podnikatelů.

Největší pokles počtu **zaměstnanců** byl zaznamenán v **Jihomoravském a Moravskoslezském kraji** (shodně o 14,2 tis.), následoval **Královéhradecký kraj** (o 13,6 tis.). Zaměstnanců **přibylo** pouze v **hl. m. Praze** (0,6 tis.), v **Ústeckém** (2,5 tis.) a **Středočeském kraji** (2,7 tis.). V **polovině krajů se snížil počet podnikatelů**, nejvíce v **hl. m. Praze** (o 13,1 tis.) a v **Olomouckém kraji** (o 6,0 tis.), naopak nejvíce podnikatelů **přibylo** v **Jihomoravském** (8,9 tis.) a **Královéhradeckém kraji** (6,6 tis.).

Tabulka 12 Zaměstnanost podle postavení v zaměstnání v krajském členění (v tis.)

kraj	Zaměstnanci				Podnikatelé (vč. pom. rod. příslušníků)			
	2019	2020	rozdíl 2020-2019	index 2020/2019 (%)	2019	2020	rozdíl 2020-2019	index 2020/2019 (%)
Celkem	4 412,1	4 350,9	-61,1	98,6	891,0	884,0	-7,0	99,2
Hl. m. Praha	543,7	544,3	0,6	100,1	169,9	156,8	-13,1	92,3
Středočeský	548,4	551,1	2,7	100,5	143,9	141,6	-2,3	98,4
Jihočeský	262,3	261,2	-1,1	99,6	51,1	49,8	-1,4	97,3
Plzeňský	255,1	252,4	-2,6	99,0	41,4	41,9	0,6	101,4
Karlovarský	127,7	122,1	-5,6	95,6	21,8	20,2	-1,6	92,5
Ústecký	328,9	331,4	2,5	100,7	56,2	53,2	-2,9	94,8
Liberecký	176,6	175,6	-1,0	99,5	33,2	34,0	0,8	102,3
Královéhradecký	232,0	218,4	-13,6	94,1	40,8	47,4	6,6	116,2
Pardubický	224,4	222,3	-2,2	99,0	34,8	34,4	-0,3	99,0
Kraj Vysočina	213,9	209,8	-4,2	98,1	38,6	40,3	1,7	104,4
Jihomoravský	505,3	491,1	-14,2	97,2	82,6	91,5	8,9	110,8
Olomoucký	254,4	249,3	-5,1	98,0	51,8	45,9	-6,0	88,5
Zlínský	238,5	235,4	-3,1	98,7	44,6	45,5	0,9	102,0
Moravskoslezský	500,7	486,5	-14,2	97,2	79,1	80,9	1,8	102,3

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Nejvyšší podíl podnikatelů na celkové zaměstnanosti mělo podobně jako v posledních dvou letech **hl. m. Praha** (22,4 %) a **Středočeský kraj** (20,4 %). **Pracující v postavení zaměstnanců se** na celkové zaměstnanosti největší mírou podíleli v **Pardubickém** (86,6 %) a **Ústeckém kraji** (86,2 %).

Zaměstnanost v průmyslu se výrazně snížila celkem o 44,3 tis. osob, **ve zpracovatelském průmyslu činil pokles** zaměstnaných **56,6 tis.** Z pohledu krajů byly v tomto odvětví patrné velké rozdíly: **zaměstnanost vzrostla ve dvou krajích, v Plzeňském** (o 1,5 tis.) a **Ústeckém kraji** (o 5,7 tis.). V ostatních krajích zaměstnanost klesla, nejvíce ubylo pracovníků v tomto odvětví v **Moravskoslezském kraji** (o 12,5 tis.) a v **hl. m. Praze** (o 10,7 tis.).

Ve stavebnictví se celková zaměstnanost zvýšila o 18,5 tis., z pohledu krajů **klesla** pouze ve **čtyřech**, nejvíce v **Olomouckém kraji** (o 4,8 tis.). Nejvíce **vzrostla** v **hl. m. Praze** (o 5,5 tis.) a v **Plzeňském kraji** (o 5,0 tis.).

Na poklesu zaměstnanosti v terciárním sektoru se v ČR z **početně větších odvětví** podílelo především odvětví „**doprava a skladování**“. V tomto odvětví se **na snížení zaměstnanosti** (celkem o 26,0 tis.) podílelo 10 krajů, **nejvíce Ústecký** (pokles

o 6,8 tis.) a **Jihočeský kraj** (o 6,7 tis.), nárůst ve zbývajících čtyřech krajích byl pouze mírný. **Menší měrou** se na poklesu zaměstnanosti v terciárním sektoru podílelo odvětví „**velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel**“ (o 12,8 tis.). V tomto odvětví se **na poklesu** zaměstnanosti podílelo 9 krajů, **především hl. m. Praha** (o 6,3 tis.) a **Jihomoravský kraj** (o 4,7 tis.), naopak nejvíce **vzrostla** zaměstnanost v **Moravskoslezském kraji** (o 4,4 tis.).

Tento vývoj ovlivnil podíl jednotlivých sektorů na celkové zaměstnanosti v krajích. **Nejvyšší zastoupení měl primární sektor** v **Kraji Vysočina** (6,4 %), v **Jihočeském** (4,5 %) a **Olomouckém kraji** (3,9 %).

Naproti tomu v **hl. m. Praze** bylo zastoupení **primárního sektoru téměř nulové** (0,2 %) a **podíl sekundárního sektoru nejnižší** (16,6 %). Hl. m. Praha má ovšem dlouhodobě **nejvyšší podíl sektoru terciárního** (83,2 %). Ten byl vysoce zastoupen ještě ve **Středočeském** (64,2 %) a v **Jihomoravském kraji** (62,2 %).

Na celkové zaměstnanosti se **sekundární sektor nejvíce podílel** ve **Zlínském** (48,3 %), **Libereckém** (48,1 %) a **Kraji Vysočina** (45,5 %). Tyto tři kraje měly v roce 2020 naopak **nejnižší zastoupení terciárního sektoru**. Podrobněji viz příloha č. 3a.

Tabulka 13 Podíl počtu pracujících podle klasifikace zaměstnání v krajích v roce 2020 (v %)

CZ-ISCO	celkem	z toho:							
		ISCO 1	ISCO 2	ISCO 3	ISCO 4	ISCO 5	ISCO 7	ISCO 8	ISCO 9
celkem	100,0	4,3	16,9	17,5	9,2	15,0	16,0	13,4	6,0
Hl. m. Praha	100,0	5,7	33,8	21,7	10,9	12,3	6,5	5,0	3,4
Středočeský	100,0	5,5	16,2	17,0	10,9	15,4	15,5	12,9	5,2
Jihočeský	100,0	3,9	13,0	14,2	8,3	15,3	19,9	16,3	5,3
Plzeňský	100,0	3,3	12,6	17,7	8,9	14,3	17,5	17,5	6,6
Karlovarský	100,0	4,1	9,9	15,6	9,1	18,7	16,9	16,9	7,7
Ústecký	100,0	2,9	9,4	17,0	7,7	17,6	17,3	17,0	9,6
Liberecký	100,0	3,9	13,4	15,4	8,1	14,0	19,7	18,0	6,2
Královehradecký	100,0	4,3	14,3	17,8	9,1	16,0	16,7	14,8	5,8
Pardubický	100,0	3,3	13,1	17,0	9,8	14,2	17,0	15,9	6,8
Kraj Vysočina	100,0	4,4	13,2	17,2	6,5	14,3	21,4	14,9	5,2
Jihomoravský	100,0	4,6	20,2	18,3	10,0	14,2	15,0	10,1	6,4
Olomoucký	100,0	3,7	14,4	17,2	7,6	14,8	16,6	15,3	7,5
Zlínský	100,0	3,3	12,0	16,0	8,0	15,1	22,2	14,8	7,2
Moravskoslezský	100,0	3,8	14,7	16,6	8,3	16,8	17,2	15,4	6,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Vysvětlivky:

CZ-ISCO 1 - Zákonnodárci a řídicí pracovníci

2 - Specialisté

3 - Techničtí a odborní pracovníci

4 - Úředníci

5 - Pracovníci ve službách a prodeji

7 - Řemeslníci a opraváři

8 - Obsluha strojů a zařízení, montéři

9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci

Vzhledem k rozdílnému vývoji v jednotlivých sektorech a odvětvích se meziročně změnilo i procentní zastoupení hlavních skupin zaměstnání. Z tabulky č. 13 je patrné, že **hl. m. Praha** má nadále nejvyšší zastoupení (72,1 %, nárůst o 1,9 p. b.) ve skupinách zaměstnání spadajících do **třídy 1 až 4** (zákonodárci a řídicí pracovníci, specialisté, techničtí a odborní pracovníci, úředníci). V **Ústeckém, Zlínském kraji, Kraji Vysočina** (v krajích patřících mezi kraje s nejvyšším podílem sekundárního sektoru) a v Libereckém kraji tvořili **vysoký podíl zaměstnanci** zařazení do **třídy 7 až 9** (řemeslníci a opraváři, obsluha strojů a zařízení, montéři a pomocní a nekvalifikovaní pracovníci). Na prvním místě mezi všemi kraji v republice v zastoupení skupin zaměstnání spadajících do **třídy 5** (pracovníci ve službách a prodeji) je nadále **Karlovarský kraj** (18,7 %), vysoký podíl zaznamenal také **Ústecký** (17,6 %), **Moravskoslezský** (16,8 %) a **Královéhradecký kraj** (16,0 %), v nichž má poměrně vysoké zastoupení (cca 55-58 %) terciární sektor. Do **třídy 9** (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci) bylo nejvíce pracujících zařazeno v **Ústeckém** (9,6 %) a **Karlovarském kraji** (7,7 %), což kromě struktury zaměstnanosti odpovídá i vzdělanostní struktuře zaměstnaných v těchto krajích.

Tabulka 14 Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v roce 2020 v krajském členění v %

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Celkem	4,6	32,7	37,7	25,1
Hl. m. Praha	2,4	13,5	37,9	46,2
Středočeský	4,3	34,3	37,6	23,8
Jihočeský	4,6	37,3	38,3	19,8
Plzeňský	5,8	35,7	39,1	19,5
Karlovarský	9,2	37,4	40,0	13,3
Ústecký	10,0	39,1	36,7	14,1
Liberecký	4,9	39,9	35,8	19,4
Královéhradecký	3,9	33,3	40,6	22,2
Pardubický	4,3	36,3	39,3	20,2
Kraj Vysočina	3,6	37,5	38,2	20,8
Jihomoravský	3,5	30,5	35,3	30,8
Olomoucký	5,6	35,4	35,3	23,6
Zlínský	3,4	39,0	37,4	20,0
Moravskoslezský	4,2	35,5	38,7	21,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Odvětvová a profesní struktura zaměstnanosti je úzce spojená se **vzdělanostní strukturou** obyvatelstva. Největší podíl zaměstnaných **se základním vzděláním** a bez vzdělání na celkové zaměstnanosti v regionu zůstal díky poptávce po pracovní síle obecně, tak i po pracovnících s nízkým vzděláním (23,3 % všech oznámených volných pracovních míst na ÚP ČR spadá do třídy 9 - nekvalifikovaní a pomocní pracovníci, resp. u 74,7 % volných pracovních míst zaměstnavatelé požadují nejvýše základní vzdělání) nejvyšší v **Karlovarském** a **Ústeckém kraji**. V Karlovarském kraji se jejich podíl na celkové zaměstnanosti meziročně zvýšil z 8,9 % na 9,2 %, v Ústeckém kraji se snížil z 11,2 % na 10,0 %. S tím souvisí také vysoký podíl zaměstnaných ve třídách 5, 7, 8 a 9 (vyžadujících nižší kvalifikaci), který patří v těchto

dvou krajích k nejvyšším (v Ústeckém meziroční nárůst z 60,1 % na 61,4 %, v Karlovarském kraji z 59,7 % na 60,2 %).

2.5 Insolvency

Podle zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, mohou zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, požádat kteroukoliv krajskou pobočku ÚP ČR nebo kontaktní pracoviště krajské pobočky ÚP ČR o uspokojení splatných mzdových nároků, které jim nebyly zaměstnavatelem vyplaceny. Ve smyslu výše zmíněného zákona je zaměstnavatel v platební neschopnosti, jestliže neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem následujícím po dni, kdy na něho bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, nebo po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh u příslušného soudu v České republice, nebo u nadnárodního zaměstnavatele také dnem, kdy byl prohlášen za platebně neschopného u příslušného orgánu v jiném členském státě Evropské unie. Žádosti zaměstnanců o uspokojení mzdových nároků vyřizují krajské pobočky ÚP ČR. Zaměstnanci mohou požádat o uspokojení mzdových nároků odpovídající splatným (tzn., že nebyly vyplaceny ve výplatním termínu) mzdovým nárokům maximálně za 3 kalendářní měsíce rozhodného období. V období od 1. 5. 2019 do 30. 4. 2020 mohla být zaměstnanci vyplacena za 1 měsíc maximálně částka 47 828 Kč. Od 1. 5. 2020 (do 30. 4. 2021) činí tato maximální částka 51 187 Kč.

Dle dostupných údajů nejvíce žádostí podali v roce 2020 zaměstnanci z firmy VÍTKOVICE HEAVY MACHINERY a.s., Ostrava (388) a úklidové firmy Gabriela Žehová, Horní Libchava, okr. Česká Lípa (237).

ÚP ČR v roce 2020 vyřídil celkem 3 767 žádostí. Nejvíce vyřízených žádostí připadalo na **Krajskou pobočku pro hl. m. Prahu** - 1 320, následovala Krajská pobočka v Ostravě - 577, Krajská pobočka v Brně - 320 a Krajská pobočka v Karlových Varech - 312 vyřízených žádostí. Nejméně žádostí bylo vyřízeno v Krajské pobočce v Jihlavě - 26 žádostí a Krajské pobočce v Pardubicích - 10 žádostí.

Výdaje na insolvenční v roce 2020 dosáhly 273 895 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2019 byly **nižší** o 3 777 tis. Kč, tj. **o 1,4 %**.

Nejvyšší čerpání rozpočtových prostředků vykázala stejně jako v minulých letech **Krajská pobočka ÚP ČR pro hl. m. Prahu** – 102 653 tis. Kč, následovala Krajská pobočka v Ostravě - 49 738 tis. Kč a Krajská pobočka v Brně - 24 313 tis. Kč. Nejméně vyplatila Krajská pobočka v Pardubicích a Krajská pobočka v Jihlavě.

Tabulka 15 Počty vyřízených žádostí a vyplacené prostředky v důsledku platební neschopnosti

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vyřízené žádosti	8 25	7 694	8 202	6 830	5 610	4 402	3 290	3 793	4 431	3 737
Vyplacené fin. prostředky (tis.Kč)	389 14	451 799	333 208	391 856	229 500	250 339	167 343	257 154	277 672	273 895

Na **příjmový účet** státního rozpočtu (SR) bylo **v roce 2020** přijato vymožené plnění za předchozí výplaty insolvence v celkové výši **127 084 tis. Kč. Celkem** bylo za dobu účinnosti tohoto zákona žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno** cca **5 743,9 mil. Kč.** Do SR bylo **postupně vráceno** celkem **1 438,1 mil. Kč, tj. 25,0 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele.**

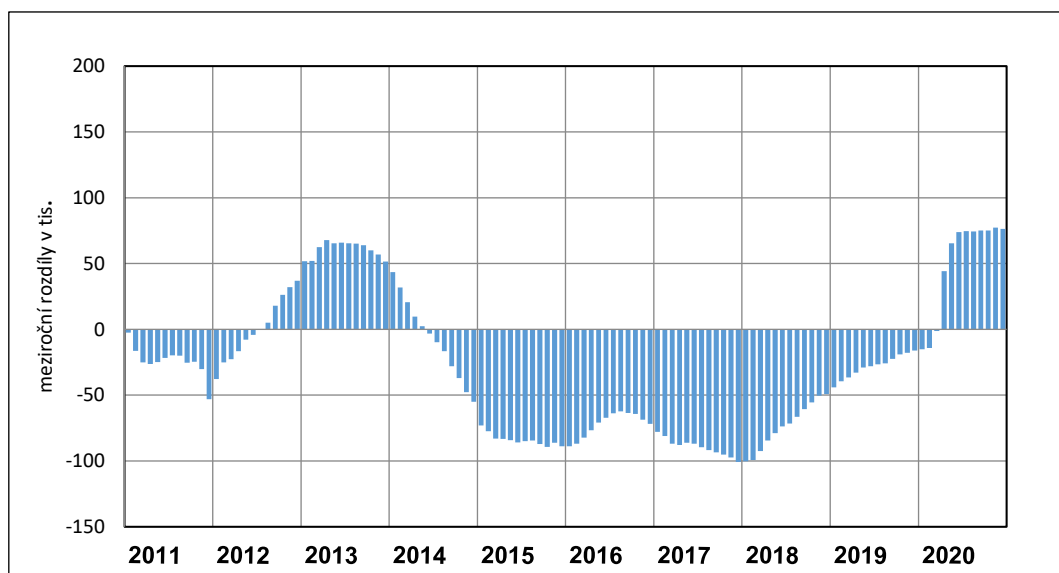
3. Nezaměstnanost

3.1 Stav a vývoj nezaměstnanosti

Na jaře 2020 došlo ke změně dosavadního klesajícího trendu vývoje nezaměstnanosti, jehož příčinou bylo zejména šíření nemoci COVID-19. Tato změna se projevila nejdříve stagnací nezaměstnanosti v březnu, výraznějším nárůstem v dubnu a mírnějším nárůstem v květnu a červnu. V polovině roku činil meziroční nárůst nezaměstnaných 73,9 tis., ve 2. pololetí již došlo pouze k jejich nepatrnému nárůstu. Relativně mírný průběh byl důsledkem přijatých opatření na podporu udržení zaměstnanosti, především **cíleného programu** na podporu zaměstnanosti **Antivirus**.

Zatímco na konci roku 2019 bylo na pracovištích ÚP ČR evidováno 215,5 tis. uchazečů o zaměstnání, k 31. 12. 2020 se zvýšil jejich počet o 76,5 tis. na 292,0 tis.

Graf 2 Meziroční rozdíly počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2011-2020

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v roce 2020 se zvýšil na 259,1 tis., což bylo o 46,7 tis. **více** než jejich průměrný počet v roce 2019. **Dosažitelných** uchazečů o zaměstnání **ve věku 15-64 let**, rozhodujících pro výpočet podílu nezaměstnaných osob³, bylo **240,1 tis.**, tj. o 48,0 tis. meziročně **více**.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu (PNO), který měl na konci roku 2019 hodnotu 2,9 %, **k 31. 12. 2020 vzrostl na 4,0 %,** tj. o 1,1 p. b. **Průměrný PNO se v roce 2020 zvýšil na 3,5 %** a meziroční rozdíl činil 0,7 p. b.

Nárůst PNO kromě zvýšení celkového počtu uchazečů o zaměstnání ovlivnil také počet a podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání, kteří tvořili 92,7 % všech

³ **Podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese <https://www.mpsv.cz/web/cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky>.

uchazečů o zaměstnání (zatímco před rokem to bylo 90,4 %). Na nárůst PNO malou měrou působil pokles počtu obyvatel ve věku 15-64 let (mezi prosincem 2019 a prosincem 2020 o cca 0,4 %). Vliv těchto faktorů je však zanedbatelný.

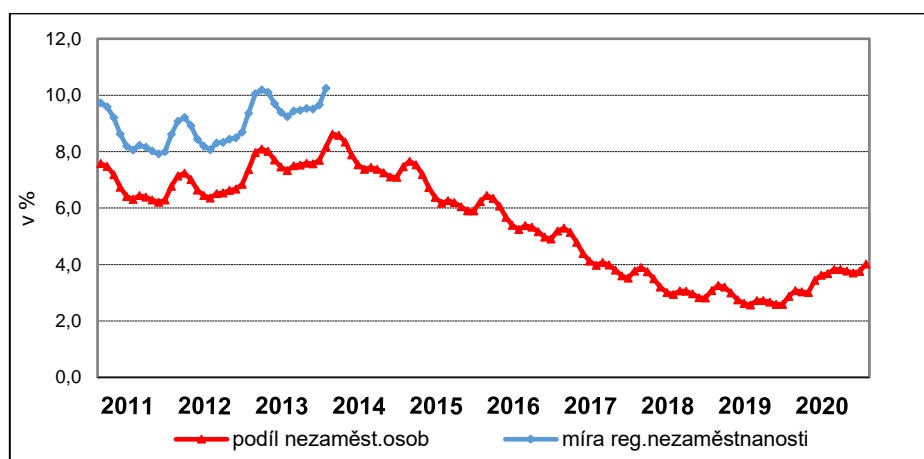
Při srovnávání nezaměstnanosti podle výsledků VŠPS podle metodiky ILO (meziroční nárůst nezaměstnaných o 27,9 tis. na 137,0 tis., míra nezaměstnanosti 2,6 %) a registrované nezaměstnanosti (meziroční nárůst průměrného počtu uchazečů o zaměstnání o 46,7 tis. na 259,1 tis., PNO 3,5 %) se projevily rozdíly vyplývající z definice těchto ukazatelů. V případě absolutní hodnoty nezaměstnanosti byl rozdíl ovlivněn zejména uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním, v rámci VŠPS jsou považováni za zaměstnané, nebo uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání, kteří jsou v rámci VŠPS ekonomicky neaktivní (podrobněji viz Metodické poznámky).

Tabulka 16 Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

	rok 2019	2020					rok 2020
	průměr	31.12.	31.3.	30.6.	30.9.	31.12.	průměr
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	212,4	215,5	225,7	269,6	277,0	292,0	259,1
v tom - ženy	111,5	108,7	112,4	135,6	140,7	146,2	130,7
- muži	100,9	106,8	113,3	134,0	136,3	145,8	128,4
- ženy (v %)	52,5	50,4	49,8	50,3	50,8	50,1	50,4
- muži (v %)	47,5	49,6	50,2	49,7	49,2	49,9	49,6
- dosažitelní ve věku 15-64 let	192,1	196,3	206,1	251,5	257,4	273,8	240,1
- ženy	100,5	98,4	102,0	126,0	130,6	137,0	120,7
- muži	91,5	97,9	104,1	125,4	126,8	136,8	119,4
Pobírající Pvn (v tis.)	77,3	81,6	82,9	93,4	85,5	97,6	90,9
v tom - ženy	41,8	41,3	40,0	47,4	46,5	50,2	46,5
- muži	35,5	40,3	42,9	46,1	39,0	47,4	44,3
Pobírající Pvn na celkovém počtu uchazečů (v %)	36,4	37,9	36,8	34,6	30,9	33,4	35,1
- ženy (v %)	37,5	38,0	35,6	34,9	33,0	34,3	35,6
- muži (v %)	35,2	37,7	37,9	34,4	28,7	32,5	34,5
Průměrná výše Pvn (v Kč)	7 922	8151	8181	8742	8770	8502	8 534
- ženy	7 166	7449	7566	7964	7911	7669	7 771
- muži	8 814	8869	8755	9542	9793	9385	9 337
Volná pracovní místa (v tis.)	340,3	341,0	342,3	334,9	316,7	318,6	332,0
Počet uchazečů na 1 VPM	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,9	0,8
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	2,8	2,9	3,0	3,7	3,8	4,0	3,5
- ženy	3,0	2,9	3,0	3,8	3,9	4,1	3,6
- muži	2,6	2,8	3,0	3,6	3,6	3,9	3,4

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Graf 3 Vývoj registrované míry nezaměstnanosti a podílu nezaměstnaných osob

Vzhledem k vysokému přílivu nových uchazečů o zaměstnání, kteří přišli (alespoň na přechodnou dobu) do evidence ÚP ČR (viz část 3. 3 Toky nezaměstnanosti) a také k tomu, že podpůrná doba, po kterou se podpora v nezaměstnanosti (PvN) vyplácí, je obvykle prvních 5 měsíců evidence, vzrostl počet osob pobírajících PvN. Dalším faktorem, který tento nárůst ovlivnil, byl stále vysoký podíl uchazečů o zaměstnání ve věku 50 a více let s delší než obvyklou podpůrnou dobou 5 měsíců (viz část 3.3 Struktura uchazečů o zaměstnání). U uchazečů o zaměstnání ve věku 50-55 let činí nárok na PvN v délce 8 měsíců, nad 55 let v délce 11 měsíců.

Proti předchozímu roku se **v roce 2020 průměrný počet uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN zvýšil o 13,6 tis. na 90,9 tis. K 31. 12. 2020 PvN pobíralo 97,6 tis. uchazečů o zaměstnání, o 16,0 tis. více než před rokem. Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN na konci roku 2020 činil 33,4 %.** Jejich **průměrný podíl v roce 2020 dosáhl 35,1 %.**

Tabulka 17 Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN

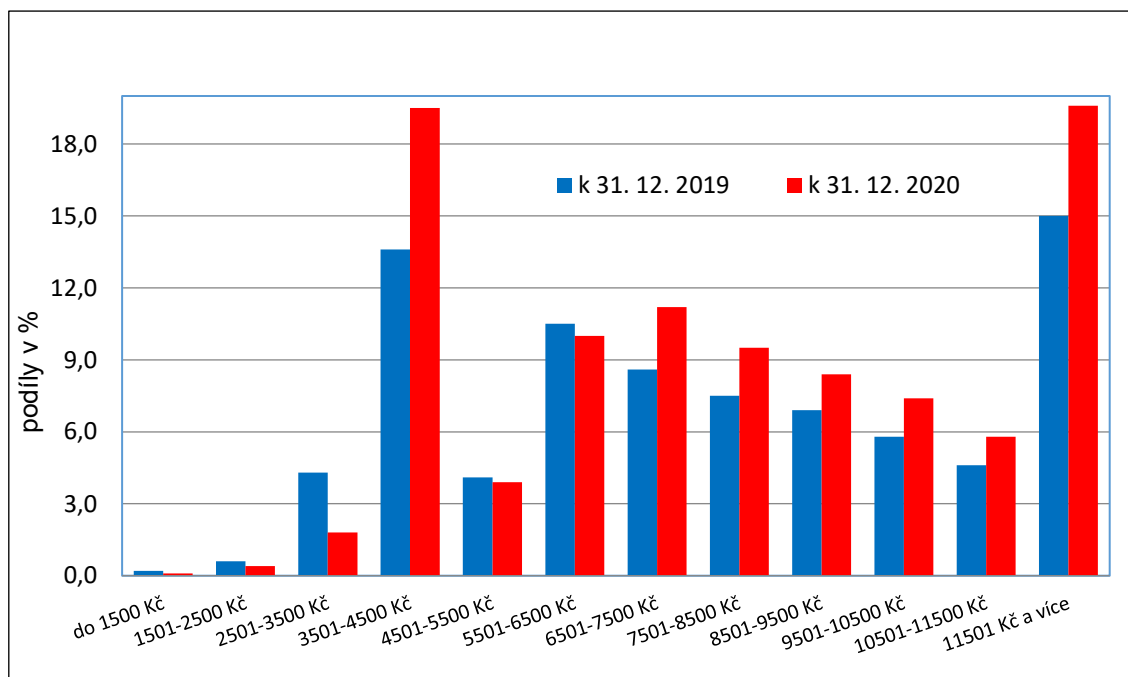
	k 31. 12. 2019		k 31. 12. 2020		meziroční rozdíl	
	v tis.	v tis.	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s PvN	81,6	100,0	97,6	100,0	16,0	19,6
v tom:						
do 1 500 Kč	0,2	0,2	0,1	0,1	-0,1	-50,0
1 501-2 500 Kč	0,6	0,7	0,4	0,4	-0,2	-33,3
2 501-3 500 Kč	4,3	5,3	1,8	1,8	-2,5	-58,1
3 501-4 500 Kč	13,6	16,7	19,5	20,0	5,9	43,4
4 501-5 500 Kč	4,1	5,0	3,9	4,0	-0,2	-4,9
5 501-6 500 Kč	10,5	12,9	10,0	10,2	-0,5	-4,8
6 501-7 500 Kč	8,6	10,5	11,2	11,5	2,6	30,2
7 501-8 500 Kč	7,5	9,2	9,5	9,7	2,0	26,7
8 501-9 500 Kč	6,9	8,5	8,4	8,6	1,5	21,7
9 501-10 500 Kč	5,8	7,1	7,4	7,6	1,6	27,6
10 501-11 500 Kč	4,6	5,6	5,8	5,9	1,2	26,1
11 501 Kč a více	15,0	18,4	19,6	20,1	4,6	30,7

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Průměrná výše Pvn za rok 2020 vzrostla o 612 Kč (o 7,7 %) na 8 534 Kč. Průměrná podpora uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci **k 31. 12. 2020, činila 8 502 Kč** a byla meziročně **vyšší o 351 Kč (o 4,3 %)**. Vzhledem k rozdílům v úrovni výdělků byla průměrná Pvn k tomuto datu **u žen (7 669 Kč) nižší (o 18,3 %) než u mužů (9 385 Kč)**. **Maximální Pvn ve výši 19 389 Kč**, tj. 0,58násobku průměrné mzdy v národním hospodářství (za 1.-3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o Pvn), na konci prosince 2020 **pobíralo 4,1 tis. uchazečů o zaměstnání** (před rokem činila maximální výše 18 111 Kč a Pvn v této výši pobíralo 3,8 tis. osob). **Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících Pvn se meziročně snížil ze 4,6 % na 4,2 %.**

Zpomalení nárůstu průměrné podpory patrně zejména ve 2. pololetí 2020 souviselo s příchodem uchazečů o zaměstnání z odvětví s nižšími výdělky (ubytování, stravování, pohostinství, obchod). Výraznější nárůst je patrný u příjemců Pvn kolem průměrné hodnoty Pvn a zejména u osob pobírajících Pvn v rozmezí 3 501-4 500 Kč.

Graf 4 Podíly uchazečů s podporou podle výše podpory v nezaměstnanosti (v %)

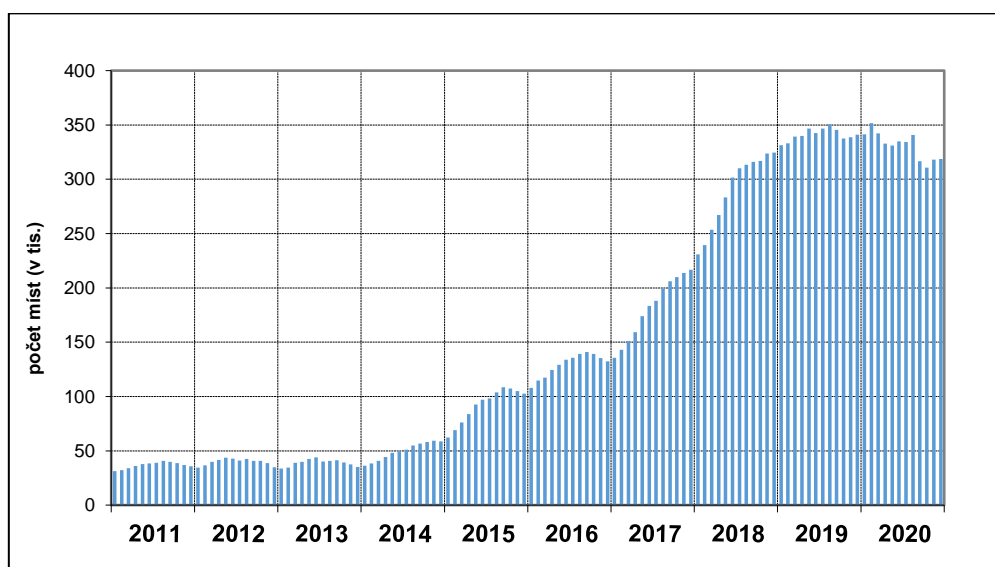

Vzhledem k tomuto vývoji se **podíl** uchazečů o zaměstnání s **podprůměrnou Pvn** nepatrně **zvýšil**, pobíralo ji přibližně **57,8 %** uchazečů o zaměstnání (na konci roku 2019 to bylo 57,3 %).

3.2 Volná pracovní místa

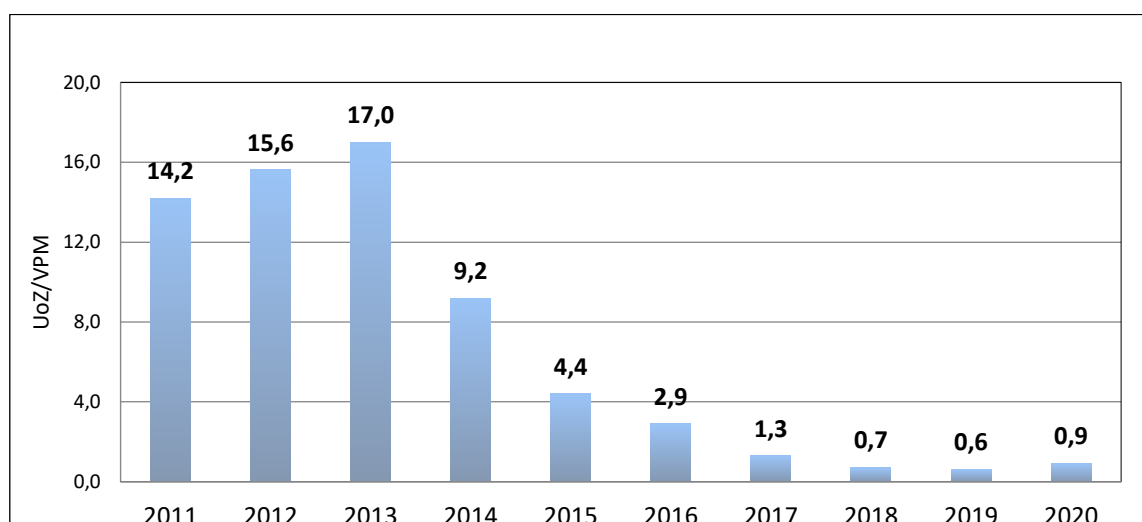
Počet volných pracovních míst (VPM) oznámených zaměstnavateli na pracoviště ÚP ČR v průběhu roku 2020 mírně klesal. Zatímco na konci roku 2019 činil 341,0 tis., **k 31. 12. 2020 se snížil na 318,6 tis.**, tj. o 22,4 tis. Rozdíl **průměrného počtu VPM** proti roku 2019 představoval **8,3 tis.**, když jeho hodnota **v roce 2020 klesla na 332,0 tis.**

Graf 5 Vývoj počtu volných pracovních míst v letech 2011-2020

Vzhledem k nepatrnému poklesu počtu hlášených VPM a nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání se **převaha nabídky pracovní síly nad poptávkou** mírně snížila. **Na 1 VPM připadalo v průměru 0,8 uchazečů o zaměstnání**, v roce 2019 jich bylo 0,6. **K 31. 12. 2020** dosáhl tento ukazatel hodnoty **0,9**, zatímco na konci prosince 2019 to bylo 0,6 UoZ/VPM.

Graf 6 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM v letech 2011-2020 (k 31.12.)

Situace v regionech byla ovšem rozdílná, počet uchazečů o zaměstnání připadajících na jedno VPM se pohyboval od 0,4 v hl. m. Praze, 0,5 v Pardubickém a Plzeňském kraji až po 3,4 v Moravskoslezském kraji (viz část 3.4 Regionální nezaměstnanost).

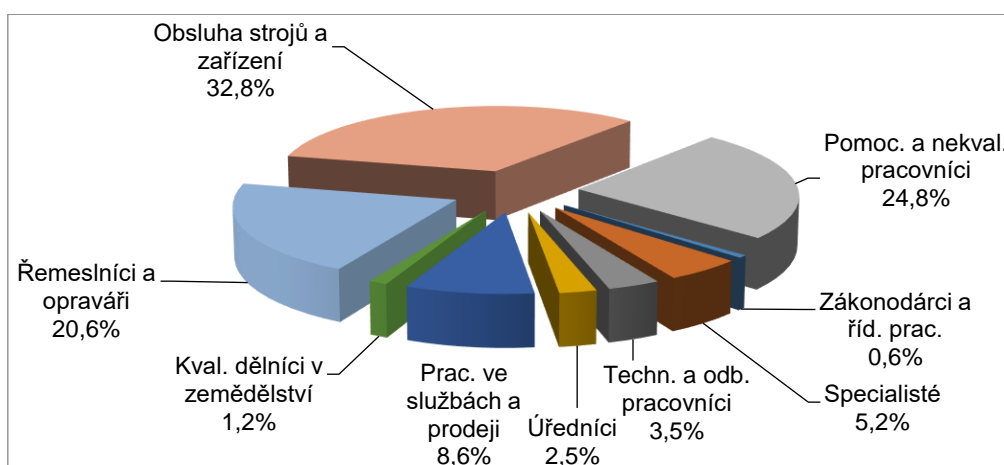
Z hlediska odvětvové struktury byla největší poptávka po pracovnících na konci roku 2020, podobně jako před rokem, zejména **ve zpracovatelském průmyslu (19,3 %)**, **ve stavebnictví (6,7 %)**, v odvětví **administrativní a podpůrné činnosti**

a odvětví **velkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidel** (5,2 % všech VPM oznámených na ÚP ČR).

V nabídce hlášených VPM podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO) měla **největší zastoupení** místa spadající do **třídy 8 - obsluha strojů a zařízení**, jejichž podíl na celkovém počtu VPM představoval **32,8 %**. Počet těchto míst byl meziročně nižší o 13,5 tis. a **klesl na 104,5 tis.** Převažovala volná místa pro montážní dělníky mechanických, elektrických, energetických a elektronických zařízení a ostatních výrobků, pro obsluhu vysokozdvizných a jiných vozíků, pro řidiče nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel, pro obsluhu strojů na výrobu a zpracování výrobků z plastu, strojů na výrobu potravin a příbuzných výrobků, strojů na balení, plnění a etiketování.

Druhou nejpočetnější skupinou s podílem **24,8 %** byla **třída 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci**, jichž na konci roku 2020 bylo **78,9 tis.**, což je ve srovnání s předchozím rokem **méně** o 0,6 tis. Nejvýznamnější podíl v rámci této třídy měla volná místa pro dělníky v oblasti výstavby budov, pomocné pracovníky ve výrobě, uklízeče a pomocníky v hotelích, administrativních, průmyslových a jiných objektech, pro pomocné manipulační pracovníky (kromě výroby), pro pomocné pracovníky v rostlinné výrobě.

Graf 7 Struktura volných pracovních míst k 31. 12. 2020

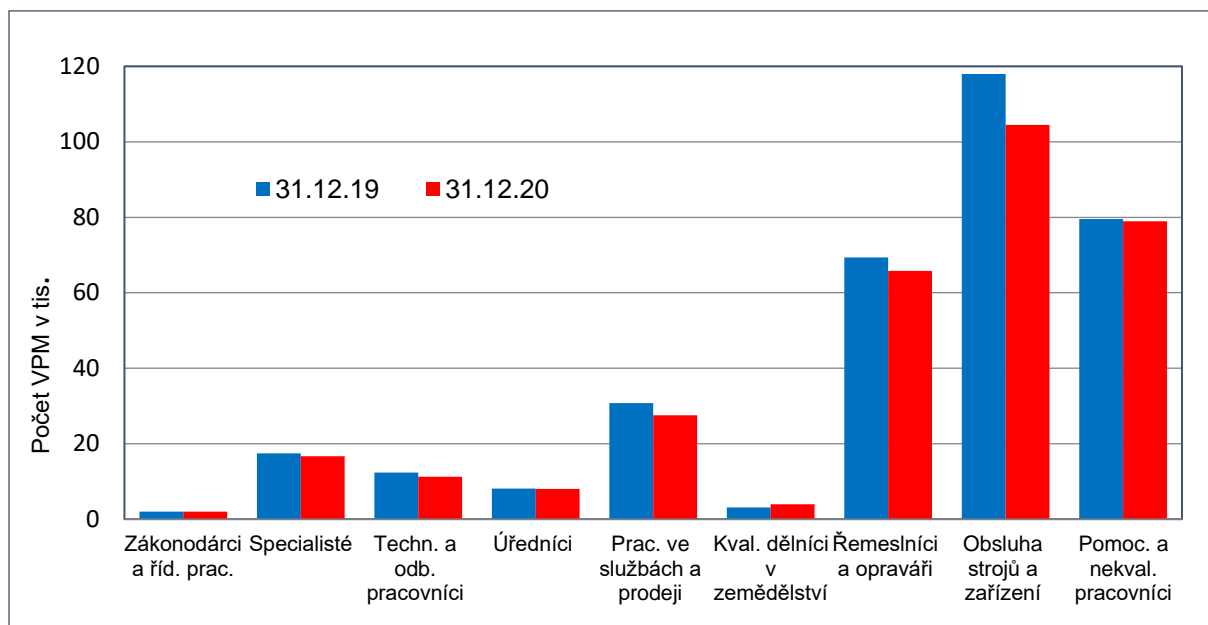

VPM spadající do **třídy 7 – řemeslníci a opraváři** tvořila **20,6 %** všech oznámených VPM. Jejich počet se **snížil** z 69,3 tis. v roce 2019 **na 65,8 tis.**, tj. o 3,6 tis. Zaměstnavatelé nejvíce poptávali zedníky, kamnáře, dlaždiče a montéry suchých staveb, svářeče, řezače plamenem a páječe, nástrojaře a příbuzné pracovníky, řemeslníky a kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby, nástrojáře, seřizovače a obsluhu obráběcích strojů.

Místa **pro pracovníky ve službách a prodeji** spadající do **třídy 5** tvořila v celkovém počtu volných míst **8,6 %**, méně než před rokem. V absolutním vyjádření se jejich počet **snížil** o 3,2 tis. **na 27,5 tis.** Poptávání byli zejména kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři, kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech, prodavači v prodejnách, číšníci a servírky, pracovníci ostrahy a bezpečnostních agentur.

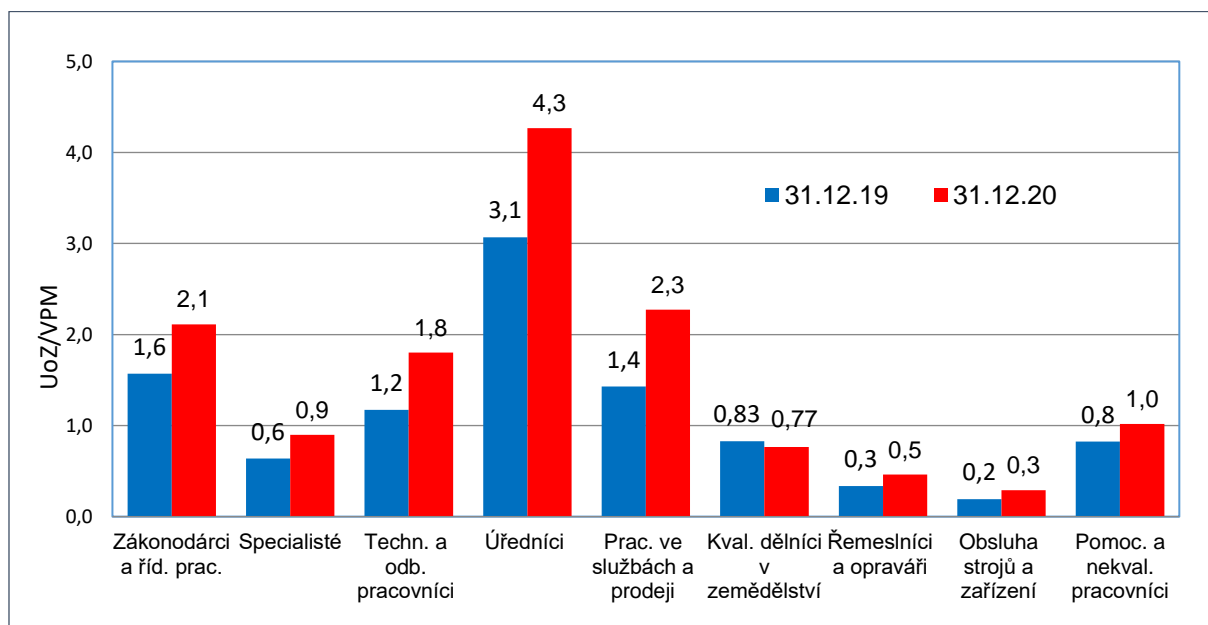
Z početně menších skupin zaměstnání lze uvést ještě VPM spadající do třídy 2 – specialisté (celkem 16,7 tis. VPM), kde byla největší poptávka po vývojářích softwaru, programátorech počítačových aplikací, lékařích specialitech, a do třídy 3 – techničtí a odborní pracovníci (11,3 tis. VPM), kde nejvíce volných pracovních míst tvořila místa pro všeobecné sestry bez specializace, obchodní zástupce, praktické sestry a strojírenské techniky.

Graf 8 Struktura volných pracovních míst podle kategorií zaměstnání

Nejvyšší převis nabídky práce nad poptávkou po pracovnících byl (stejně jako v předchozích letech) patrný ve **třídě 4 – úředníci** (4,3 UoZ/VPM). Ve **třídách 2, 6, 7 a 8** převyšuje poptávka po pracovnících počty uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR.

Graf 9 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle kategorií zaměstnání

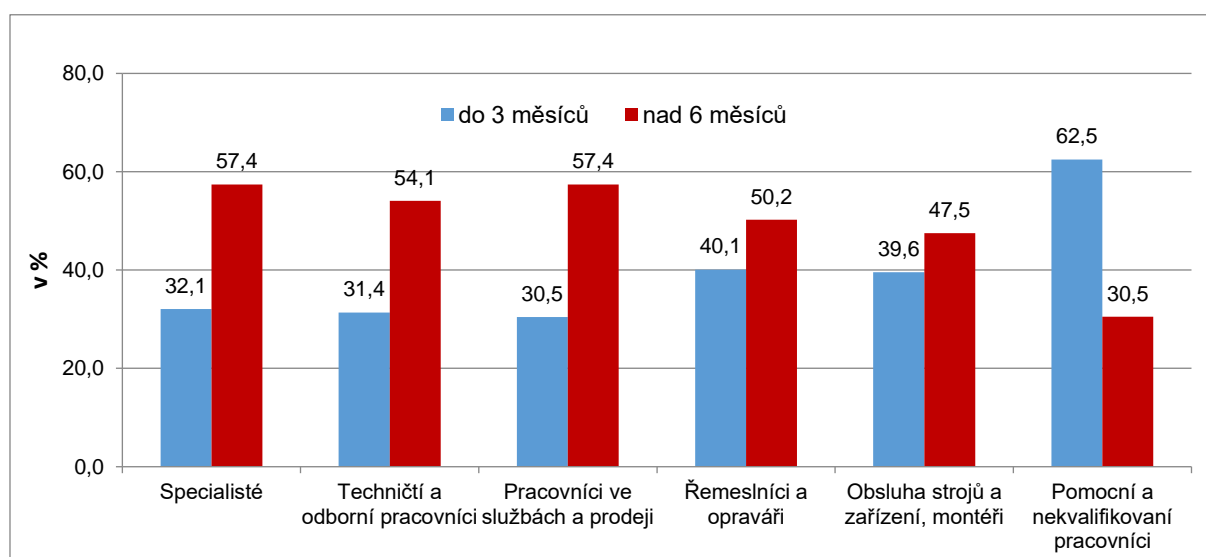

Významnou část VPM tvoří místa, na která jsou zaměstnavatelé ochotni přijmout i cizince (na konci roku 2020 to bylo 81,1 % VPM).

Vysoký podíl oznámených VPM tvoří pracovní pozice vyžadující nejnižší vzdělání. Na konci roku 2020 tvořila pracovní místa **s požadavkem na nejvýše základní vzdělání** přibližně **74,7 % VPM**, přitom **47,8 %** jich bylo nahlášeno na ÚP ČR **kratší dobu než 3 měsíce** a **42,5 % déle než 6 měsíců**. Naproti tomu podle délky, po kterou zaměstnavatelé prostřednictvím pracovišť ÚP ČR poptávají nové zaměstnance, byly **více než 6 měsíců neobsazena místa** např. spadající do skupiny zaměstnání třídy 2 - **specialisté** a 5 – **pracovníci ve službách a prodeji** (57,4 %) nebo třídy 3 - **techničtí a odborní pracovníci** (54,1 %).

Graf 10 Podíly volných pracovních míst podle délky nahlášení na ÚP ČR k 31. 12. 2020 (vybrané hlavní třídy zaměstnání)

Nejzávažnější problémy související s problematikou nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce, bariéry přijetí zaměstnání na straně nejpočetnějších skupin uchazečů o zaměstnání, popis struktury dlouhodobě nezaměstnaných osob, jako i návrhy opatření v oblastech podpory vyššího souladu nabídky a poptávky na trhu práce jsou předmětem samostatného pravidelně zpracovávaného materiálu „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“.

3.3 Toky nezaměstnanosti

V roce 2020 se nově zaevidovalo 493,8 tis. uchazečů o zaměstnání, o 24,7 tis. (tj. o 5,3 %) **více** než v roce 2019. Počet nově evidovaných mužů (255,0 tis.) převýšil počet nově evidovaných žen (238,7 tis.).

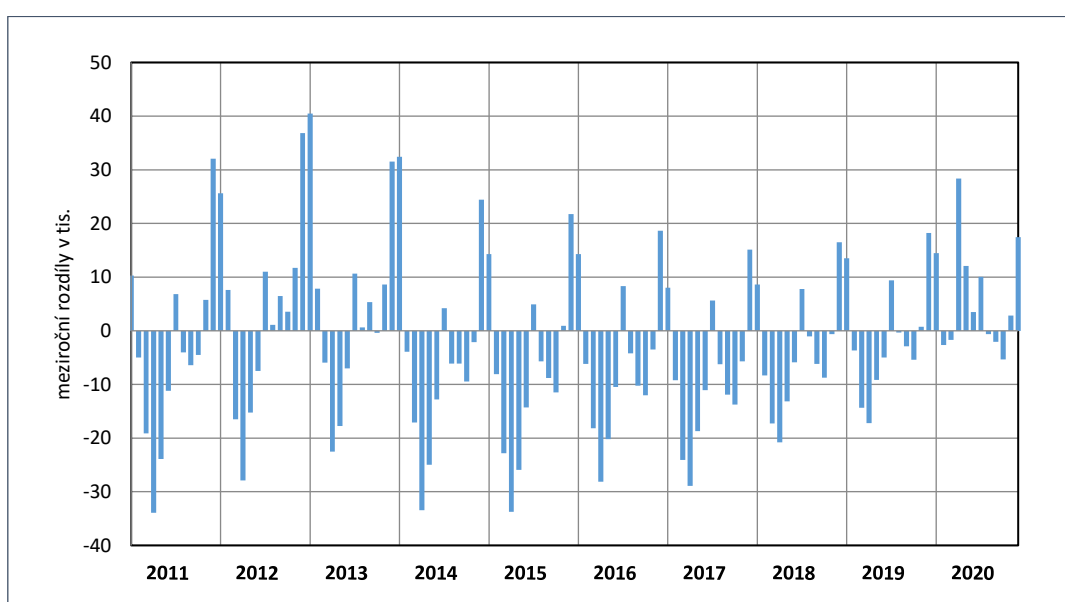
Z hlediska odvětví činnosti posledního zaměstnavatele nejvíce nově evidovaných uchazečů o zaměstnání přišlo ze zpracovatelského průmyslu, odvětví velkoobchod, maloobchod, oprava motorových vozidel a odvětví administrativní a podpůrné činnosti. Ovšem počet nově evidovaných **ve srovnání s rokem 2019** byl **významně vyšší** v odvětví **ubytování, stravování a pohostinství** (o 55,0 %), dále odvětví **činnosti**

v oblasti nemovitostí (o 16,5 %) a odvětví **kulturní, zábavní a rekreační činnosti** (o 8,6 %).

Naopak z evidence ÚP ČR odešlo z důvodu nastalé situace **výrazně méně uchazečů o zaměstnání**. Zatímco v roce 2019 jich bylo 485,1 tis., v roce 2020 jejich počet **poklesl o 67,3 tis. na 417,3 tis.**, přičemž ubylo 216,1 tis. mužů a 201,2 tis. žen. Mnozí z těch, kteří přicházeli do evidence alespoň na přechodnou dobu (např. při změně zaměstnání) setrvávají v evidenci, vzhledem ke změněným podmínkám na trhu práce, déle.

Vývoj absolutních přírůstků a úbytků uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období let 2011-2020 znázorňuje následující graf.

Graf 11 Přírůstky/úbytky počtu uchazečů o zaměstnání v letech 2011-2020 (rozdíl nově hlášených a vyřazených v tis.)

ÚP ČR disponuje informací, že se **zaměstnalo 300,1 tis.** uchazečů o zaměstnání⁴, jejich počet byl meziročně nepatrně **nižší**, a to o 3,3 tis. osob. I přes vysokou nabídku volných pracovních míst se snížil **počet umístěných pomocí zaměstnanců ÚP ČR** (včetně umístěných na místa vytvořená v rámci nástrojů APZ) **na 102,1 tis.**, tj. o 10,8 tis. Naopak **počet těch, kteří si našli práci sami, nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR, se zvýšil**, a to o 7,5 tis. **na 198,0 tis.**

Ve větší míře **se na trhu práce uplatnili muži** (jejichž počet se meziročně zvýšil o 6,1 tis. na 152,1 tis. (představují 50,7 % celkového počtu umístěných), počet znovu zaměstnaných žen se snížil o 9,4 tis. na 148,0 tis. Ženy převažovaly zejména mezi těmi, kteří našli zaměstnání pomocí ÚP ČR, zatímco mužů bylo nepatrně více mezi těmi, kteří si našli práci sami.

V absolutním vyjádření se nejvíce uchazečů o zaměstnání prokazatelně zaměstnalo také ve zpracovatelském průmyslu, v odvětvích „velkoobchod, maloobchod, oprava

⁴ Uchazeč o zaměstnání může ukončit své vedení v evidenci ÚP ČR na vlastní žádost bez udání důvodů vedoucích k ukončení této evidence, přitom důvodem může být i nástup do zaměstnání.

motorových vozidel“ a „administrativní a podpůrné činnosti“, avšak meziroční nárůst počtu zaměstnaných byl patrný pouze ve stavebnictví (o 13,4 %) a nepatrně více také v odvětví „zemědělství, lesnictví a rybářství“ a „těžba a dobývání“.

Podíl všech umístěných z celkového počtu uchazečů o zaměstnání, kteří z evidence ÚP ČR odešli, **vzrostl na 71,9 %** (v roce 2019 činil 62,5 %), což souvisí s poklesem počtu vyřazených pro nespoupráci s ÚP ČR⁵ a těch, kteří odešli z ostatních důvodů⁶.

Počet uchazečů o zaměstnání vyřazených pro nespoupráci s ÚP ČR se meziročně snížil o 39,0 tis., celkem jich bylo **46,8 tis.**, převažovali mezi nimi muži (31,1 tis.), počet vyřazených žen byl ve srovnání s muži přibližně poloviční (15,8 tis.). **Z ostatních důvodů odešlo 70,4 tis. osob** (z toho 37,4 tis. žen a 32,9 tis. mužů). Proti roku 2019 jich bylo méně o 25,5 tis.

Tabulka 18 Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

	rok 2019	rok 2020	1. pololetí 2020			2. pololetí 2020		
			Celkem	I. Q	II.Q	Celkem	III.Q	IV.Q
nově evidovaní	469,1	493,8	252,6	122,7	129,9	241,2	129,4	111,7
v tom ženy	232,7	238,7	119,0	56,9	62,1	119,8	66,9	52,9
muži	236,4	255,0	133,6	65,8	67,8	121,4	62,5	58,9
ukončení evidence, vyřazení z evid. - celkem z toho:	485,1	417,3	198,5	112,6	85,9	218,8	122,1	96,8
umístění ÚP ČR	112,9	102,1	52,5	31,8	20,7	49,6	28,3	21,3
umístění jinak	190,5	198,0	94,1	45,9	48,2	104,0	59,3	44,7
vyřazení pro nespoupráci	85,8	46,8	20,8	16,4	4,4	26,0	11,8	14,2
ukončení evidence, vyřazení z evid. - ženy z toho:	241,8	201,2	92,1	53,2	38,9	109,2	61,8	47,4
umístěné ÚP ČR	62,3	53,5	26,7	16,5	10,2	26,8	15,5	11,3
umístěné jinak	95,1	94,5	41,4	20,8	20,6	53,1	30,6	22,5
vyřazené pro nespoupráci	31,4	15,8	7,3	5,9	1,4	8,5	3,8	4,7
ukončení evidence, vyřazení z evid. - muži z toho:	243,3	216,1	106,4	59,4	47,0	109,7	60,3	49,4
umístění ÚP ČR	50,6	48,6	25,8	15,3	10,5	22,8	12,9	10,0
umístění jinak	95,4	103,5	52,6	25,0	27,6	50,9	28,8	22,1
vyřazení pro nespoupráci	54,4	31,1	13,5	10,6	3,0	17,5	8,0	9,5

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Zprostředkovávat zaměstnání podle § 14 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), mohou také agentury

⁵ např. odmítnutí nástupu do vhodného zaměstnání, na dohodnutou rekvalifikaci, neposkytnutí součinnosti při vypracování, aktualizaci individuálního akčního plánu a jeho neplnění, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§ 30 (2), § 31 zákona o zaměstnanosti).

⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, u nichž nastala některá ze skutečností bránících zařazení nebo vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání podle § 25 zákona o zaměstnanosti (např. stali se invalidními ve III. stupni podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění), kteří nastoupili výkon trestu odnětí svobody, písemně požádali o ukončení vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, uchazeči o zaměstnání ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců, přirozený úbytek apod.

práce (k 31. 12. 2020 bylo 2 210 agentur práce, z toho 1 948 agentur práce mělo povolení k agenturnímu zaměstnávání a 1 098 agentur práce ke zprostředkování zaměstnání). Ve smyslu § 59 tohoto zákona jsou povinny vést evidenci počtu volných míst, na která je požadováno zprostředkování zaměstnání, jimi umístěvaných fyzických osob a jejich zaměstnanců, jimž zprostředkovávají zaměstnání. Ze statistiky ÚP ČR vyplývá, že v roce 2020 se jednalo celkem o 117,4 tis. volných míst a 74,5 tis. jimi umístěných osob. Pokud jde o zaměstnance agentur práce, kteří byli dočasně přiděleni k výkonu práce u uživatele, jejich počet v roce 2020 poklesl na 269,9 tis. (v roce 2019 jich bylo 272,0 tis.). Z tohoto počtu bylo 133,8 tis. občanů ČR, 89,9 tis. občanů EU/EHP a Švýcarska a 46,2 tis. občanů ze třetích zemí.

3.4 Struktura uchazečů o zaměstnání

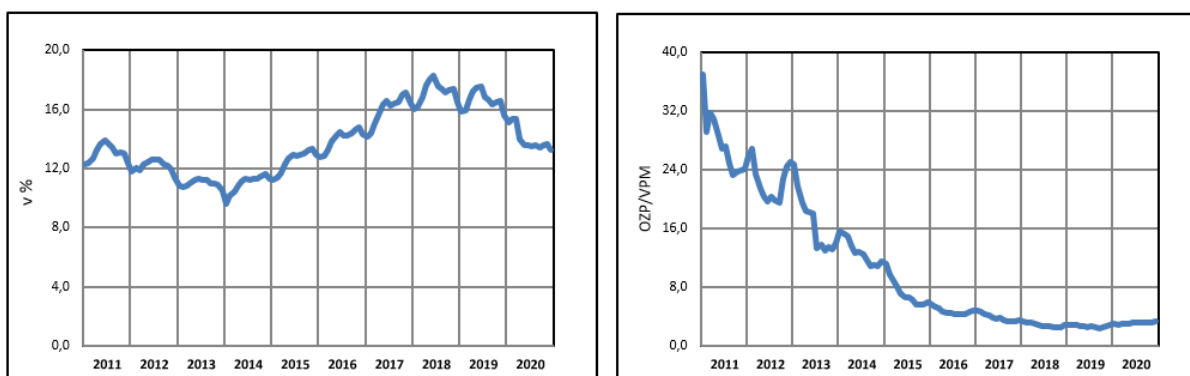
Pracoviště ÚP ČR věnují zvýšenou pozornost při zprostředkování zaměstnání především těm uchazečům o zaměstnání, kteří jsou znevýhodněni při hledání pracovního uplatnění zejména kvůli jejich zdravotnímu stavu, věku (mladí, absolventi škol bez praxe, osoby ve věku 50 let a více let), či péči o dítě. U nich existuje důvodný předpoklad delšího setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání.

S nárůstem nezaměstnanosti se v roce 2020 zvýšily počty uchazečů o zaměstnání všech uvedených kategorií. Pomalejší nárůst byl patrný u osob se zdravotním postižením, osob pečujících o dítě do 15 let a osob starších 50 let.

➤ Uchazeči o zaměstnání – osoby zdravotně postižené

K 31. 12. 2020 bylo v evidenci ÚP ČR **38,6 tis. uchazečů o zaměstnání - OZP**, tj. o 4,9 tis. **více** než před rokem. Intenzita nárůstu počtu OZP (o 14,5 %) byla proti nárůstu celkového počtu uchazečů o zaměstnání (o 35,5 %) mírnější, tudíž **podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných na konci prosince 2020 meziročně **poklesl** o 2,4 p. b. **na 13,2 %**.

Graf 12 Vývoj podílu OZP na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání a počtu OZP na 1 VPM pro OZP

V průběhu roku 2020 se počet **VPM** vhodných také **pro OZP** udržoval na hodnotě okolo 11,5 tis., **na konci roku** se nepatrně snížil na **11,2 tis.**, což bylo o 0,4 tis. méně než před rokem. Ze všech VPM hlášených na ÚP ČR představovala místa vhodná i pro OZP 3,5 %, což bylo srovnatelné s předchozím rokem (v prosinci 2019 tvořila

3,4 %). Přesto **na jedno VPM** vhodné i pro tuto skupinu připadalo **3,4** uchazečů o zaměstnání - **OZP**, což je ve srovnání s předchozím rokem **více** (na konci roku 2019 to bylo 2,9 OZP).

➤ **Věková struktura uchazečů o zaměstnání**

Při hledání pracovního uplatnění jsou z hlediska věku obvykle nejvíce znevýhodněné nejmladší a nejstarší věkové skupiny.

Počet uchazečů o zaměstnání ve věku **50 a více let se** na konci roku 2020 meziročně **zvýšil** celkem o 23,1 tis. **na 100,5 tis.** Nárůst byl pomalejší než nárůst celkového počtu uchazečů o zaměstnání, **podíl** této věkové skupiny na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se tak meziročně **snížil** z 35,9 % na **34,4 %**.

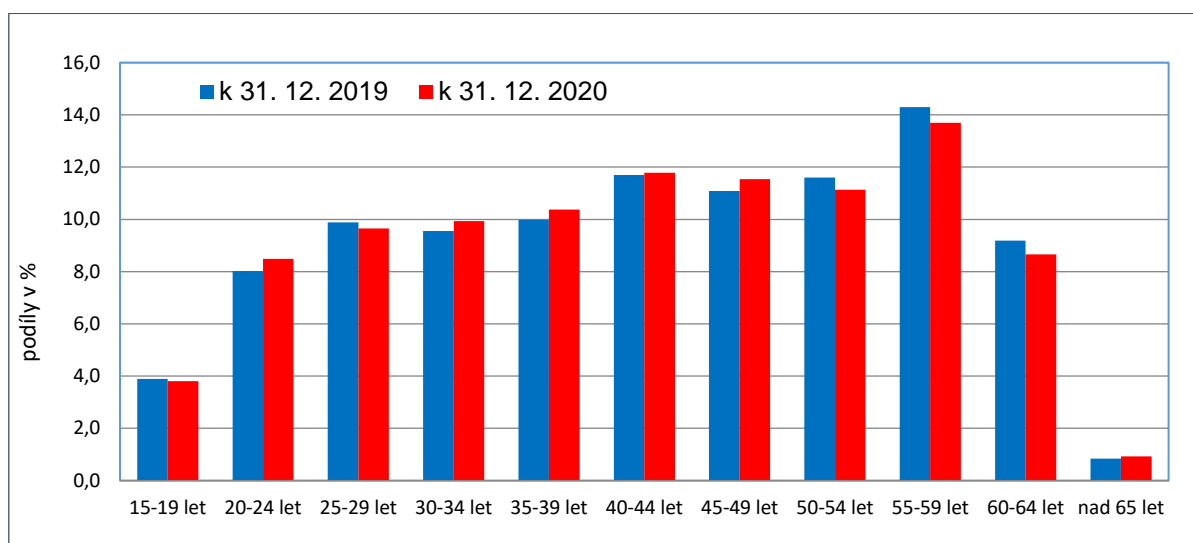
Tabulka 19 Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

	k 31. 12. 2019		k 31. 12. 2020		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	215,5	100,0	292,0	100,0	76,5	35,5
15-19 let	8,4	3,9	11,1	3,8	2,7	32,1
20-24 let	17,3	8,0	24,8	8,5	7,5	43,4
do 25 let	25,7	11,9	35,9	12,3	10,2	39,7
25-29 let	21,3	9,9	28,2	9,7	6,9	32,4
30-34 let	20,6	9,6	29,0	9,9	8,4	40,8
35-39 let	21,5	10,0	30,3	10,4	8,8	40,9
40-44 let	25,2	11,7	34,4	11,8	9,2	36,5
45-49 let	23,9	11,1	33,7	11,5	9,8	41,0
50-54 let	25,0	11,6	32,5	11,1	7,5	30,0
55-59 let	30,8	14,3	40,0	13,7	9,2	29,9
60-64 let	19,8	9,2	25,3	8,7	5,5	27,8
65 a více let	1,8	0,8	2,7	0,9	0,9	50,0
50 a více let	77,4	35,9	100,5	34,4	23,1	29,8

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

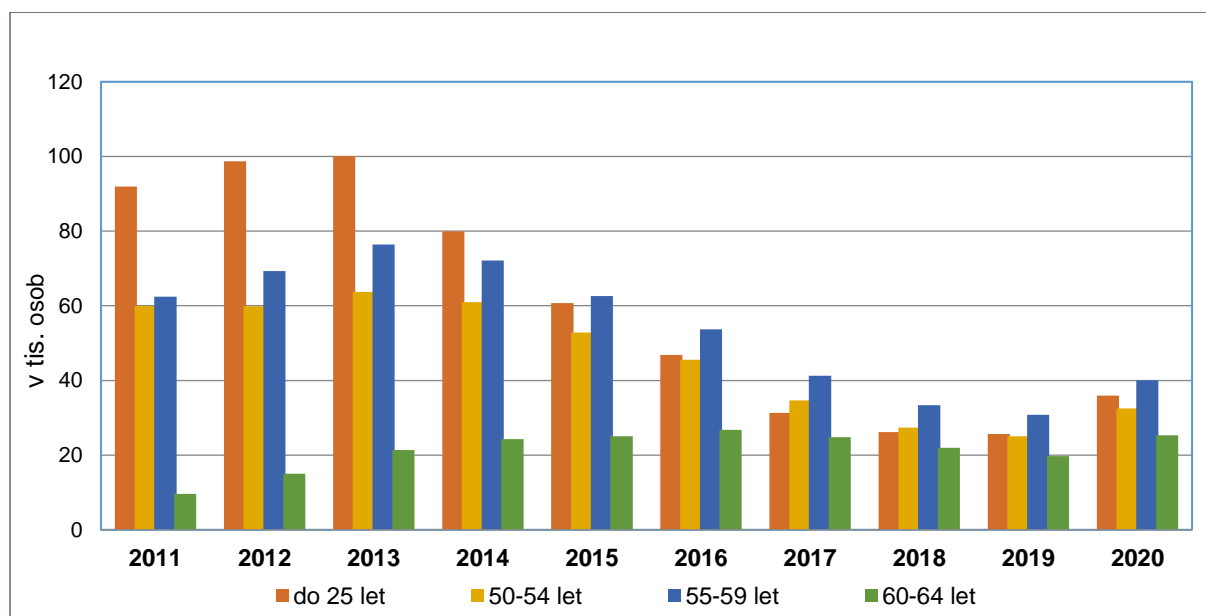
Počet uchazečů o zaměstnání v početně malé skupině **do 20 let se zvýšil** o 2,7 tis. **na 11,1 tis.**, ale jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR nepatrně **klesl na 3,8 %**. Počet uchazečů o zaměstnání ve věku **20-24 let** zaznamenal (po početně nejmenší skupině osob ve věku 65 a více let) **relativně největší nárůst** ze všech pětiletých věkových skupin (o 43,4 %). Vzrostl o 7,5 tis. **na 24.8 tis.**, **podíl** této věkové skupiny se **zvýšil** o 0,5 p. b. **na 8,5 %**.

Graf 13 Věková struktura uchazečů o zaměstnání (podíly v %)

Celkově počet uchazečů o zaměstnání **do 25 let vzrostl o 10,2 tis.**, k 31. 12. 2020 jich bylo evidováno **35,9 tis.** Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných **12,3 %** byl ve srovnání s koncem roku 2019 **vyšší o 0,4 p. b.** **Nárůst** počtu uchazečů o zaměstnání spadajících do této věkové skupiny byl zaznamenán i přesto, že počet obyvatel ve věku 15-24 let se podle měsíčních odhadů ČSÚ na základě bilance obyvatelstva, které se používá pro výpočet PNO, mezi prosincem 2019 a prosincem 2020 snížil o cca 0,5 %.

Graf 14 Vývoj počtu uchazečů vybraných věkových skupin v letech 2011-2020 (k 31.12.)

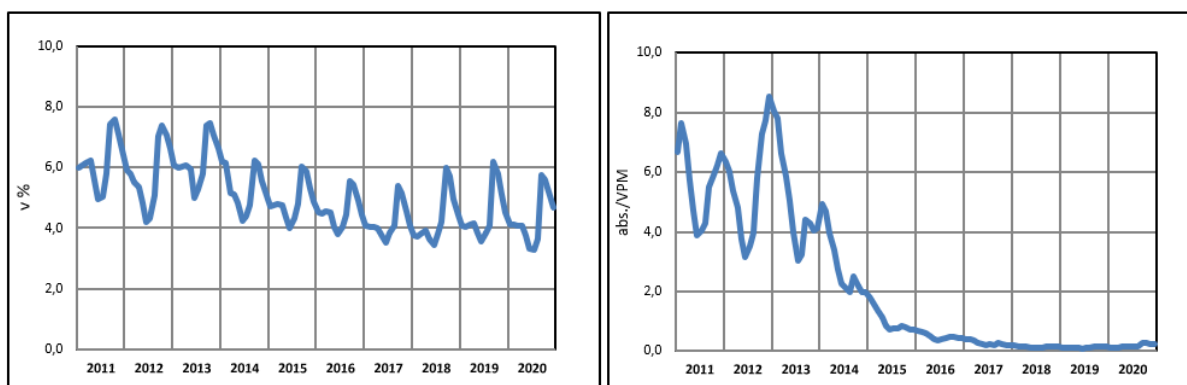
Průměrný věk uchazečů o zaměstnání se na konci hodnoceného roku ve srovnání s koncem roku 2019 **snížil** ze 42,9 let na **42,6 let** (u žen zůstal 42,4 let a u mužů klesl ze 43,4 na 42,8 let).

Specifický podíl nezaměstnaných osob (SPNO)⁷ věkové skupiny mladých **do 25 let** se k 31. 12. 2020 se **zvýšil** o 1,0 p. b. a představoval **3,6 %**. V kategorii **55-64 let** činil SPNO **4,6 %** a meziročně byl **vyšší** o 1,2 p. b.

Nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele (více než 4,0 %) vykázaly věkové skupiny, do nichž spadají absolventi škol a lidé v předdůchodovém věku, a to **20-29 let a 50-59 let**. SPNO podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových skupinách ovlivňuje také vývoj počtu **absolventů škol** všech stupňů vzdělání **a mladistvých** po ukončení základní školy (dále jen „absolventi“). K **31. 12. 2020** jich bylo evidováno **13,6 tis.**, což je o 3,9 tis. **více** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se meziročně **zvýšil** ze 4,5 % na **4,7 %**.

Graf 15 Vývoj podílu absolventů na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání (v %) a počtu absolventů na 1 VPM pro absolventy

Nabídka nahlášených **VPM**, na která jsou zaměstnavatelé ochotni přijmout pracovníky i z řad čerstvých absolventů, na konci prosince 2020 **dosáhla 57,0 tis.**, zatímco na konci roku 2019 bylo takových míst evidováno 70,1 tis. **Na jednoho absolventa** připadalo v průměru přibližně **4 VPM** vhodných i pro tuto kategorii uchazečů o zaměstnání, zatímco na konci předešlého roku to bylo více než 7 VPM⁸.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti**

Z vývoje struktury uchazečů o zaměstnání podle délky evidence je viditelný vliv vysokého přílivu nových uchazečů o zaměstnání v dubnu až červnu 2020 a delší setrvávání v evidenci ÚP ČR nejen těchto nových uchazečů o zaměstnání, ale i těch, kteří byli zaevidováni ještě před propuknutím pandemie COVID-19.

⁷ **Podíl nezaměstnaných osob** vztahený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů. **Původně** vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu (pracovní síle) z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě).

⁸ Podrobné analýzy o uplatnění absolventů škol na trhu práce jsou zveřejňovány na stránkách www.infoabsolvent.cz.

Tabulka 20 Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

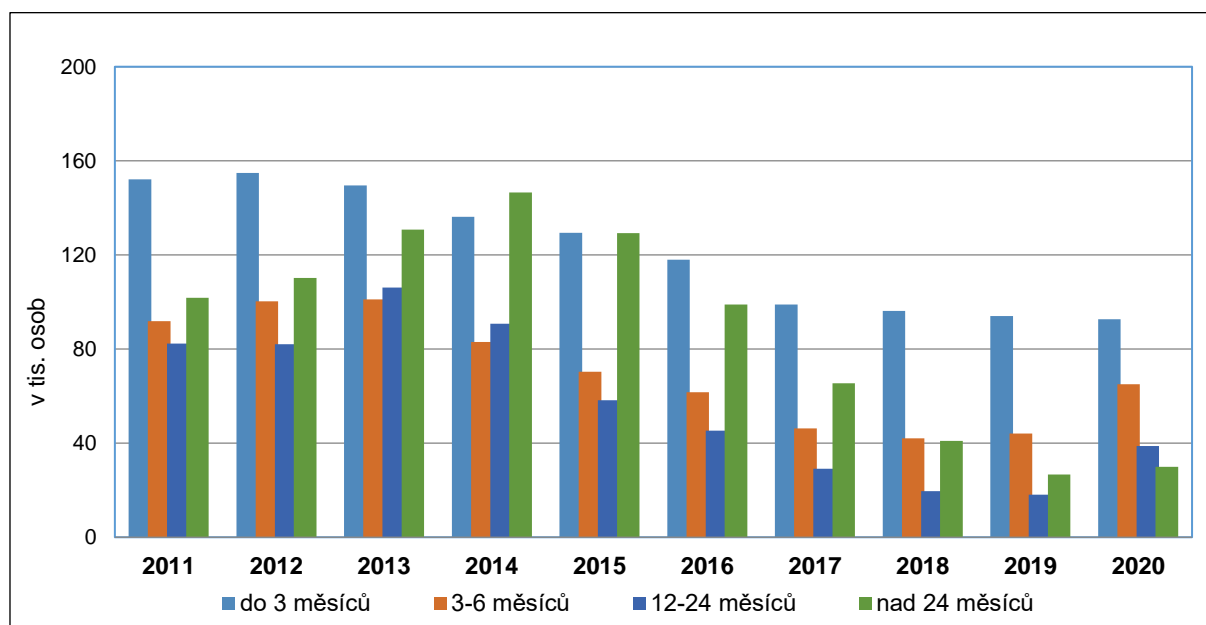
	k 31. 12. 2019		k 31. 12. 2020		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	215,5	100,0	292,0	100,0	76,5	35,5
v tom:						
do 3 měsíců	94,0	43,6	92,6	31,7	-1,4	-1,5
3-6 měsíců	44,1	20,5	65,0	22,3	20,9	47,4
6-9 měsíců	20,0	9,3	37,3	12,8	17,3	86,5
9-12 měsíců	12,6	5,8	28,3	9,7	15,7	124,6
12-24 měsíců	18,1	8,4	38,8	13,3	20,7	114,4
nad 24 měsíců	26,7	12,4	29,9	10,2	3,2	12,0
nad 5 měsíců	88,5	41,1	151,9	52,0	63,4	71,6
nad 6 měsíců	77,4	35,9	134,3	46,0	56,9	73,5
nad 12 měsíců	44,8	20,8	68,7	23,5	23,9	53,3

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

V relativním vyjádření k 31. 12. 2020 výrazně **vzrostl počet uchazečů o zaměstnání**, kteří byli evidováni **déle než 6 měsíců**, a zejména těch, u nichž **délka evidence překročila 9 měsíců**.

Počet dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání (nezaměstnaných déle než 12 měsíců) se meziročně **zvýšil** o 23,9 tis. (tj. o 53,3 %) **na 68,7 tis.** Jejich **podíl** na celkové nezaměstnanosti **vzrostl** o 2,7 p. b. **na 23,5 %**. Přitom **nárůst** ve skupině nezaměstnaných **nad 24 měsíců** byl **minimální**, a to o 3,2 tis. **na 29,9 tis. osob.** Podíl skupiny velmi dlouho nezaměstnaných na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se tak **snížil** z 12,4 % **na 10,2 %**, mezi dlouhodobě nezaměstnanými tvoří 43,5 % (na konci roku 2019 to bylo 59,6 %).

Graf 16 Vývoj počtu uchazečů podle délky evidence v letech 2011-2020 (k 31.12.)

V souladu s instrukcí k realizaci APZ věnuje ÚP ČR zvýšenou péči uchazečům o zaměstnání, kteří jsou v evidenci **déle než 5 měsíců. Na konci prosince 2020** jich bylo evidováno **151,9 tis.**, což znamená meziroční nárůst o 63,4 tis. osob, tj. o 71,6 %. Jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných meziročně **vzrostl** o 10,9 p. b. na **52,0 %**.

➤ **Délka evidence uchazečů o zaměstnání**

Délka evidence uchazečů o zaměstnání se vzhledem k většímu počtu nově zaevidovaných mírně **snížila**. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 31. 12. 2020 v evidenci ÚP ČR) byla proti prosinci 2019 (465 dní) kratší o 39 dní a dosáhla **426 dní**. Průměrná **délka ukončené evidence** (tj. délka nezaměstnanosti těch, kteří z evidence odešli) v prosinci 2019 představovala 205 dní, se v prosinci 2020 zkrátila na **189 dní**.

➤ **Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle stupně vzdělání**

K 31. 12. 2020 byl zaznamenán meziroční **nárůst** uchazečů o zaměstnání **ve všech vzdělanostních skupinách. Absolutně nejvíce vzrostl** počet uchazečů o zaměstnání v nejpočetnějších skupinách **vyučených**, a to o 24,6 tis., a **se základním vzděláním** (vč. neukončeného) o 19,0 tis. Pouze u těchto dvou skupin uchazečů o zaměstnání byl však nárůst v relativním vyjádření podprůměrný (o 32,5 %, resp. 29,1 %). Vysoký nárůst počtu uchazečů o zaměstnání byl zaznamenán také ve třetí nejpočetnější skupině uchazečů o zaměstnání se středním odborným vzděláním s maturitou, a to o 15,1 tis., v relativním vyjádření byl ovšem vysoko nad celkovým nárůstem počtu nezaměstnaných (zvýšil se o 45,8 %).

Tabulka 21 Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

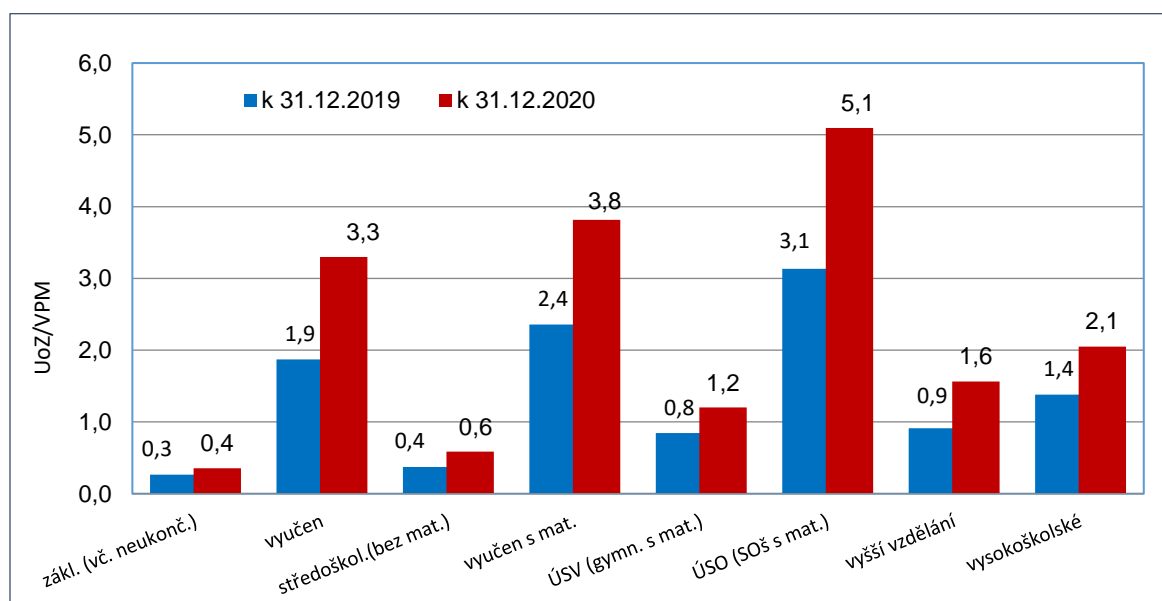
	k 31. 12. 2019		k 31. 12. 2020		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	215,5	100,0	292,0	100,0	76,5	35,5
v tom:						
zákl. vzdělání (vč. neukonč.)	65,3	30,3	84,3	28,9	19,0	29,1
vyučen	75,6	35,1	100,2	34,3	24,6	32,5
středošk. bez mat.	7,0	3,2	9,5	3,3	2,5	35,7
vyučen s mat.	9,6	4,5	14,2	4,9	4,6	47,9
gymnázium	6,0	2,8	9,0	3,1	3,0	50,0
SOŠ s mat.	33,0	15,3	48,1	16,5	15,1	45,8
vyšší odb. vzdělání	1,9	0,9	2,7	0,9	0,8	42,1
vysokoškolské	17,2	8,0	24,0	8,2	6,8	39,5

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Poměrné zastoupení jednotlivých kategorií na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se téměř **nezměnilo**. Po **vyučených** (100,2 tis. osob, tj. 34,3 % všech uchazečů o zaměstnání) druhou nejpočetnější skupinou zůstávají uchazeči o zaměstnání **se základním vzděláním** vč. neukončeného (84,3 tis. osob, tj. 28,9 % celkové nezaměstnanosti).

Rozdíly mezi vzdělanostní strukturou uchazečů o zaměstnání a požadavky na stupeň dosaženého vzdělání ze strany zaměstnavatelů vyjádřené **počtem UoZ/VPM** se oproti prosinci 2019 mírně **zvýšily** ve všech vzdělanostních skupinách, **nejvíce u vyučených a vyučených s maturitou a u úplného středního odborného vzdělání (SOŠ s maturitou)**. Počet volných pracovních míst převyšuje počet uchazečů o zaměstnání u základního vzdělání vč. neukončeného a u středoškolského bez maturity.

Graf 17 Počet uchazečů o zaměstnání na 1 VPM podle stupňů vzdělání

V souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti se projevila potřeba snížení vysoké nezaměstnanosti některých skupin obyvatel. Proto do národních cílů ČR byl zařazen cíl **snížení MN mladých osob (15-24 let) o třetinu a MN osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 klasifikace vzdělání) o čtvrtinu oproti roku 2010**. Vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data EUROSTATu z VŠPS/LFS podle metodiky ILO, konkrétní hodnoty jsou uvedeny v části 5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti.

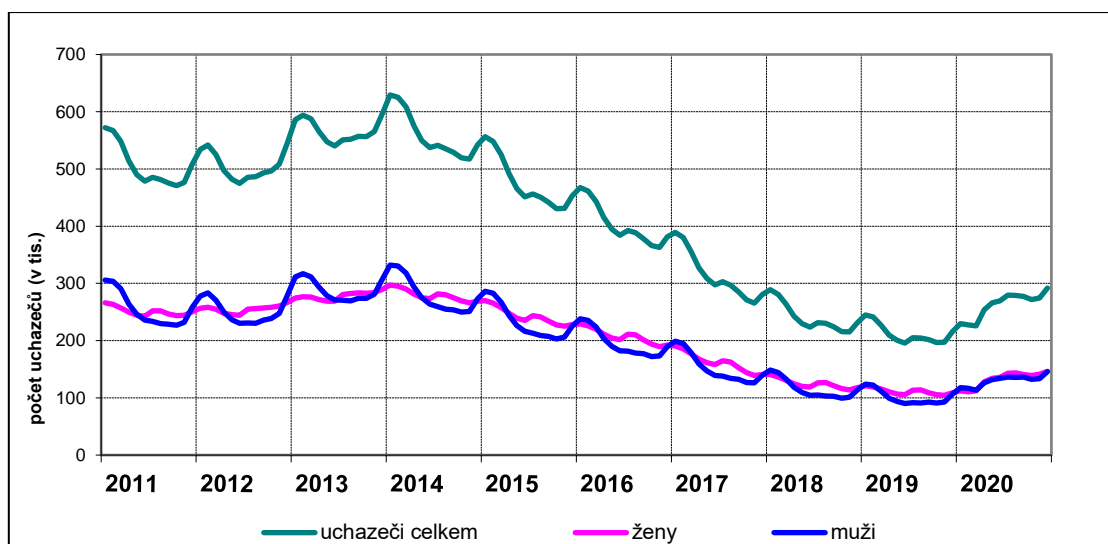
➤ Ženy a muži v evidenci ÚP ČR

V průběhu roku se zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. Vyšší počet mužů je charakteristický zejména na přelomu roku, protože se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích. Naopak převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i s tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. V roce 2020 tyto sezónní rozdíly nebyly tak patrné.

K 31. 12. 2020 bylo evidováno **146,2 tis. žen**, což bylo meziročně více o 37,5 tis., **mužů** bylo jen nepatrně **méně**, a to **145,8 tis.** a jejich meziroční nárůst představoval 39,0 tis. **Podíl žen** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání k tomuto datu činil **50,1 %** (na konci prosince 2019 - 50,4 %).

Nepatrné rozdíly byly i u průměrných hodnot, **průměrný počet žen v roce 2020** činil **130,7 tis.**, a průměrný počet **mužů** dosáhl **128,4 tis.** Zatímco počet žen byl ve srovnání s rokem 2019 vyšší o 19,2 tis., u mužů činil tento rozdíl 27,5 tis. **Ženy** tak představovaly **50,4 %** všech uchazečů o zaměstnání, výrazně méně než před rokem (52,5 %).

Graf 18 Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v členění podle pohlaví (v tis.)

Relativní ukazatel registrované nezaměstnanosti - **PNO**, byl na konci roku 2020 **u žen** (4,1 %) vyšší než **u mužů** (3,9 %), **průměrná hodnota** tohoto ukazatele za celý rok představovala **u žen 3,6 %** a **u mužů 3,4 %**. **U žen byl PNO** na konci roku výrazně nižší než **u mužů** (o 2 p. b.) pouze ve věku **60-64 let** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu) a nepatrně nižší také ve věkové skupině 20-24 let (dívky převažují mezi ekonomicky neaktivními z důvodu studia). Naopak, **ve věku 25-59 let byl PNO žen vyšší** (o 0,3-0,8 p. b.), **největší rozdíl** byl ve věkové skupině **35-39 let**, ženy v tomto věku hůř nacházejí uplatnění na trhu práce z důvodu péče o dítě (podrobněji viz příloha č. 6).

Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR na konci roku 2020 bylo **45,8 tis. osob pečujících o dítě do 15 let** (15,7 % z celkového počtu uchazečů o zaměstnání). Z tohoto počtu bylo **39,8 tis. žen** (27,2 % všech uchazeček o zaměstnání) a **6,1 tis. mužů** (4,2 % všech uchazečů o zaměstnání - mužů). Před rokem byly jejich počty nižší, ale jejich zastoupení v celkovém počtu uchazečů o zaměstnání bylo vyšší. Na konci roku 2019 to bylo celkem 37,6 tis. osob (17,5 %), z toho 32,7 tis. žen (30,1 %) a 4,9 tis. mužů (4,6 %). Tyto údaje i nadále potvrzují jejich ztíženou možnost pracovního uplatnění, především žen, které tvoří 80,8 % z této kategorie uchazečů o zaměstnání.

Uchazečů o zaměstnání, kteří bezprostředně před vstupem do evidence **osobně pečovali o dítě do 4 let**, se v roce 2020 **zaevidovalo** mnohem méně než v předchozím roce, a to **16,0 tis.** (v roce 2019 - 23,1 tis.), tvořili 3,2 % všech nově zaevidovaných uchazečů o zaměstnání, **z toho** bylo 15,7 tis. žen (před rokem 22,7 tis.), tj. 6,6 % z celkového počtu nově zaevidovaných žen. **Na konci prosince 2020** bylo v evidenci ÚP ČR **celkem 11,1 tis. osob po mateřské nebo rodičovské dovolené**, tj. 3,8 % všech uchazečů o zaměstnání, z toho **10,7 tis. žen**, které

představovaly 7,3 % ze všech uchazečů o zaměstnání a 3,6 % všech uchazeček o zaměstnání. Tyto údaje jsou meziročně vyšší (k 31. 12. 2019 to bylo 7,6 tis. osob, z toho 7,3 tis. žen), nepatrně se zvýšily i podíly.

Vzhledem k převaze mužů v sezónně orientovaných odvětvích je u mužů patrná spíše opakovaná nezaměstnanost, zatímco ženy jsou více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. Nemalou roli v dlouhodobé nezaměstnanosti žen hrají právě faktory související s péčí o děti nebo osobu blízkou (ztížená dojíždka do práce a práce na směny, nedostatek práce na zkrácený úvazek nebo s jinou formou uspořádání pracovní doby).

K 31. 12. 2020 bylo v evidenci ÚP ČR nepřetržitě **déle než 6 měsíců 47,6 % a déle než 12 měsíců 25,3 % žen. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů** jich bylo s poslední evidencí delší **než 6 měsíců 44,4 %, déle než 12 měsíců 21,8 %**. Absolutní počty i podíly dlouhodobě nezaměstnaných u obou pohlaví vzrostly.

Díky vyššímu počtu nově evidovaných uchazečů o zaměstnání se zkrátila délka evidence na ÚP ČR. V případě **průběžné evidence** došlo na konci roku 2020 **u mužů** ke zkrácení z 467 **na 425 dní, u žen z 463 na 427 dní. Délka ukončené evidence se snížila u mužů z 194 na 188 dní, u žen z 215 na 190 dní.**

Podrobnější údaje o počtech a podílech mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše Pvn, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

3.5 Regionální nezaměstnanost

PNO vyšší než celorepublikový průměr (4,0 %) byl k 31. 12. 2020 zaznamenán v šesti krajích, nejvyšší byl v **Moravskoslezském** (5,6 %), **Ústeckém** (5,5 %) a **Karlovarském kraji** (5,4 %). Nižší PNO než 3 % měl pouze Pardubický kraj (2,9 %).

Nejvyšší nárůst nezaměstnanosti byl patrný v **Karlovarském kraji**, kde PNO vzrostl z 2,7 % na 5,4 %, dále v hl. m. Praze a Ústeckém kraji, kde se PNO zvýšil o 1,6 p. b. (z 1,9 % na 3,5 %, resp. z 3,9 na 5,5 %). Nejmenší nárůst byl zaznamenán v Kraji Vysočina (o 0,6 p. b.) a v Královéhradeckém a Pardubickém kraji (o 0,7 p. b.).

Nejvíce uchazečů o zaměstnání přibýlo v hl. m. Praze (14 152), ve **Středočeském** (9 522), **Ústeckém** (7 915), **Moravskoslezském** (7 850) a **Jihomoravském kraji** (7 796), ovšem v **relativním vyjádření** byl patrný **výrazný nárůst** kromě hl. m. Prahy (o 78,8 %) **především v Karlovarském kraji** (o 86,2 %). Relativně nejmenší přírůstek byl zaznamenán v Kraji Vysočina (o 18,7 %) a v Moravskoslezském kraji (21,0 %).

Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích ovlivňuje zejména struktura nabídky práce ze strany zaměstnavatelů a struktura těch, co práci hledají, dále např. různá míra uplatňování APZ, věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva.

Největší počet VPM oznámených zaměstnavateli na ÚP ČR k 31. 12. 2020 byl evidován v hl. m. Praze (81 719), ve **Středočeském** (59 628) a **Jihomoravském kraji** (29 268). Pouze v těchto třech krajích se počet VPM meziročně zvýšil,

v hl. m. Praze o 6 814 (o 9,1 %), v Jihomoravském kraji o 2 119 (o 7,8 %) a ve Středočeském kraji o 589 (1,0 %). Nejvýraznější absolutní pokles počtu VPM byl patrný v Plzeňském (o 10 112) a Pardubickém kraji (o 4 019), v relativním vyjádření byl tento pokles největší v Karlovarském kraji (o 37,3 %).

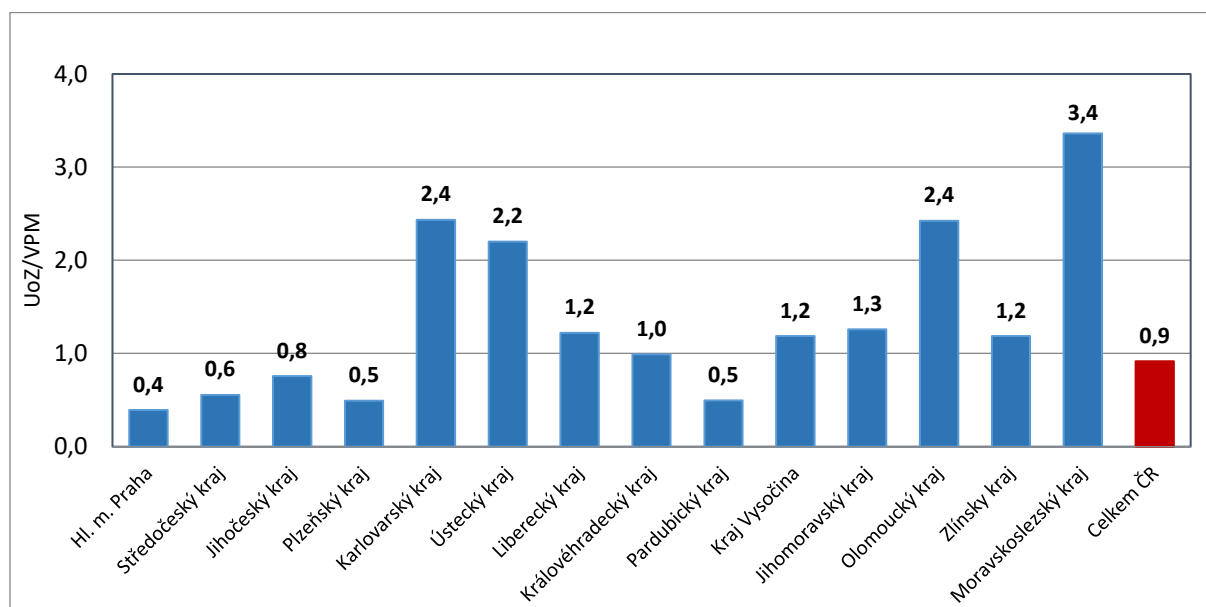
Tabulka 22 Podíl nezaměstnaných osob, počet uchazečů o zaměstnání a VPM v krajích ČR

(seřazeno podle podílu nezaměstnaných osob k 31. 12. 2020)

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		Volná pracovní místa		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 31.12.		k 31.12.		k 31.12.	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
1. Moravskoslezský kraj	37 307	45 157	16 313	13 431	4,4	5,6
2. Ústecký kraj	22 637	30 552	15 691	13 884	3,9	5,5
3. Karlovarský kraj	5 799	10 797	7 074	4 438	2,7	5,4
4. Jihomoravský kraj	29 087	36 883	27 149	29 268	3,5	4,5
5. Olomoucký kraj	12 818	17 270	9 652	7 123	2,9	4,1
6. Liberecký kraj	9 341	12 364	11 850	10 115	2,9	4,1
7. Středočeský kraj	23 592	33 114	59 039	59 628	2,4	3,5
8. Hl. m. Praha	17 955	32 107	74 905	81 719	1,9	3,5
9. Plzeňský kraj	9 811	13 673	37 876	27 764	2,3	3,4
10. Kraj Vysočina	9 642	11 443	10 615	9 647	2,7	3,3
11. Zlínský kraj	10 000	12 819	12 140	10 807	2,4	3,2
12. Jihočeský kraj	10 537	14 096	19 385	18 614	2,3	3,2
13. Královéhradecký kraj	9 076	11 483	14 686	11 581	2,4	3,1
14. Pardubický kraj	7 930	10 219	24 582	20 563	2,2	2,9
Celkem ČR	215 532	291 977	340 957	318 582	2,9	4,0

Vzhledem k rozdílné velikosti krajů má větší vypovídající hodnotu ukazatel počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 VPM. Z hlediska poměru **nabídky pracovní síly a poptávky** po ní byla na konci roku situace stejná nebo lepší než celorepublikový průměr (0,9 UoZ/VPM) v pěti krajích, **nejpříznivější** byla v **hl. m. Praze**, dále v **Plzeňském** a **Pardubickém kraji**, kde na **jednoho uchazeče o zaměstnání připadala** přibližně **2-3 VPM**. **Počet uchazečů o zaměstnání převýšil počet VPM v sedmi krajích, nejvíce v Moravskoslezském (3,4krát), dále v Karlovarském a Olomouckém (v obou 2,4krát) a Ústeckém kraji (2,2krát).**

Graf 19 Uchazeči o zaměstnání na 1 VPM podle krajů k 31. 12. 2020

Ve všech krajích se meziročně v celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **snížilo zastoupení OZP**, v téměř všech krajích klesl podíl uchazečů o zaměstnání **starších 50 let a osob pečujících o dítě do 15 let a osob s nejnižším vzděláním**.

Podíl OZP v celkovém počtu uchazečů o zaměstnání představoval v ČR 13,2 %, meziročně se snížil o 2,4 p. b. **Nejvyšší podíl** zaznamenali v **Královéhradeckém a Plzeňském kraji** (16,0 %), **následoval Pardubický (15,9 %), Moravskoslezský (15,6 %) a Zlínský kraj (15,4 %)**. Nejmenší zastoupení měli uchazeči o zaměstnání - OZP v hl. m. Praze (5,8 %), v Karlovarském (8,5 %) a Středočeském kraji (11,0 %).

Nejvyšší zastoupení měli uchazeči o zaměstnání **ve věku 50 a více let v Moravskoslezském (39,6 %), dále ve Zlínském kraji a Kraji Vysočina (více než 36,0 %)**. V sedmi krajích byl tento podíl nižší než celorepublikový průměr, který činil 34,4 % (o 1,5 p. b. méně než před rokem). Nejnižší podíl byl zaznamenán v hl. m. Praze (29,4 %), nižší než 33 % v Ústeckém, Středočeském a Libereckém kraji. Podíl osob starších 50 let se meziročně zvýšil pouze v Královéhradeckém kraji (o 0,3 p. b.).

Podíl uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním vč. neukončeného v ČR k 31. 12. 2020 poklesl o 1,4 p. b. na 28,9 %. Z pohledu krajů byl vyšší než průměr za celou republiku pouze ve čtyřech krajích, nejvyšší v **Ústeckém (47,3 %) a Karlovarském kraji (41,2 %)**, tj. v krajích s největším zastoupením osob s nejnižším vzděláním v republice. Nadprůměrný podíl byl patrný i v **Moravskoslezském a Libereckém kraji (32,5 %, resp. 31,4 %)**. Nejmenší podíl osob s nejnižším vzděláním byl evidován v hl. m. Praze (18,0 %) a v Kraji Vysočina (18,6 %). Podíl těchto osob se meziročně zvýšil pouze v Ústeckém (o 0,3 p. b.) a Jihočeském kraji (o 0,1 p. b.).

Podíl uchazečů o zaměstnání pečujících o dítě do 15 let se zvýšil pouze ve třech krajích (v Jihočeském, Zlínském a Kraji Vysočina). Celorepublikový průměr se meziročně snížil o 1,8 p. b. na 15,7 %, nad touto hodnotou byl v devíti krajích, nejvyšší

v Pardubickém (19,4 %), Karlovarském (19,2 %), Ústeckém (18,4 %) a Zlínském kraji (18,1 %). Naproti tomu v Královéhradeckém kraji dosáhl tento podíl 11,7 % a v hl. m. Praze pouze 8,6 %.

Naopak ve všech krajích byl **meziročně vyšší podíl** uchazečů o zaměstnání s evidencí delší než 6 měsíců a **kromě Karlovarského kraje** také nezaměstnaných **déle než 12 měsíců**. Podíl uchazečů o zaměstnání do 25 let a osob po mateřské nebo rodičovské dovolené se meziročně snížil pouze ve třech krajích.

Zastoupení uchazečů o zaměstnání **do 25 let** bylo na konci roku 2020 **nejvyšší** v **Ústeckém** (14,4 %) a **Karlovarském kraji** (13,9 %). Pod úrovní celorepublikového průměru, který dosáhl hodnoty 12,3 % (o 0,4 p. b. více než před rokem) byl pouze ve čtyřech krajích, nejnižší byl v hl. m. Praze (9,3 %) a v Moravskoslezském kraji (10,6 %). Podíl mladých uchazečů o zaměstnání se meziročně snížil pouze v Plzeňském, Královéhradeckém a Zlínském kraji.

Nejvyšší podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a více) byl zaznamenán v **Moravskoslezském** (35,0 %), **Jihomoravském** (28,0 %) a **Ústeckém kraji** (26,6 % všech uchazečů o zaměstnání). Nejnižší podíl evidovaly regiony s nižší nezaměstnaností, zejména Pardubický (14,2 %) a Jihočeský kraj (15,9 %), ale také Karlovarský kraj (17,6 %), v němž je nezaměstnanost třetí nejvyšší. V Karlovarském kraji jako jediném podíl dlouhodobě nezaměstnaných meziročně klesl (o 0,5 p. b.).

S dlouhodobou nezaměstnaností souvisí i **délka evidence**. Nejvyšší průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli aktuálně v evidenci ÚP ČR, tzv. **délka průběžné evidence** dosáhla k 31. 12. 2020 **nejvyšších hodnot v Moravskoslezském** (709), **Jihomoravském** (502) a **Ústeckém kraji** (463 dní). Celorepublikový průměr činil 426 dní. Nejkratší délka průběžné evidence byla zaznamenána v Pardubickém (230) a Jihočeském kraji (270 dní). Ve všech krajích s výjimkou Jihočeského, Plzeňského, Královéhradeckého a Pardubického kraje se zkrátila.

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří v průběhu prosince 2020 již z evidence odešli, tj. **délka ukončené evidence**, byla **nejdelší** také v **Moravskoslezském kraji** (258), následoval **Jihomoravský** (220), **Ústecký kraj** (209) a **Kraj Vysočina** (189 dní). Ostatní kraje měly hodnotu tohoto ukazatele pod celostátním průměrem, který činil 189 dní. Nejkratší délka ukončené evidence byla v Jihočeském kraji (153), v hl. m. Praze (160), v Pardubickém (162) a Královéhradeckém kraji (164 dní). Délka ukončené evidence se prodloužila v pěti krajích, nejvíce v Karlovarském kraji (o 35 dní).

V **Ústeckém, Libereckém, Středočeském kraji** a **hl. m. Praze** představovaly **ženy** více než 51 % uchazečů o zaměstnání. Nad úrovní republikového průměru (50,1 %) byl podíl žen ještě v Plzeňském, Karlovarském a Jihočeském kraji. Naopak ve Královéhradeckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji činil podíl žen pouze 48,7 %, 48,1 %, resp. 47,1 %. Přitom v Královéhradeckém a Zlínském kraji se podíl meziročně zvýšil. Nárůst zastoupení žen byl zaznamenán také v Jihočeském, Pardubickém kraji a Kraji Vysočina. Celorepublikový průměr byl meziročně nižší o 0,3 p. b.

Z výše uvedeného vyplývá, že v zastoupení skupin uchazečů o zaměstnání na trhu práce znevýhodněných i nadále přetrvávají velké regionální rozdíly. Struktura uchazečů o zaměstnání je spíše závislá např. na věkové a vzdělanostní struktuře obyvatelstva a míře jejich ekonomické aktivity nebo i struktuře zaměstnanosti a na nabídce práce než na úrovni celkové nezaměstnanosti.

Podrobnější informace o zastoupení vybraných skupin uchazečů o zaměstnání jsou uvedeny v příloze č. 13. V přílohách jsou uvedeny i další podrobné údaje o nezaměstnanosti za kraje a okresy ČR.

4. Politika zaměstnanosti

4.1 Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2020 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie „Národní program reforem České republiky“ kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020:

Národní cíl

- zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20-64 let na 75 %,

Národní dílčí cíle

- zvýšení míry zaměstnanosti žen ve věku 20-64 let na 65 %,
- zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55-64 let na 55 %,
- snížení míry nezaměstnanosti mladých osob ve věku 15-24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížení míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

S cílem zajistit plnění výše uvedených cílů vyhotovilo MPSV „Strategii politiky zaměstnanosti do roku 2020“, která byla schválena vládou České republiky usnesením č. 835 ze dne 15. října 2014. Aktuálním implementačním dokumentem „Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020“ je pololetně vyhodnocovaný materiál „Analýza nabídky a poptávky na trhu práce“ schválený usnesením vlády č. 1127/2016. Nahradil tak předcházející dokument „Aktivizační opatření k řešení nepříznivé situace na trhu práce“.

Poskytování příspěvků APZ se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Instrukci náměstka pro řízení sekce zaměstnanosti č. 1/2019 MPSV určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje APZ jsou určeny přednostně uchazečům o zaměstnání, kterým nelze pro jejich individuální znevýhodnění zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány OZP. Dále pak absolventi bez praxe, mladí lidé do 30 let, osoby starší 50 let věku, osoby s nízkou kvalifikací a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené a uchazeči o zaměstnání, u nichž existuje důvodný předpoklad dlouhodobého setrvání v evidenci uchazečů o zaměstnání. Nástroje APZ rovněž slouží k boji se sociálním vyloučením.

4.2 Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze SR na **pasivní politiku zaměstnanosti v roce 2020** dosáhly **10 566 518 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v roce 2019 **o 2 422 112 tis. Kč, tj. o 29,7 % vyšší.**

Meziroční zvýšení výdajů souvisejících s výplatou PvN ovlivnil **nárůst nezaměstnanosti od března 2020 v důsledku pandemie COVID-19**. Mezi důležité faktory ovlivňující vyšší meziroční výdaje na PvN patřily především zvýšení průměrné PvN, nárůst počtu uchazečů o zaměstnání s nárokem na PvN a přetrvávající vysoký podíl věkově starších, jejichž rozhodující příjem pro výpočet nároku na PvN je obvykle vyšší a jejich podpůrná doba je delší.

Tabulka 23 Porovnání výdajů na státní politiku zaměstnanosti v letech 2019 a 2020

	2019		2020		rozdíl 2020-2019	Index 20/19
	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)	v tis. Kč	Podíl na HDP v % *)		
Výdaje na SPZ ze SR	18 173 792	0,32	45 084 958	0,80	26 911 166	248,1
V tom:						
Pasivní politika zaměstnanosti (PPZ)	8 144 407	0,14	10 566 518	0,19	2 422 112	129,7
Podíl PPZ na SPZ v %	44,8	x	23,4	x		x
Aktivní politika zaměstnanosti (APZ)	2 346 964	0,04	25 838 152	0,46	23 491 188	1 100,9
Podíl APZ na SPZ v %	12,9	x	57,3	x		x
z toho financování projektů ESF	1 075 315	0,02	5 376 271	0,10	4 300 956	500,0
Podíl APZ-ESF na SPZ v %	5,9	x	11,9	x		x
Podpora zaměstnávání OZP - příspěvek dle §78a ZoZ	7 404 749	0,13	8 406 393	0,15	1 001 644	113,5
Podíl podpory zaměstnávání OZP v %	40,7	x	18,6	x		x
Insolvence	277 672	0,00	273 895	0,00	-3 777	98,6
Podíl insolvence na SPZ v %	1,5	x	0,6	x		x

*) Údaje o HDP – zdroj ČSÚ

Na APZ bylo v roce 2020 na MPSV a ÚP ČR vynaloženo **25 838 152 tis. Kč**, v tom MPSV 120 362 tis. Kč, ÚP ČR 25 717 789 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 2019 **vzrostly výdaje na APZ o 23 491 188 tis. Kč**, tj. **o 1 000,9 %**. Tento **výrazný meziroční nárůst byl způsoben realizací cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus v režimech A a B od dubna 2020⁹ a A plus od října 2020, v souvislosti s vládními restriktivními protiepidemickými opatřeními**. Meziročně se výdaje financované z národních prostředků zvýšily o 1 509,1 %, objem výdajů APZ spolufinancovaných z Evropského sociálního fondu (ESF) se zvýšil o 400,0 %.

Dále bylo v rámci SPZ ze SR jako **příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce** podle § 78a zákona o zaměstnanosti vynaloženo **8 406 393 tis. Kč**, tj. o 1 001 644 tis. Kč (o 13,5 %) více než v roce 2019.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **273 895 tis. Kč** (meziročně méně o 3 777 tis. Kč, tj. o 1,4 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

⁹ Bližší informace o programu Antivirus viz odkaz <https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>.

4.3 Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky ÚP ČR přiděluje Generální ředitelství ÚP ČR (GŘ ÚP ČR), a to na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. **V roce 2020 bylo regionální rozložení čerpání finančních prostředků na APZ ovlivněno pandemií COVID-19, souvisejícími restriktivními vládními opatřeními a realizací cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus.** Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v hl. m. Praze, Středočeském kraji, Jihomoravském kraji a Moravskoslezském kraji, podrobněji viz příloha č. 17.

Tabulka 24 Osoby zařazené na nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2020

Nástroje APZ	rok 2020	
	celkem	ženy
Veřejně prospěšné práce	8 038	3 794
Společensky účelná pracovní místa, vč. SVČ	3 899	2 454
Zřízení pracovních míst (PM) pro OZP, vč. SVČ	318	102
Příspěvek na provoz PM pro OZP a SVČ-OZP	155	-
Překlenovací příspěvek	5	4
Příspěvek na zapracování	0	0
Rekvalifikace celkem	7 411	4 226
Zvolené rekvalifikace	4 215	2 088
Rekvalifikace	3 196	2 138
Mentor	116	-
Příspěvek na dojížděku *)	484	331
Vytvořená pracovní místa **)	111	34
Osoby na APZ celkem	20 537	-

- nesleduje se

*) Příspěvek na podporu regionální mobility.

***) nástroj APZ realizovaný podle § 106 zákona o zaměstnanosti v rámci projektu ESF Outplacement (NIP) od konce roku 2020

Vysvětlivky: SVČ – samostatná výdělečná činnost, OZP – osoba se zdravotním postižením

Veřejně prospěšné práce

VPP jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině na trhu práce (nízká nebo žádná kvalifikace, dlouhodobá evidence na ÚP ČR, uchazeči ohrožení sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučení (např. osoby v hmotné nouzi nebo po ukončení výkonu trestu odnětí svobody), uchazeči starší 55 let, atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí.

Tabulka 25 Struktura použitých nástrojů APZ v letech 2019 a 2020 (ÚP ČR a MPSV)

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených osob (stav) k		Počty podpořených osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků (v tis. Kč) v roce	
	31. 12. 2019	31. 12. 2020	roku 2019	roku 2020	31. 12. 2019	31. 12. 2020	roku 2019	roku 2020	2019	2020
Rekvalifikace (vč. ESF) ¹⁾	x	x	x	x	447	336	8 243	6 360	94 754	71 058
Veřejně prospěšné práce	6 629	4 983	11 437	7 646	5 339	4 213	11 761	7 942	1 099 239	871 354
- vytvoření VPP	6 036	2 380	10 699	3 946	4 922	1 877	11 196	4 162	1 079 778	509 025
- ESF – VPP NIP	593	2 603	738	3 700	417	2 336	565	3 780	19 462	362 330
Společensky účelná pracovní místa	892	1 465	1 266	1 679	809	1 321	1 190	1 584	121 441	106 422
- zřízená u zaměstnavatelů	44	42	5	3	13	10	4	3	215	275
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	427	364	275	274	427	364	275	274	14 591	11 644
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	95	102	581	189	89	92	567	177	97 039	7 500
- ESF – SÚPM NIP ⁵⁾	326	957	405	1 213	280	855	344	1 130	9 597	87 003
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	1 203	679	207	166	1 055	713	631	563	29 659	18 449
- zřízení pracov. míst pro OZP ²⁾	1 203	679	207	166	862	503	364	318	19 932	11 352
- provoz pracov. míst pro OZP ³⁾	x	x	x	x	193	210	134	155	4 038	4 427
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	133	90	5 688	2 669
Cílené programy ESF ⁶⁾	2 718	2 174	3 261	2 744	2 582	2 028	5 718	4 479	559 671	4 483 359
Cílený program Antivirus (režim A, režim B a režim A plus) ⁷⁾					-	.	-	910 809	-	19 686 008
Ostatní podpora zaměstnanosti									352 135	476 554
- Investiční pobídky (programy pro podporu tvorby nových pracovních míst, rekvalifikace a školení)									28 000	219 494
- ESF OPZ ostatní (POVEZ II., Evropské služby zaměstnanosti ČR II. (EURES II.), Efektivní služby zaměstnanosti (EFES), PIPS, Predikce trhu práce, Rozvoj systému podpory zaměstnávání OZP na volném trhu práce a EU EaSI)									324 135	257 060
Ostatní ⁴⁾									16 820	4 586
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									2 273 719	25 717 789
- APZ ESF									69 070	116 188
- APZ "národní"									4 175	4 175
Aktivní politika čerpaná na MPSV									73 245	120 362
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									2 346 964	25 838 152
z toho: financování programů ESF celkem									1 075 315	5 376 271

¹⁾ včetně zvolené rekvalifikace a výdaje i vč. rekvalifikační zaměstnanců; finanční prostředky i osoby jsou uvedeny bez RIPů, které obsahuje řádek „Cílené programy ESF (RIP)“

²⁾ včetně SVČ

³⁾ počet osob (zaměstnanců, osob samostatně výdělečně činných (OSVČ))

⁴⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespecifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – překlenovací příspěvek, příspěvek na podporu regionální mobility – na dojížděku a přestěhování)

⁵⁾ včetně nástrojů APZ „vytvořená pracovní místa (NIP)“ realizovaného podle § 106 zákona o zaměstnanosti v rámci projektu Outplacement (NIP) v roce 2020

⁶⁾ včetně 4,1 mld. Kč na cílený program Antivirus z ESF v roce 2020

⁷⁾ čerpání finančních prostředků z národních zdrojů

Vysvětlivky: OPZ – Operační program Zaměstnanost, PIPS – Podpora informačních a poradenských středisek ÚP ČR, EU EaSI – Program Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace.

Pozn.: Čerpání finančních prostředků na regionální individuální projekty (RIP) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesleduje. U nástrojů rekvalifikace, veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa proto nejsou z důvodu porovnatelnosti dat zahrnuti podpořené osoby, vytvořená místa a finanční prostředky v rámci projektů RIP (tyto údaje obsahuje řádek Cílené programy ESF (RIP)).

V roce 2020 bylo vytvořeno celkem **7 750 míst na VPP** (z toho 3 804 v rámci projektů ESF) a v rámci tohoto nástroje ve sledovaném období **umístěno 8 038 uchazečů o zaměstnání**, což je o 3,8 tis. méně než v předchozím roce.

V roce 2020 **bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 871 354 tis. Kč**, z toho 362 330 tis. Kč v rámci prostředků na projekty ESF (bez RIPů¹⁰), tj. o 227 885 tis. Kč méně než v roce 2019. Meziroční pokles výdajů na VPP byl způsoben snížením finančních prostředků z národních zdrojů, finanční prostředky vynaložené v rámci projektů ESF se naopak meziročně zvýšily. **Podíl výdajů na realizaci VPP (3,4 % celkových výdajů ÚP ČR)** se meziročně snížil, a to především v důsledku realizace cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus v roce 2020 (v roce 2019 představoval podíl výdajů na VPP 48,3 %).

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván v Ústeckém (18,2 % finančních prostředků čerpaných ÚP ČR na VPP) a Moravskoslezském kraji (13,7 %).

Společensky účelná pracovní místa

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM) jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (SVC).

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

Od začátku roku 2019 byl u nástroje SÚPM vyhrazené **pilotně testován nový způsob poskytování finančních příspěvků zaměstnavatelům**. Finanční příspěvek se poskytoval v závislosti na míře znevýhodnění uchazeče o zaměstnání umístěného na SÚPM vyhrazené, a to jako procentní výše z vynaložených mzdových nákladů. Za každé znevýhodnění byla stanovena procentní částka, tyto částky bylo možné v závislosti na kumulaci hendikepů sčítat až do výše 100 %. Zaměstnavatelé tak byli bez ohledu na výši vyplácené mzdy **motivováni vždy k zaměstnávání nejvíce ohrožených skupin uchazečů o zaměstnání, zejména těch, kteří se vyznačují kumulací znevýhodnění**.

Od října 2020 jsou nově **upraveny procentní částky** za znevýhodnění uchazeče o zaměstnání umístěného na SÚPM vyhrazené. Navýšení příspěvku za jednotlivá znevýhodnění byla sjednocena na 50 %, pouze u doby evidence na ÚP ČR delší než 24 měsíců náleží navýšení příspěvku o 100 %. Procentní částky za znevýhodnění lze sčítat maximálně do výše 100 %.

V roce 2020 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **4 175 pracovních míst** (z toho 3 709 v rámci projektů ESF) a v tomto období bylo **umístěno na SÚPM 3 899 uchazečů o zaměstnání**. V meziročním porovnání došlo k poklesu umístěných uchazečů o zaměstnání o 218 osob.

---

¹⁰ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **106 422 tis. Kč**, z toho 87 003 tis. Kč v rámci programů ESF (bez RIPů¹¹), meziročně o 15 019 tis. Kč, tj. o 12,4 %, méně.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**0,4 %**) byl podstatně nižší než v roce 2019 (5,3 %), především v důsledku realizace cíleného programu na podporu zaměstnanosti Antivirus v roce 2020.

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v Ústeckém (24,0 %) a Moravskoslezském (10,7 %) kraji z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR na tento nástroj APZ, viz příloha č. 17.

Nástroje APZ určené k podpoře zaměstnávání osob se zdravotním postižením

V roce 2020 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 166 nových pracovních míst (PM)**, **umístěno** bylo na pracovní místa pro OZP od počátku roku **318 OZP**. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat SVČ. Na zřízení PM pro OZP bylo vynaloženo **11 352 tis. Kč**, což je o 8 580 tis. Kč **méně** než v roce 2019.

Na **úhradu provozních nákladů PM pro OZP, vč. SVČ** (na nichž bylo zaměstnáno 155 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši **4 427 tis. Kč**, což je o 389 tis. Kč **více** než v roce 2019.

Celková částka na zřízení PM pro OZP a na provoz PM pro OZP činila **15 779 tis. Kč**, což bylo o 8 191 tis. Kč méně než v roce 2019. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ se meziročně **snížil** (z 1,1 % na **0,1 %**).

Další formou podpory OZP je **pracovní rehabilitace**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. V důsledku pandemie COVID-19 došlo ve sledovaném období k výraznému poklesu v realizaci pracovní rehabilitace oproti předcházejícím obdobím, které byly charakteristické zvyšujícím se zájmem OZP o tento způsob podpory. **V roce 2020** uzavřel ÚP ČR v součinnosti s OZP celkem **225 individuálních plánů pracovní rehabilitace**, což je o 205 individuálních plánů pracovní rehabilitace **méně** než v roce 2019.

Mezi nejčastěji zabezpečované formy pracovní rehabilitace patřila stejně jako v předchozím období příprava k práci (v celkovém počtu 90). **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** OZP představoval **v roce 2020** objem **2 669 tis. Kč**, tj. o 3 019 tis. Kč méně než v předchozím roce.

V roce 2020 bylo uzavřeno **410 dohod o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce**. Uznávání zaměstnavatelů za zaměstnavatele na chráněném trhu práce podmiňuje benefity určené pro zaměstnavatele zaměstnávající více než 50 % OZP z celkového počtu zaměstnanců (tj. možnost poskytování náhradního plnění a čerpání příspěvku na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce).

---

¹¹ Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

Příspěvek na podporu regionální mobility

Příspěvek na podporu regionální mobility je realizován podle § 106 zákona o zaměstnanosti. Příspěvek je poskytován **na dojížděku do zaměstnání** podle vzdálenosti místa výkonu zaměstnání od místa pobytu podpořené osoby. V **roce 2020** bylo příspěvkem na dojížděku podpořeno **484 osob** a vynaloženo **2 832 tis. Kč**.

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v předchozích obdobích, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře VPM. Na základě poptávky zaměstnavatelů a zájmu uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání o konkrétní rekvalifikace byly v případě **rekvalifikací zabezpečovaných ÚP ČR** nejčastěji realizovány rekvalifikační kurzy směřující ke zvýšení počítačové gramotnosti a získání specializovaných počítačových dovedností, dále pak kurzy pro pracovníky v sociálních službách a kurzy účetnictví. V případě **zvolených rekvalifikací** převládaly kurzy pro získání řidičských oprávnění včetně průkazů profesní způsobilosti řidiče, kurzy pro pracovníky v sociálních službách a osobních službách (kosmetika, péče o tělo, manikúra apod.).

V roce 2020 se rekvalifikovalo celkem 7 411 osob (o 2,2 tis. méně než v roce 2019). Z toho se v rámci **zvolené rekvalifikace** rekvalifikovalo **4 215 osob**, což je v porovnání s minulým rokem o 1,1 tis., tj. o 20,0 %, méně. Zvolené rekvalifikace dosahovaly v roce 2020 vyššího podílu (56,9 %) na celkovém počtu rekvalifikovaných než rekvalifikace zabezpečované ÚP ČR.

V **roce 2020** bylo na **rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 71 058 tis. Kč** (bez RIPů¹²), tj. **0,3 %** všech finančních prostředků čerpaných ÚP ČR (v roce 2019 bylo vyčerpáno 94 754 tis. Kč, tj. 4,2 %).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na rekvalifikace bylo na tento nástroj čerpáno v Moravskoslezském kraji (16,4 %) a Středočeském kraji (10,4 %).

Poradenské činnosti ÚP ČR jsou zabezpečovány jak interně – zaměstnanci ÚP ČR, tak externě – prostřednictvím nákupu poradenských činností. Externí poradenské činnosti jsou využívány v těch případech, kdy daný typ poradenství nezabezpečuje ÚP ČR vlastními zaměstnanci, nebo je nutné zvýšit kapacitu poradenství zabezpečovaného vlastními zaměstnanci ÚP ČR.

V rámci **interních poradenských činností** bylo realizováno individuální poradenství, skupinové poradenství (tj. skupinová poradenská činnost do 5 hod.) a poradenské programy (tj. skupinová poradenská činnost nad 5 hod.).

Individuální poradenství interní bylo v roce 2020 poskytnuto 241 625 klientům, z toho 171 113 uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání a 70 512 klientům z řad veřejnosti (např. žáci a studenti). Individuální poradenství zahrnuje celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, poradenství

---

¹² Výdaje na regionální individuální projekty (RIPy) se podle jednotlivých nástrojů APZ nesledují.

k rekvalifikacím, speciální poradenství, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod.

V rámci poradenství pro volbu povolání bylo v roce 2020 Informačními a poradenskými středisky ÚP ČR zrealizováno celkem 632 **skupinových** poradenství pro základní školy, kterých se zúčastnilo 12 763 žáků a celkem 658 skupinových poradenství pro střední školy, vyšší odborné školy a vysoké školy, kterých se zúčastnilo 15 583 studentů.

Dále bylo v roce 2020 uspořádáno celkem 3 168 interních skupinových poradenství pro 22 821 uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání a 181 interních skupinových poradenství pro 1 999 klientů z řad veřejnosti.

Mezi další interní poradenské činnosti patří skupinové informační schůzky, které jsou zaměřené např. na informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech sjednání individuálních akčních plánů apod. Skupinových informačních schůzek interních se v roce 2020 uskutečnilo 4 572 s účastí 55 400 klientů.

Dále se v roce 2020 realizovaly **interní poradenské programy** v počtu konání 881, které úspěšně absolvovalo 5 808 klientů. Poradenský program se tematicky člení následovně:

- a) Poradenský program Sebepoznávání pro trh práce
- b) Poradenský program Komunikační dovednosti
- c) Poradenský program Sebe prezentace na trhu práce
- d) Poradenský program Orientace na trhu práce
- e) Poradenský program Hledání zaměstnání
- f) Poradenský program Pracovněprávní gramotnost
- g) Poradenský program Finanční gramotnost
- h) Poradenský program Poradenství k podnikání
- i) Poradenský program komplexní, vč. Job clubu
- j) Poradenské programy ostatní

Bilanční diagnostiku interní v roce 2020 absolvovalo celkem 26 klientů.

V rámci **externích poradenských činností** bylo realizováno individuální poradenství, skupinové poradenství (tj. skupinová poradenská činnost do 5 hod.) a poradenské programy (tj. skupinová poradenská činnost nad 5 hod.).

Individuální externí poradenství bylo v roce 2020 poskytnuto 39 klientům. Ve sledovaném období bylo uspořádáno 1 **skupinové** externí poradenství pro 8 klientů a 452 **externích poradenských programů**, které úspěšně absolvovalo 2 994 klientů.

Bilanční diagnostiku externí v roce 2020 absolvovalo celkem 288 klientů.

Jiné významné akce ÚP ČR, nebo akce, na kterých se ÚP ČR podílel ve spolupráci s dalšími subjekty, byly **Frýdlantské dny** (celkem 130 akcí, kterých se zúčastnilo 904 klientů). Cílem poradenského nástroje „Frýdlantské dny“ je propojení nástrojů základního sociálního poradenství k zajištění základních potřeb uchazečů o zaměstnání pobírajících dávky pomoci v hmotné nouzi a poradenských činností

směřujících k návratu uchazečů o zaměstnání na trh práce, eliminaci sociálního vyloučení a vymanění se ze závislosti na dávkách pomoci v hmotné nouzi, a to ve spolupráci útvaru poradenství a dalšího vzdělávání a útvaru hmotné nouze ÚP ČR se sociálními pracovníky obecních úřadů za aktivní účasti uchazečů o zaměstnání, společného klienta obou institucí. Cílovou skupinu tvoří uchazeči o zaměstnání spádově podle sídla obecního úřadu, a to dlouhodobě evidovaní pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi a ohrožení dlouhodobou nezaměstnaností pobírající dávky pomoci v hmotné nouzi.

Dále se ÚP ČR spolupodílel na **burzách škol, burzách práce a jiných prezentacích na veletrzích a výstavách** v počtu 49. Rovněž se uskutečnilo 136 **setkání s výchovnými poradci základních a středních škol, setkání s rodiči žáků a studentů v rámci třídních schůzek.**

Na základě průběžného monitorování poskytovaných poradenských činností lze konstatovat, že jednoznačně převažují poradenské činnosti interně zajišťované ÚP ČR nad externími, nakupovanými poradenskými činnostmi, vyjma bilanční diagnostiky, kde je znatelné zastoupení externí, nakupované bilanční diagnostiky.

Cílený program Antivirus

Cílem tohoto programu, který schválila vláda usnesením č. 353/2020 ze dne 31. března 2020, je **zmírnit negativní dopady celosvětového šíření onemocnění COVID-19 na zaměstnanost v České republice.** V souvislosti s pandemií COVID-19 vláda přijala řadu opatření s cílem zamezit šíření tohoto onemocnění, tj. uzavření nebo omezení vybraných provozoven, uzavření škol a hranic. Realizace programu byla zahájena dne 6. dubna 2020.

Cílený program Antivirus¹³ je realizován v režimech A, B a od 1. října 2020 také v režimu A plus.

Program v **režimu A** přispívá na náhrady mezd zaměstnanců podnikům v případě **nuceného uzavření nebo omezení provozu** z důvodu krizových opatření přijatých vládou nebo mimořádných opatření nařízených Ministerstvem zdravotnictví či jiným orgánem ochrany veřejného zdraví (např. Krajská hygienická stanice) v souvislosti s COVID-19 po dobu nouzového stavu a podnikům, jejichž **zaměstnancům byla nařízena karanténa.** Výše příspěvku v tomto případě činí 80 % uznatelných mzdových nákladů (náhrada mzdy a pojistné), maximálně však 39 000 Kč na zaměstnance měsíčně.

Režim B se uplatňuje v případě překážek v práci na straně zaměstnavatele v důsledku **souvisejících hospodářských potíží.** Program přispívá na náhrady mezd zaměstnanců podnikům, kterým **poklesl odbyt** (omezení poptávky po službách, výrobcích a jiných produktech firmy) **nebo dodávky vstupů** (surovin, výrobků, služeb) nezbytných k činnosti. Lze jej ale využít i v případech, kdy jiné překážky v práci na straně zaměstnavatele vzniknou v souvislosti s COVID-19 z jiných příčin, například z důvodu absence významné nebo klíčové části zaměstnanců v zaměstnání (zejména z důvodu péče o dítě či jinou blízkou osobu nebo v případech, kdy zaměstnavatel sám dobrovolně rozhodne o svém uzavření), výčet důvodů však s ohledem na rozsah

---

¹³ Podrobné informace o programu viz <https://www.mpsv.cz/web/cz/antivirus>.

dopadu pandemie není stanoven. Výše příspěvku v tomto režimu činí 60 % uznatelných mzdových nákladů (náhrada mzdy a pojistné), maximálně však 29 000 Kč na zaměstnance měsíčně.

Režim A plus je určen zaměstnavatelům, jejichž **provoz byl nuceně uzavřen, či významně omezen** krizovými opatřeními vlády nebo mimořádnými opatřeními Ministerstva zdravotnictví nebo orgánů ochrany veřejného zdraví (např. Krajské hygienické stanice). **Netýká se nařízených karantén/izolací.** Pro ně nadále platí režim A. V tomto režimu je příspěvek poskytován ve výši 100 % uznatelných mzdových nákladů (náhrada mzdy a pojistné), maximálně však 50 000 Kč měsíčně na zaměstnance. Jelikož režim A plus se řídí jinými ustanoveními Dočasného rámce pro opatření státní podpory na podporu hospodářství při stávajícím šíření koronavirové nákazy COVID-19 (Sdělení Komise), které stanovuje pro režim A plus oproti ostatním režimům mírně odlišné podmínky, mohou zaměstnavatelé, kteří tyto podmínky nesplní, nadále využívat i při uzavření provozů z rozhodnutí státu režim A.

K 31. 12. 2020 bylo vyplaceno celkem 23,8 mld. Kč a podpořeno 910 809 zaměstnanců. S ohledem na výši vyplacených finančních prostředků byl nejvíce využíván režim B, ve kterém bylo vyplaceno 13,7 mld. Kč. Z regionálního pohledu bylo nejvíce zaměstnanců podpořeno v hl. m. Praze, Středočeském kraji a Moravskoslezském kraji.

Program Antivirus pomohl významně minimalizovat dopady krize na trh práce, podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2020 činil 4,0 %, což je mírný nárůst o 1,1 p. b. oproti stejnému období předchozího roku.

Méně využívané nástroje APZ

- **Vytvořené pracovní místo (NIP)** je nástroj APZ realizovaný podle § 106 zákona o zaměstnanosti, v rámci projektu Outplacement¹⁴ od konce roku 2020. V roce 2020 bylo v rámci tohoto nástroje vytvořeno 144 míst a umístěno 111 uchazečů a zájemců o zaměstnání, vynaloženo bylo 2 279 tis. Kč.
- **Překlenovací příspěvek** může ÚP ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu SVČ. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V roce 2020 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 31 tis. Kč** a podpořeno bylo **5 osob**.
- **Příspěvek na zapracování** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V roce 2020 nebyl tento nástroj využit.
- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V roce 2020 na tento druh podpory nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky.

---

¹⁴ Informace o projektu viz <https://www.uradprace.cz/web/cz/outplacement-out->

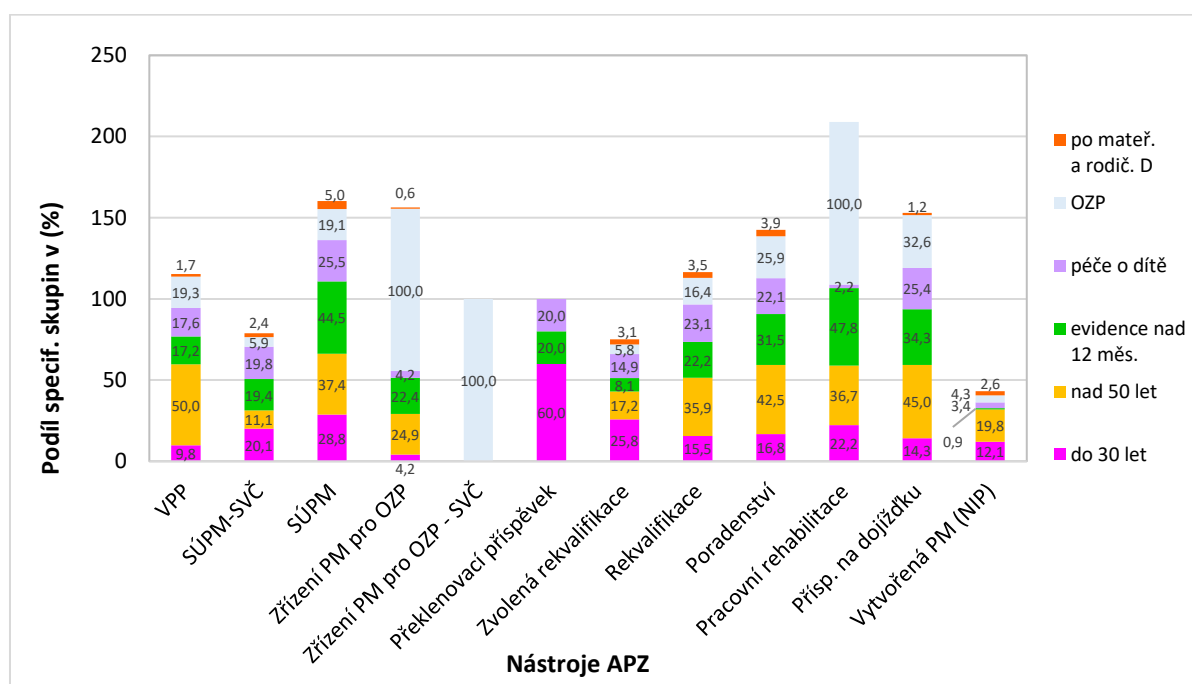
- **Příspěvek v době částečné nezaměstnanosti**, který je součástí systému APZ od 1. října 2015, je ukotven v § 115 zákona o zaměstnanosti. Uvedený nástroj je nástrojem preventivním pro případ závažných hospodářských výkyvů či živelných pohrom s výrazně negativním dopadem na trh práce. Jeho realizace je podmíněna vydáním prováděcího nařízení vlády, a to až v době, kdy nastanou skutečnosti odůvodňující aktivizaci tohoto opatření. Tento příspěvek nebyl v roce 2020 využit.

Realizace APZ byla ovlivněna kromě obecně příznivé situace na trhu práce na počátku roku 2020 a souvisejícího poklesu počtu uchazečů o zaměstnání, včetně poklesu počtu znevýhodněných skupin a dlouhodobě nezaměstnaných osob (tj. potenciálních cílových skupin nástrojů APZ), také pandemií COVID-19 spojené s restriktivními opatřeními vlády proti jejímu šíření od března 2020.

Znevýhodněné skupiny osob na trhu práce zařazené na nástroje APZ

Podíl vybraných **znevýhodněných skupin na trhu práce** na celkovém počtu osob zařazených v rámci jednotlivých nástrojů APZ v roce 2020 zobrazuje graf č. 20.

Graf 20 Podíl vybraných specifických skupin na celkovém počtu osob zařazených na jednotlivé nástroje APZ v roce 2020

Pozn.: Osoby spadají současně do více skupin, proto může být součet podílů u jednotlivých nástrojů APZ vyšší než 100 %.

Z grafu je patrné, že na nástroje APZ byly v roce 2020 zařazovány převážně osoby (uchazeči a zájemci o zaměstnání, OSVČ) v evidenci ÚP ČR **déle než 12 měsíců** a **starší 50 let**.

Nejvyšší podíl kategorie uchazečů o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** byl zaznamenán u pracovní rehabilitace (47,8 %), SÚPM (44,5 %) a příspěvku na dojížděku (34,3 %).

Uchazeči o zaměstnání **starší 50 let** měli vysoké zastoupení mezi osobami umístěnými na VPP (50,0 %), s příspěvkem na dojížděku (45,0 %) a poradenství (42,5 %).

Podíl **OZP** byl nejvyšší (kromě nástrojů přímo určených k podpoře zvýšení jejich zaměstnanosti, tj. zřízených pracovních míst pro OZP, vč. SVČ, a pracovní rehabilitace) u příspěvku na dojížděku, který pobíralo 32,6 % OZP, a poradenství (25,9 %).

Uchazeči o zaměstnání **mladší 30 let** byli ve sledovaném období nejvíce zastoupení mezi uchazeči o zaměstnání, kterým byl poskytnut překlenovací příspěvek (3 uchazeči o zaměstnání z 5, tj. 60,0 %), uchazeči o zaměstnání na SÚPM (28,8 %) a na zvolené rekvalifikaci (25,8 %). Nadprůměrný podíl mladých lidí na počtu osob zařazených na zvolenou rekvalifikaci ukazuje na jejich snahu aktivně hledat zaměstnání.

Co se týká kategorie **péče o dítě do 15 let**, nejvyšší podíl mezi uchazeči o zaměstnání zařazených na APZ byl zaznamenán u SÚPM (25,5 %), příspěvku na dojížděku (25,4 %) a rekvalifikací (23,1 %). Kategorie **po mateřské a rodičovské dovolené** měla ve sledovaném období nejvyšší zastoupení u nástrojů SÚPM (5,0 %), poradenství (3,9 %), a rekvalifikace (3,5 %).

Regionální projekty přímého přidělení realizované v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) zaměřené na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR¹⁵

ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček regionální projekty přímého přidělení (RIP), kdy **hlavním cílem** těchto projektů (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření.

Seznam RIP zaměřených na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR

1. Směr – práce ve Středočeském kraji 2
2. Nová šance na Vysočině
3. Nová šance ve Zlínském kraji
4. Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji
5. Práce a život v Jihočeském kraji
6. Společně to dokážeme v Ústeckém kraji
7. Zpět do práce v Libereckém kraji
8. Zaměstnanost venkova v Jihočeském kraji (Se sousedy II)
9. Příležitost dělá zaměstnance v Moravskoslezském kraji
10. Kudy kam II v Královéhradeckém kraji
11. ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji

Směr – práce ve Středočeském kraji 2

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000015

Realizace projektu: 1. 1. 2016–30. 6. 2022

---

¹⁵ Jedná se o projekty realizované v rámci investiční priority 1.1 OPZ.

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, SÚPM.

Popis projektu: Zvýšení flexibility, motivace a získání či prohloubení dovedností formou rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, SÚPM, odstranění překážek účasti v projektu poskytnutím přímé podpory, aby se zvýšila zaměstnatelnost účastníka a ten našel trvalé zaměstnání během, nebo krátce po své účasti v projektu.

Nová šance na Vysočině

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000016

Realizace projektu: 1. 12. 2015–30. 6. 2022

Cílová skupina: Dlouhodobě a opakovaně evidovaní uchazeči o zaměstnání (nad 12 měsíců).

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM, práce na zkoušku.

Popis projektu: Problematika dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných v Kraji Vysočina. Cílem projektu je rozvoj základních kompetencí za účelem snazšího uplatnění na trhu práce, podpora aktivit k získání pracovních návyků, doprovodná opatření umožňující začlenění na trh práce, motivační aktivity.

Nová šance ve Zlínském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000023

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání v evidenci déle než 5 měsíců, s důrazem na osoby s dobou evidence na ÚP ČR nad 12 měsíců.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM, práce na zkoušku.

Popis projektu: Prostřednictvím aktivit projektu dojde k získání, obnovení, doplnění nebo rozšíření znalostí a dovedností u cílové skupiny, což bude mít za výsledek zvýšení jejich zaměstnatelnosti. Snahou projektu je znovuzařazení účastníků do pracovního procesu.

Prostupné zaměstnávání v Olomouckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000032

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR nepřetržitě déle než 12 měsíců nebo byli v evidenci ÚP ČR za poslední tři roky déle než 12 měsíců a současně vykazují alespoň 2 další znaky sociálního vyloučení.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, SÚPM, práce na zkoušku.

Popis projektu: Předmětem projektu je pomoc uchazečům o zaměstnání s dlouhodobou evidencí, kteří vykazují znaky sociálního vyloučení.

Práce a život v Jihočeském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000034

Realizace projektu: 1. 12. 2015–31. 12. 2021

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR 12 a více měsíců nepřetržitě a dále také uchazeči, kteří jsou opakovaně v evidenci, z nichž aktuální živá evidence je v délce 5 a více měsíců. Zájemci o zaměstnání, původně uchazeči o zaměstnání, kteří plnili aktivity projektu, a v průběhu postupování aktivitami se jim podařilo získat zaměstnání, ale aktivitu chtějí dokončit.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM, VPP.

Popis projektu: Rozvoj klíčových kompetencí, měkkých dovedností a podpora motivace pro nastartování schopnosti a vůle pokusit se vrátit do pracovního režimu, doplnit či změnit svoji kvalifikaci a vstoupit aktivně na pracovní trh.

Společně to dokážeme v Ústeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000040

Realizace projektu: 1. 4. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Dlouhodobě evidovaní uchazeči o zaměstnání s nízkou kvalifikací, trpící sociálním vyloučením.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM, práce na zkoušku.

Popis projektu: Projekt je zaměřen na uchazeče o zaměstnání evidované na ÚP ČR, kteří jsou ohroženi sociální exkluzí a bydlí v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje. Tato cílová skupina se významně podílí na celkové nezaměstnanosti v Ústeckém kraji.

Zpět do práce v Libereckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000045

Realizace projektu: 1. 1. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR déle než 5 měsíců s důrazem na osoby s dobou evidence nad 12 měsíců nebo v součtu 12 měsíců v posledních dvou letech jako uchazeči o zaměstnání.

Aktivity: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM.

Popis projektu: Komplexní činnost s účastníky projektu zaměřená na jejich návrat na trh práce.

ÚP ČR realizuje prostřednictvím svých krajských poboček i další RIP, kdy **jedním z cílů těchto projektů** (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření.

Zaměstnanost venkova v Jihočeském kraji (Se sousedy II)

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000033

Realizace projektu: 1. 12. 2015–31. 5. 2021

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání, jejichž společným znakem je bydliště s obtížnou dopravní obslužností, která je handicapuje na trhu práce a z hlediska možností celoživotního vzdělávání, často v kombinaci s dalšími znevýhodněními: **dlouhodobá nezaměstnanost**, péče o závislé osoby, ztráta profesních dovedností, nízká motivace a sebehodnocení.

Aktivity: Skupinové poradenství, rekvalifikace, SÚPM, VPP.

Popis projektu: Zvýšení zaměstnatelnosti osob ohrožených na trhu práce z důvodu znevýhodnění, která jsou specifická pro venkovské oblasti se zhoršenou infrastrukturou a dopravní obslužností. Cílem projektu je zpřístupnit vzdělávání a rekvalifikace lidem z venkova tak, aby i oni se mohli stát osobami, které aktivně hledají a nacházejí pracovní uplatnění. Přispět k vytváření pracovních příležitostí a podporovat pracovní místa vyčleněná na trhu práce pro účastníky projektu.

Příležitost dělá zaměstnance v Moravskoslezském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000027

Realizace projektu: 1. 2. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání, kteří jsou sociálně vyloučení, či jim sociální vyloučení hrozí, a splňují minimálně 2 z těchto znaků: bydliště ve vymezené sociálně vyloučené lokalitě, nevhodné bydlení (ubytovna, azylový dům, bez přístřeší atp.), **dlouhodobá nezaměstnanost (minimálně 5 měsíců v evidenci ÚP ČR; u absolventů minimálně 3 měsíce)**, opakované sankční vyřazování z evidence ÚP ČR (min. dvakrát za posledních 5 let), chybějící kvalifikace (nejvyšší dosažené základní vzdělání), záznam v rejstříku trestů, pobírání dávek v hmotné nouzi (i nepřímo jako osoba společně posuzovaná), zadluženost (spotřebitelské úvěry, exekuce atp.).

Aktivita: Skupinové poradenství, diagnostika, rekvalifikace, SÚPM, VPP, práce na zkoušku.

Popis projektu: Projekt je zaměřen na komplexní podporu uchazečů nebo zájemců o zaměstnání ze sociálně znevýhodněného prostředí. Úspěšnému začlenění těchto osob na trh práce předchází odstranění početných bariér, jak pracovních, tak i osobních a rodinných.

Kudy kam II v Královéhradeckém kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000020

Realizace projektu: 1. 3. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči o zaměstnání, především se základním vzděláním a vyučením, **evidovaní déle než 5 měsíců, s důrazem na evidované nad 12 měsíců**, kteří potřebují zvláštní pomoc. Těmito osobami se rozumí zejména osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, po ukončení výkonu trestu odnětí svobody nebo po propuštění z výkonu ochranného opatření a osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

Aktivita: Skupinové poradenství, SÚPM, VPP.

Popis projektu: Projekt je určen na podporu osob sociálně vyloučených a ohrožených sociálním vyloučením. Hlavním cílem projektu je podpořit opětovný návrat těchto lidí na otevřený trh práce. Projekt je založen na obnově režimových návyků a nácviku pracovních dovedností, které jsou spojeny s obnovením sociálních kontaktů a vazeb. Důraz je kladen na poradenství, individuální přístup a podporu při hledání pracovního uplatnění.

ŽIVOT BEZ BARIÉR v Jihomoravském kraji

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_010/0000037

Realizace projektu: 1. 4. 2016–30. 6. 2022

Cílová skupina: Uchazeči a zájemci o zaměstnání **evidovaní déle než 12 měsíců** nebo OZP definovaní § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na délku evidence.

Aktivita: Skupinové poradenství, rekvalifikace, SÚPM.

Popis projektu: Cílem projektu je zvýšení zaměstnatelnosti a integrace znevýhodněných občanů evidovaných na ÚP ČR v Jihomoravském kraji na trh práce prostřednictvím realizace komplexního programu, tj. pomocí poradenských, motivačních a vzdělávacích aktivit.

Národní individuální projekty v rámci OPZ zaměřené na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR¹⁶

ÚP ČR realizuje Národní individuální projekt přímého přidělení (NIP), kdy **hlavním cílem** tohoto projektu (viz níže) je zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost dlouhodobě evidovaných osob prostřednictvím komplexní nabídky opatření.

Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU)

Reg. číslo: CZ.03.1.48/0.0/0.0/15_121/0010247

Realizace projektu: 1. 1. 2019–31. 12. 2021

Cílová skupina: Zejména osoby dlouhodobě nezaměstnané nebo ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností z důvodu kumulace znevýhodnění a hendikepů.

Aktivita: Skupinové poradenství, rekvalifikace, SÚPM, VPP, práce na zkoušku.

Popis projektu: Hlavním cílem projektu je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP ČR.

Celkové výsledky RIP a NIP zaměřených na podporu dlouhodobě evidovaných osob na ÚP ČR k 31. 12. 2020

Počet osob, které vstoupily do projektů: 19 212

Počet osob, které úspěšně absolvovaly skupinové poradenství: 20 614

Počet osob, které úspěšně absolvovaly rekvalifikaci: 1 507

Počet osob zařazených na společensky účelné pracovní místo: 4 273

Počet osob zařazených na práci na zkoušku: 515

Počet osob zařazených na veřejně prospěšné práce: 5 056

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, další projekty zaměstnanosti podporované ESF) jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4.4 a 4.5.

---

¹⁶ Jedná se o projekty realizované v rámci investiční priority 1.1 OPZ.

4.4 Systém investičních pobídek

Investiční pobídky jsou jedním z nástrojů APZ a jsou poskytovány GŘ ÚP ČR zaměstnavatelům na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona o zaměstnanosti. GŘ ÚP ČR poskytuje dvě formy investičních pobídek, tj. hmotnou podporu **na vytváření nových pracovních míst (NPM)** a hmotnou podporu **rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců (RŠ)**.

V roce 2020 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu v rámci investičních pobídek třinácti zaměstnavatelům ve zpracovatelském průmyslu a dvěma pro centra strategických služeb v celkové hodnotě 219 494 tis. Kč, to představuje nárůst oproti roku 2019 o 191 494 tis. Kč. Při poskytování hmotné podpory ze strany GŘ ÚP ČR byla důležitá personální situace na trhu práce zaměstnavatelů – příjemců investičních pobídek uzavírat příslušné Dohody na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek.

Na základě Dohody o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek byla hmotně podpořena vytvořená nová pracovní místa pro 1 338 nových zaměstnanců (oproti roku 2019 nárůst o 948 nových zaměstnanců) ve výši 213 300 tis. Kč. Na základě Dohody o hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců byla vyplacena hmotná podpora pro 202 nových zaměstnanců ve výši 6 194 tis. Kč.

Z hlediska regionálního rozložení hmotné podpory NPM a RŠ v rámci investičních pobídek byl podpořen **Ústecký kraj** (65,5 %), **Moravskoslezský kraj** (22,8 %) a **Jihomoravský kraj** (11,8 %).

Podrobnější údaje k textu jsou uvedeny v příloze č. 18.

4.5 Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je ESF.

V roce 2020 pokračovala realizace projektů v rámci **Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) pro programové období 2014–2020**.¹⁷

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti a jejichž cílem je zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti pracovní síly. Oblasti zaměstnanosti se týkají především prioritní osy a investiční priority podrobněji popsané v následujícím textu.

---

¹⁷ Podrobné informace o **OP Zaměstnanost** viz odkaz https://www.esfc.cz/detail-clanku/-/asset_publisher/BBFAoaudKGfE/content/op-zamestnanost-2014-2020.

➤ **Prioritní osa 1 OPZ – Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly**

- **Investiční priorita 1.1 – Přístup k zaměstnání pro osoby hledající zaměstnání a neaktivní osoby, včetně dlouhodobě nezaměstnaných a osob vzdálených trhu práce, také prostřednictvím místních iniciativ na podporu zaměstnanosti a mobility pracovníků**

V investiční prioritě (IP) 1.1 OPZ je **od 1. 1. 2019** v realizaci projekt „**Podpora zaměstnanosti dlouhodobě evidovaných uchazečů o zaměstnání (PDU)**“. Tento projekt měl být realizován v období od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2020 s rozpočtem 687 mil. Kč. V první polovině roku 2019 došlo k navýšení rozpočtu na 1,396 mld. Kč a prodloužení doby realizace do 31. 12. 2021. Za rok 2020 byly schváleny výdaje ve výši 140,5 mil. Kč a podpořeno bylo 2 935 osob.

Dále byl v roce 2016 schválen projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce II**“, který je zaměřen na **poradenské činnosti a rekvalifikace** a který navazuje na projekt „Vzdělávání a dovednosti pro trh práce“ realizovaný v rámci OP LZZ. Doba realizace projektu je od 1. 1. 2016 do 30. 6. 2022 a rozpočet projektu činí 1,445 mld. Kč. Do 31. 12. 2020 byly z celkového rozpočtu projektu schváleny výdaje ve výši 613,8 mil. Kč a podpořeno 36 681 osob.

V IP 1.1. jsou realizovány také **regionální individuální projekty**, které ÚP ČR, resp. jeho krajským pobočkám, umožňují akcentovat regionální požadavky trhu práce. Jedná se o tyto **výzvy pro ÚP ČR**.

- výzva č. 004 v IP 1.1 (**Záruky pro mladé**), v rámci které je realizováno **13 projektů** v celkové výši cca 1,3 mld. Kč. Ve 2. čtvrtletí 2019 došlo u většiny projektů Záruky pro mladé k prodloužení realizace těchto projektů až do prosince 2021, kromě projektu Záruky pro mladé v Karlovarském kraji, který bude realizován do května 2021. Koncem roku 2020 bylo ÚP ČR navrženo prodloužit všechny projekty do října 2022. Hlavním cílem těchto projektů je podpora aktivit k získání pracovních návyků a zkušeností u mladých lidí do 29 let (včetně), podporovanými aktivitami jsou především poradenství, odborné praxe u zaměstnavatelů (formou SÚPM) včetně mentoringu na pracovišti či možnosti absolvovat rekvalifikaci. K 31. 12. 2020 bylo vyčerpáno 852,6 mil. Kč, podpořeno bylo 7 963 osob.

- výzva č. 010 v IP 1.1 (**regionální individuální projekty**), v rámci které je realizováno **37 projektů** v celkové výši cca 2,779 mld. Kč. Realizace projektů byla zahájena v 1. pololetí 2016 a projekty budou realizovány do června 2022. Tyto projekty jsou zaměřeny především na zvýšení zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, se zdravotním postižením či jinak znevýhodněných, podporovanými aktivitami jsou především poradenské činnosti, motivační aktivity, rekvalifikace (zabezpečované nebo zvolené), SÚPM, VPP či práce na zkoušku (formou SÚPM). K 31. 12. 2020 bylo vyčerpáno cca 1,51 mld. Kč, podpořeno bylo 20 244 osob.

V roce 2020 pokračovala administrace **soutěžních (otevřených) výzev** pro projekty ze strany neziskových, vzdělávacích a poradenských organizací na podporu zaměstnanosti zejména **osob starších, nízkokvalifikovaných, dlouhodobě nezaměstnaných, OZP a jinak znevýhodněných**. Nejčastějšími aktivitami v těchto

projektech jsou motivační kurzy, diagnostiky, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a podpora pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v soutěžních projektech jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce.

V březnu 2016 byly vyhlášeny i dvě průběžné výzvy k předkládání soutěžních projektů **Integrované územní investice (ITI)** a **Integrovaný plán rozvoje území (IPRÚ)** pro projekty aglomerací začleněných do územního rozvoje dle místních strategií. Tyto výzvy byly pro zpoždění s předkládáním projektů prodlouženy až do června 2019 (IPRÚ), resp. do září 2019 (ITI). Mimo jiné i v návaznosti na aktuální situaci v jednotlivých aglomeracích v oblasti trhu práce došlo k částečnému zvýšení alokace ve výzvě ITI (ITI – Ústecko), zatímco jiné aglomerace zapojené do výzvy IPRÚ podaly žádost o snížení své alokace či alokaci nevyčerpaly (např. IPRÚ Jihlava). Celkem bylo v obou výzvách realizováno 55 projektů (32x ITI a 23x IPRÚ) o objemu 608 mil. Kč. K 31. 12. 2020 bylo v realizaci dohromady 41 projektů, 14 projektů již ukončilo realizaci.

V roce 2020 tedy u naprosté většiny projektů probíhala realizace, která však byla poznamenána epidemií COVID-19 a na ni navazujícími opatřeními (např. dočasné pozastavení vzdělávacích akcí typu rekvalifikace či skupinových motivačních a aktivizačních kurzů). Projekty ve své většině však zatím realizaci neprodloužují (i vzhledem k tomu, že jsou ve většině tříleté s dobou realizace do roku 2022) a příjemci vyčkávají na průběh roku 2021.

V roce 2020 byla průběžně ukončována administrace 71 realizovaných projektů o objemu 291,9 mil. Kč rozdělených do čtyř dílčích alokací dle cílových skupin pro: A) skupinu osob tzv. **NEETS** (osoby mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě a s dalšími charakteristikami dle textu výzvy), B) **národnostní menšiny**, C) **osoby dlouhodobě nezaměstnané** a D) **osoby s kumulacemi hendikepů**. Počet účastníků, kteří získali podporu v šíři 40 hodin, v této výzvě činil 3 350 osob, 1 280 účastníků získalo kvalifikační kurz.¹⁸

V následující výzvě byl zopakován princip rozdělení do dílčích alokací A) osoby s **nízkou úrovní kvalifikace**, B) osoby **zvláště znevýhodněné**, C) **osoby se zdravotním postižením** a D) osoby **dlouhodobě nezaměstnané** (více než 1 rok či minimálně 5 měsíců ve věku nad 55 let) a je v ní realizováno 68 projektů o objemu 285 mil. Kč v letech 2018 až 2021. V průběhu roku 2020 část projektů ukončila realizaci, zároveň ale některé (45 % projektů) byly vzhledem k epidemii koronaviru (některé cílové skupiny spadají do rizikových skupin co se týče nákazy) a navazujícím vládním opatřením, které se dotkly především realizace rekvalifikací či jiného skupinového vzdělávání a poradenství, prodlouženy. Aktivity spočívající v individuálním poradenství a zaměstnávání účastníků zatím tolik pozdrženy nebyly.

Pokračovala rovněž realizace 14 **regionálních projektů paktů zaměstnanosti v partnerství s ÚP ČR** o objemu 112,6 mil. Kč. Většina projektů vzhledem k epidemii

---

¹⁸ Tyto hodnoty mohou být ještě upraveny vzhledem k dobíhající administraci posledních projektů.

koronaviru a navazujícím vládním opatřením (omezujícím např. možnost realizace rekvalifikací či jiného vzdělávání) prodloužila realizaci dále do roku 2021.

U 60 projektů v poslední kolové soutěžní výzvě na IP 1.1 za 400 mil. Kč (s dílčí alokací 200 mil. Kč pro kraje spadající pod Strategii RESTART a s dílčí alokací 200 mil. Kč pro ostatní kraje) probíhala v roce 2020 první polovina realizace, která však byla opět do značné míry poznamenána epidemií a na ni navazujícími opatřeními. Projekty ve své většině zatím realizaci neprodlužují a příjemci vyčkávají na průběh roku 2021. Dle situace pak budou projekty, které mají končit na přelomu let 2021 a 2022, případně dále prodlužovat.

- **Investiční priorita 1.2 – Rovnost žen a mužů ve všech oblastech, a to i pokud jde o přístup k zaměstnání a kariérní postup, sladění pracovního a soukromého života a podpora stejné odměny za stejnou práci**

V rámci oblasti podpory **1.2 Rovnost žen a mužů** bylo od spuštění OPZ do konce roku 2020 vyhlášeno 30 výzev s celkovou alokací přes 10 mld. Kč, z toho 9 mld. Kč bylo již rozděleno mezi podpořené projekty. Specifickým cílem všech výzev vyhlášených v IP 1.2 je **snížit rozdíly v postavení žen a mužů na trhu práce**.

- ***Systémové projekty na podporu rovnosti žen a mužů (009)***

Ve výzvě č. 009 činí finanční objem uzavřených právních aktů 353,5 mil. Kč. Aktuálně je realizováno následujících 5 projektů.

Projekt „**Podpora implementace dětských skupin**“ je realizovaný MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016. Na základě podstatné změny schválené v srpnu 2020 byla délka realizace prodloužena do 31. 12. 2021 na 72 měsíců a došlo k navýšení rozpočtu na 114,5 mil. Kč. V rámci projektu bude podpořeno vybudování a provoz dětských skupin prostřednictvím poskytnutí komplexního poradenství a metodické podpory poskytovatelů dětských skupin s cílem vytvořit síť poskytovatelů a zvýšit dostupnost služeb péče o děti v dětské skupině a dále vytvoření systému kvality dětských skupin s cílem zvýšit jejich kvalitu.

Projekt „**Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů**“ je dalším ze systémových projektů realizovaných MPSV. Hlavním cílem projektu je zahájit proces snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR, propojit hlavní aktéry/ky tohoto jevu za účelem změnit současnou neuspokojivou situaci, zvýšit povědomí o problému a o jeho komplexnosti a navrhnout a v praxi ověřit inovativní nástroje a přístupy k řešení dané problematiky. Zastřešující klíčovou aktivitou projektu bude tvorba strategického dokumentu na vládní úrovni tzv. Akční plán pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR. Projekt byl zahájen 1. 1. 2016. Na základě podstatné změny schválené v říjnu 2020 byla délka realizace prodloužena do 31. 12. 2021 na 72 měsíců. Rozpočet činí 84,9 mil. Kč.

Realizátorem projektu „**Podpora implementace služby péče o děti od šesti měsíců do čtyř let v tzv. mikrojeslích a pilotní ověření služby**“ je MPSV. Projekt se prostřednictvím podpory mikrojeslí a pilotního ověření nové veřejné služby péče o nejmenší děti v mikrojeslích zaměřuje na zlepšení nabídky cenově dostupných a kvalitních zařízení a služeb péče o děti za účelem zvýšení zaměstnanosti rodičů

s malými dětmi, specificky žen, a usnadnění slučitelnosti pracovního a soukromého života. Prostřednictvím projektu by rovněž mělo dojít k podpoře vzdělávání za účelem zvýšení kvality a odbornosti pečujících osob. Projekt byl realizován od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2020, rozpočet činil 22,8 mil. Kč.

Projekt „**Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 a související aktivity**“ je realizovaný Úřadem vlády ČR. Projekt je zaměřen na řešení nerovností žen a mužů v ČR. K tomu by mělo dojít prostřednictvím systémového nastavení genderové agendy, zejména implementací Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v ČR a dalších dokumentů. Projekt by měl zlepšit institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů na úrovni vlády a prosazování gender mainstreamingu například lepším sběrem statistických dat či implementací standardu genderového auditu. Projekt prohloubí gender agendu směrem k EU, OSN a dalším mezinárodním organizacím. Projekt byl zahájen 1. 2. 2016 a na základě podstatné změny schválené v říjnu 2020 byla délka realizace prodloužena do 31. 12. 2022 na 83 měsíců. Rozpočet činí 43,9 mil. Kč. V projektu došlo také k doplnění některých dílčích aktivit a výstupů reagujících na aktuální výzvy v oblasti rovnosti žen a mužů, které vyvstaly v souvislosti s přípravou Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030.

Hlavním cílem projektu „**Koordinace opatření na podporu sladění pracovního a rodinného života na úrovni krajů**“ je zlepšit koordinaci místních a celostátních politik na podporu rodin, a tím podpořit či vytvořit na regionální (lokální) úrovni příznivé podmínky pro fungování rodin. Během realizace projektu bude vytvořen základ systémového uchopení rodinné politiky na krajské, případně obecní, úrovni a bude posílena spolupráce mezi MPSV a kraji či obcemi v této oblasti. Snahou projektu je zaměřit systematickou pozornost na potřeby rodin při plánování aktivit krajů. Příjemcem je MPSV. Projekt byl zahájen 1. 1. 2017, datum ukončení projektu je 31. 12. 2021, schválený rozpočet projektu je 87,4 mil. Kč.

- ***Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 (méně rozvinuté regiony) (027) a Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 Praha (028)***

Projekty jsou zaměřeny na podporu orgánů veřejné správy při přijímání opatření vyplývajících z Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020. Tato opatření mohou být směřována jak na věcnou agendu, kterou má daná instituce v gesci, tak na její vlastní fungování z hlediska personálního a organizačního.

Ve výzvě č. 027 bylo realizováno 12 projektů s finanční alokací 36,5 mil. Kč. Ve výzvě č. 028 bylo podpořeno 9 projektů v celkové výši 51,1 mil. Kč. Většina projektů již dokončila svou realizaci, aktuálně zůstávají v realizaci 2 projekty z výzvy č. 028.

- ***Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů mimo Prahu (130) a Implementace doporučení genderového auditu u zaměstnavatelů v Praze (131)***

Projekty podporují aktivity směřující k zavádění opatření vedoucích ke **zlepšení podmínek pro uplatňování rovných příležitostí žen a mužů a sladění pracovního a rodinného života u zaměstnavatelů**. Zaváděná opatření vychází

z výstupů provedeného genderového auditu. Ve výzvách bylo podpořeno 50 projektů s finanční alokací 137,7 mil. Kč. Mezi aktivity, které jsou zaměstnavateli nejvíce realizovány, patří úpravy strategických a personálních interních dokumentů s ohledem na rovné příležitosti žen a mužů, dále vzdělávání zaměstnavatelů i vzdělávání managementu.

- ***Soutěžní projekty na podporu rovnosti žen a mužů v ČR mimo hl. města Prahy (81)***

V roce 2020 začala svou realizaci většina podpořených projektů. Příjemci svými projekty podporují realizaci opatření vedoucích k odstranění projevů genderové (příp. vícečetné) diskriminace na trhu práce, včetně platové diskriminace, a dále opatření snižující horizontální a vertikální segregaci trhu práce podle pohlaví a rozdíly v odměňování žen a mužů. Jedná se např. o následující aktivity: podporu vzdělávání a zaměstnávání žen v oborech STEM – Science (přírodní vědy), Technology (technika), Engineering (technologie) a Mathematics (matematika), genderově senzitivní analýzu trhu, mentoring, koučovací a jiné podpůrné programy, management mateřské a rodičovské dovolené. V této výzvě bylo podpořeno 38 projektů s finanční alokací 188,8 mil. Kč.

Výzvy na podporu vybudování a provozu zařízení péče o děti (DS)

Projekty na podporu veřejných a podnikových dětských skupin (DS) jsou vzhledem k nedostatečné kapacitě mateřských škol vítanou alternativou pro pracující rodiče s malými dětmi, kteří si díky nim mohou udržet či zlepšit postavení na trhu práce. Z evaluace prvních výzev na DS vyplynul prokazatelný dopad podpory DS na zaměstnanost žen (př. zapojení matek na trhu práce formou pracovního poměru stouplu během zapojení v projektu z 37 % na 74 %).

Za celé OPZ bylo vyhlášeno celkem 11 výzev na podporu DS s alokací 7,83 mld. Kč. Na realizované projekty bylo ke konci roku 2020 schváleno 6,33 mld. Kč. Celkem bylo dosud podpořeno 1 124 zařízení s kapacitou 14 757 míst, z toho nově vzniklo 769 dětských skupin s kapacitou 9 362 míst (zbývající DS již existovaly dříve a z OPZ byl podpořen jejich další provoz).

- ***Podpora vybudování a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost mimo hl. m. Prahu (073) a Podpora vybudování a provozu dětských skupin pro podniky a veřejnost v hl. m. Praha (074)***

Projekty částečně navazují na projekty z výzev Podpora vybudování a provozu zařízení péče o děti předškolního věku pro podniky i veřejnost mimo hl. m. Prahu a v hl. m. Praze, ale podporují i vznik a provoz nových zařízení poskytujících pravidelnou péči o dítě od 1 či 3 let věku do zahájení povinné školní docházky **za účelem zapojení rodičů do pracovního procesu**. Ve výzvě č. 073 bylo podpořeno 401 projektů s finančním objemem 1,11 mld. Kč. Ve výzvě č. 074 realizaci dokončilo či nadále realizuje 105 projektů s finančním objemem 302,0 mil. Kč.

- **Podpora dětských skupin pro podniky i veřejnost – dotace na provoz mimo Prahu (101) a Podpora dětských skupin pro podniky i veřejnost – dotace na provoz v Praze (103)**

V rámci těchto výzev jsou podpořeny pouze ty dětské skupiny, které již dříve realizovaly projekt v OPZ a je tak tedy zajištěn jejich kontinuální provoz. Ke konci roku 2020 bylo ve výzvě č. 101 vydáno 607 právních aktů s finančním objemem 1,93 mld. Kč, z toho v realizaci nadále pokračuje 606 projektů. Ve výzvě č. 103 je realizováno 87 projektů s finančním objemem 269,2 mil. Kč.

- **Podpora dětských skupin registrovaných v evidenci poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině – dotace na provoz mimo Prahu (112) a Podpora dětských skupin registrovaných v evidenci poskytovatelů služby péče o dítě v dětské skupině – dotace na provoz v hl. m. Praze (113)**

Těmito výzvami jsou naopak podpořeny dětské skupiny, které ještě nerealizovaly projekt v OPZ a jsou registrovány v evidenci poskytovatelů služeb péče o dítě v dětské skupině nejpozději k datu 31. 12. 2018. Ve výzvě č. 112 je realizováno 28 projektů s finančním objemem 109,6 mil. Kč, ve výzvě č. 113 bylo vydáno celkem 13 právních aktů s finančním objemem 43,1 mil. Kč, z toho v realizaci na konci roku 2020 pokračovalo 10 projektů.

- **Podpora vzniku a provozu dětských skupin pro podniky i veřejnost – dotace mimo Prahu (111) a Podpora vzniku a provozu dětských skupin pro podniky – dotace v hl. m. Praze (133)**

Těmito výzvami je podporován provoz a vznik dětských skupin, které dosud nerealizovaly žádný projekt financovaný z OPZ. U dětské skupiny pro veřejnost je nastaveno povinné partnerství s místně příslušnou obcí tak, aby existovala vzájemná informovanost a případná spolupráce. Ve výzvě č. 111 bylo podpořeno celkem 222 projektů s finančním objemem 661,6 mil. Kč, z toho v realizaci ke konci roku 2020 pokračovalo 208 projektů. Ve výzvě č. 133 bylo podpořeno celkem 23 projektů s finančním objemem 74,1 mil. Kč, z toho v realizaci pokračovalo 20 projektů.

Výzvy na podporu mikrojeslí (MJ)

Společně s dětskými skupinami jsou v rámci OPZ podporována také zařízení péče o děti ve věku od 6 měsíců do 3 let včetně, tzv. mikrojesle. Na realizované projekty bylo ke konci roku 2020 schváleno 380 mil. Kč. Dosud bylo podpořeno 108 zařízení s kapacitou 432 míst.

- **Podpora péče o nejmenší děti v mikrojeslích v ČR (mimo hl. m. Prahu) (069) a Podpora péče o nejmenší děti v mikrojeslích v Praze (070)**

V roce 2020 pokračovala realizace projektů na podporu zařízení péče o děti ve věku od 6 měsíců do 3 let včetně s kapacitou 4 děti. Výzvou je podporováno vzdělávání pečujících osob a provoz mikrojeslí, větší část alokace výzvy je z důvodu snahy o zajištění kontinuální podpory mikrojeslí určena pro projekty navazující na předchozí výzvy Pilotní ověření péče o nejmenší děti v mikrojeslích v ČR (mimo hl. m. Prahu) a v Praze, menší část alokace výzvy je určena na provoz mikrojeslí nových žadatelů.

Celkem zůstalo v realizaci 94 projektů ve výzvě č. 069 s finančním objemem 235,6 mil. Kč a 5 projektů ve výzvě č. 070 s finančním objemem 13,4 mil. Kč.

Dětské skupiny a mikrojesle dohromady disponují kapacitou více než 15 000 míst v zařízeních pro děti předškolní péče. V obou případech se místa často využívají ve sdíleném režimu, proto bude počet dětí, které navštívily zařízení, popř. počet podpořených rodičů, vyšší, než je uvedená kapacita zařízení.

V souvislosti s dětskými skupinami a mikrojeslemi lze v roce 2021 očekávat změny, vzhledem k návrhu novely zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. Změny by se měly dotknout samotného názvu zařízení, kdy by dětské skupiny měly být přejmenovány na jesle. Nově by měl být zaveden požadavek na novou profesní kvalifikaci „chůva pro děti v jeslích“. Nejzásadnější změnou pak je přechod z financování provozu dětských skupin z OPZ na financování ze státního rozpočtu a ukončení podpory pro děti starší 3 let pro zařízení evidovaná od 1. 7. 2021. Tato zařízení tedy budou moci čerpat podporu (státní příspěvek) pouze na děti od 6 měsíců do 3 let (do 31. srpna po 3. narozeninách). Zařízení evidovaná do 30. 6. 2021 budou mít díky výjimce financována i místa pro děti ve věku do zahájení povinné školní docházky až do 31. 8. 2024.

Výzvy na podporu dětských klubů (DK)

- ***Podpora zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. město Prahu (077) a Podpora zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování v hl. městě Praze (078)***

Výzvy podporují zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování, která rodičům dětí 1. stupně základní školy **umožní sladit pracovní rytmus s péčí o děti**. Podpora v rámci této výzvy je určena pouze pro zařízení péče o děti mimo režim vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Ve výzvě č. 77 pokračovalo v realizaci celkem 78 projektů za 260,1 mil. Kč a ve výzvě č. 78 celkem 10 projektů ve výši 28,0 mil. Kč.

- ***"Podpora zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. město Prahu" (107)***

V lednu 2020 byla vyhlášena výzva na podporu zařízení péče o děti na 1. stupni základních škol v době mimo školní vyučování mimo hl. město Prahu. Mezi podporované aktivity byl zařazen i noční provoz dětských klubů a doprava, která ovšem nesmí stát jako samostatná aktivita. Z důvodu velkého zájmu žadatelů a potřebnosti podpory daných zařízení byla alokace výzvy navýšena na finálních 294,0 mil. Kč. Ve výzvě probíhal hodnotící proces a do konce roku 2020 bylo vydáno 57 právních aktů. Očekává se, že do realizace vstoupí 88 projektů.

Za celé OPZ bylo vyhlášeno celkem 5 výzev na podporu **dětských klubů** s alokací 796,9 mil. Kč. Na realizované projekty bylo ke konci roku 2020 schváleno 674,6 mil. Kč. Kapacita podpořených klubů ve výzvách č. 013, 014, 077 a 078 je

5 952 míst, kapacita táborů je 4 654 míst (počty však nezohledňují případnou opakovanou podporu téhož zařízení v navazujících výzvách) a očekává se, že za výzvu č. 107 bude podpořeno 2 482 míst v dětských klubech a 2 897 v příměstských táborech.

Tabulka 26 Přehled zařízení péče o děti v IP 1.2 OPZ souhrnně za období 2015-2020

Zařízení péče o děti	Počet vydaných Rozhodnutí o poskytnutí dotace	Objem financí na uzavřených Rozhodnutí o poskytnutí dotace	Počet projektů s dokončenou realizací či v realizaci	Počet podpořených zařízení	Počet podpořených míst
DS celkem	2 205	6 609 665 127 Kč	2 109	1 124	14 757
MJ celkem	175	390 891 595 Kč	170	108	432
DK celkem	232	684 561 025 Kč	227	170	10 606

Vysvětlivky: **DS** – dětské skupiny, **MJ** – mikrojesle, **DK** – dětské kluby

Poznámky:

Počet podpořených míst DS, resp. MJ – v případě opakované podpory téhož zařízení v navazujících výzvách OPZ je každé zařízení započteno pouze jedenkrát.

Počet podpořených zařízení DK – v případě opakované podpory téhož zařízení v navazujících výzvách OPZ je zařízení započteno vícekrát.

- **Investiční priorita 1.3 – Pomoc pracovníkům, podnikům a podnikatelům přizpůsobovat se změnám**

V investiční prioritě 1.3 byly v roce 2020 předkládány žádosti a realizovány projekty v deseti výzvách. **Specifickým cílem** všech výzev bylo zvýšit odbornou úroveň znalostí, dovedností a kompetencí pracovníků a **soulad kvalifikační úrovně pracovní síly s požadavky trhu práce**. Druhým specifickým cílem u většiny výzev bylo zvýšit adaptabilitu starších pracovníků.

V rámci výzvy „**Budování kapacit sociálních partnerů**“ bylo realizováno celkem 12 projektů, 11 z nich bylo úspěšně ukončeno, v realizaci zůstává již jen jeden. Příjemci byli sociální partneři definovaní Radou hospodářské a sociální dohody ČR, organizace zaměstnavatelů (Svaz průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravská konfederace odborových svazů, Asociace samostatných odborů) a odborové organizace, které mají uzavřenou kolektivní smlouvu vyššího stupně. Projekty byly zaměřeny na posilování sociálního dialogu, rozvoj spolupráce mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, rozvoj a podporu spolupráce sociálních partnerů a dalších relevantních subjektů na řešení dlouhodobých problémů v oblasti rozvoje lidských zdrojů na regionální, odvětvové (sektorové) a národní úrovni, a zvyšování povědomí o sociálním dialogu na všech jeho úrovních. Celková alokace projektů je 270,5 mil. Kč, celkem bylo dosud vyčerpáno 251,8 mil. Kč.

Další navazující výzva zabývající se sociálním dialogem je výzva „**Budování kapacit sociálních partnerů II.**“. V rámci výzvy je realizováno 10 projektů, jejich celková alokace činí 198,9 mil. Kč. Projekty se realizují od 1. 1. 2019. Do konce roku 2020 bylo vyčerpáno téměř 71,6 mil. Kč.

Během celého období mohli zaměstnavatelé, fyzické osoby – OSVČ a nestátní neziskové organizace nadále předkládat žádosti v rámci projektu „**Podpora**

odborného vzdělávání zaměstnanců II“ (POVEZ II) s rozpočtem 3 499,9 mil. Kč. Projekt realizuje ÚP ČR a navazuje na sérii projektů, jež se v ČR konaly od roku 2009 s cílem podpořit odborný rozvoj zaměstnanců. Cílovou skupinou projektu jsou zaměstnanci či potenciálně noví zaměstnanci, na jejichž vzdělávání a refundaci mezd po dobu školení mohou v rámci projektu zaměstnavatelé získat podporu. Ke dni 31. 12. 2020 bylo podáno 38 313 žádostí zaměstnavatelů o příspěvek, proplaceno bylo celkem 1 889,1 mil. Kč.

Do 31. 5. 2018 měli oprávnění žadatelé možnost předkládat žádosti do **výzvy pro organizační složky státu a jimi řízené/zřízené příspěvkové organizace**, které mají ve své působnosti podporu některých specifických oblastí ekonomiky a zároveň jsou vhodnými subjekty k realizaci projektů dalšího vzdělávání zaměstnanců v příslušných oblastech. Jednalo se o průběžnou nesoutěžní výzvu pro předem definovaný okruh oprávněných žadatelů/příjemců. Žádost o podporu podala pouze Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism pro projekt s názvem „**Vzdělávání v cestovním ruchu**“ s celkovým rozpočtem 87,6 mil. Kč. Projekt byl vzhledem k opatřením vlády ČR v souvislosti s pandemií COVID-19 k 18. 12. 2020 předčasně ukončen.

V rámci výzvy „**Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním**“ byly v roce 2020 realizovány projekty ve dvou krajích – v Ústeckém kraji (rozpočet 38,21 mil. Kč) a v Kraji Vysočina (rozpočet 2,82 mil. Kč). Oba projekty byly předčasně ukončeny k 30. 9. 2020. Důvodem bylo zejména vyhlášení celorepublikové výzvy „Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním II.“, která je zaměřena na podobné aktivity, avšak s celorepublikovým dopadem (NIP). Celkem byly realizovány tři projekty, kromě projektů v Ústeckém kraji a Kraji Vysočina, to byl také projekt v Moravskoslezském kraji (realizace byla ukončena k 31. 12. 2019). Vyčerpáno bylo 47,66 mil. Kč a podpořeno 702 osob. Projekty byly zaměřeny především na poradenské a informační aktivity v oblasti kariérového poradenství, orientaci na trhu práce pro propouštěné zaměstnance, vzdělávací a rekvalifikační programy pro zaměstnance podniků procházejících restrukturalizací nebo končící svoji činnost, vzdělávací programy pro zaměstnance ohrožené propouštěním a podporu zaměstnávání propouštěných zaměstnanců.

V roce 2020 byla vyhlášena nová výzva „**Podpora zaměstnanců ohrožených propouštěním II.**“ V rámci této výzvy je od 1. 6. 2020 na celém území ČR realizován **projekt Outplacement** s rozpočtem 3,56 mld. Kč. Projekt má za cíl pomoci zaměstnancům, kteří jsou ohroženi ztrátou zaměstnání nebo jsou již ve výpovědní době a na zvýšení adaptability těchto zaměstnanců. Primárním cílem je tedy pomoci zaměstnancům ještě před ukončením pracovního poměru, tedy v době, kdy ještě nejsou evidováni jako uchazeči o zaměstnání.

Ve výzvě „**Age management – chytrá změna v řízení, příležitost k růstu**“, bylo vydáno celkem 101 právních aktů v celkové alokaci 238,9 mil. Kč. Hlavním cílem výzvy je přispět k podpoře zavádění age managementu a související systémové práce s lidskými zdroji jakožto jednoho z důležitých faktorů konkurenceschopnosti podniků na trhu v kontextu demografického vývoje v ČR a s tím souvisejícího prodloužení pracovního života. Oprávnění žadatelé – obchodní korporace, státní podniky a nestátní neziskové organizace mohly na základě zpracovaných interních auditů organizace v rámci projektu žádat o podporu zpracování strategií a plánů pro zavádění age managementu, preventivní kroky na udržování a posilování pracovní schopnosti

zaměstnanců všech generací, motivační poradenství, aktivity zaměřené na generační výměnu, aktivity zaměřené na sdílení dobré praxe, vzdělávací aktivity v oblasti age managementu, a další. V roce 2020 bylo ve fyzické realizaci 101 projektů a 23 projektů realizaci ukončilo. Do konce roku 2020 bylo vyčerpáno 68,55 mil. Kč.

Podporu na vzdělávání zaměstnanců mohli čerpat zaměstnavatelé z celé ČR v rámci projektů podpořených ve výzvách „Podnikové vzdělávání zaměstnanců“, „Vzdělávání – společná cesta k rozvoji!“, „Vzdělávání – společná cesta k rozvoji II!“ a „Podnikové vzdělávání zaměstnanců II“ zaměřených na další profesní vzdělávání v režimu zjednodušeného vykazování nákladů. Do podporovaných aktivit těchto výzev patří vzdělávání v oblastech: IT dovednosti, měkké a manažerské dovednosti, jazykové vzdělávání, účetní, ekonomické a právní kurzy, technické a jiné odborné vzdělávání, přičemž vzdělávací kurzy mohou být realizovány jak externími vzdělávacími subjekty, tak interními zaměstnanci, kteří splňují stanovené požadavky.

Ve výzvě „**Podnikové vzdělávání zaměstnanců**“ pokračovala administrace zpráv o realizaci a žádostí o platbu posledních projektů. Objem schválených žádostí o platbu byl v roce 2020 přes 33,7 mil. Kč. Od počátku administrace výzvy do 31. 12. 2020 byly schváleny žádosti o platbu v celkové výši přes 1,4 mld. Kč. Celkem bylo podpořeno 41 534 osob.

V roce 2020 pokračovala realizace posledních projektů ve výzvě „**Vzdělávání – společná cesta k rozvoji!**“. Příjemci, kterými jsou profesní a podnikatelská sdružení a zastřešující organizace nestátních neziskových organizací, předkládali průběžně zprávy o realizaci a žádosti o platbu za vzdělávací kurzy pro zaměstnance svých členských organizací. Od počátku realizace projektů do 31. 12. 2020 byly schváleny výdaje ve výši 445,75 mil. Kč a podpořeno bylo 14 366 osob.

Realizace projektů pokračovala také ve výzvě „**Vzdělávání – společná cesta k rozvoji III!**“, která navázala na výzvu „Vzdělávání – společná cesta k rozvoji!“. Do konce roku 2020 byly schváleny výdaje ve výši 70,8 mil. Kč.

V pořadí čtvrtou výzvou se zjednodušeným vykazováním výdajů formou jednotkových nákladů na vzdělávání je výzva „**Podnikové vzdělávání zaměstnanců II**“. Výzva byla vyhlášena 15. 3. 2019 s finanční alokací 1,7 mld. Kč. Zájem o podporu byl velký a alokace byla v lednu 2020 navýšena o 550 mil. Kč. Celkem bylo v rámci výzvy uzavřeno 1 374 rozhodnutí o poskytnutí dotace za více než 2,2 mld. Kč. V roce 2020 byla většina projektů ve stavu fyzické realizace, celkem byly tento rok schváleny žádosti o platbu ve výši 408 mil. Kč.

Dne 23. 10. 2020 byla vyhlášena výzva „**Antivirus A**“. V rámci této výzvy byl v období 12. 3.–31. 12. 2020 realizován na celém území ČR projekt **Podpora zaměstnanosti prostřednictvím cíleného programu Antivirus A** s rozpočtem ve výši 4,1 mld. Kč. Projekt poskytoval kompenzaci nákladů zaměstnavatelům, a to ve výši 80 % nákladů na mzdy vč. odvodů, maximálně však 39 000 Kč na 1 osobu za 1 měsíc. Část prostředků vynaložených v rámci opatření cílený program Antivirus A v souvislosti s pandemií COVID-19 tak bylo zpětně proplaceno z ESF. Antivirus A byl určen na zpětné financování části výdajů zaměstnavatelů, jejichž náklady nebyly kryty veřejnými rozpočty. Refundovány byly mzdové náklady, vč. odvodů, vzniklé v období, kdy nebyla

pro zaměstnavatele konána práce (opatření pro nucené uzavření či omezení provozu zaměstnavatele na základě krizového opatření či nařízení karantény).

- **Investiční priorita 1.4 – Modernizace institucí trhu práce, jako jsou veřejné a soukromé služby zaměstnanosti a přispívání k adaptaci na potřeby trhu práce, včetně prostřednictvím opatření pro zlepšení nadnárodní mobility pracovníků a programů mobility a lepší spolupráce mezi institucemi a příslušnými zúčastněnými stranami**

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 1, který je zaměřený na zvýšení kapacity, komplexnosti a kvality služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti, je realizován prostřednictvím dvou výzev. Výzva pro předkládání **systémových projektů ÚP ČR** s alokovanou částkou 1,875 mld. Kč a dobou realizace projektů do 30. 6. 2023. V rámci této výzvy jsou realizovány následující projekty.

- **„Efektivní služby zaměstnanosti“ (EFES)** – cílem projektu je zefektivnění služeb poskytovaných ÚP ČR prostřednictvím zajištění kvalitního zázemí a podmínek zaměstnancům ÚP ČR a zkvalitnění a posílení přenosu informací a služeb směrem ke klientům a pracovníkům ÚP ČR. Projekt je v realizaci od 1. 2. 2016, v říjnu 2019 došlo k prodloužení realizace projektu o 34 měsíců, tedy do 30. 6. 2023. Celkový rozpočet projektu je 898,4 mil. Kč. K 31. 12. 2020 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno a schváleno celkem 419,8 mil. Kč.
- **„Evropské služby zaměstnanosti II“ (EURES II)** – záměrem projektu je podpořit mezinárodní evropskou pracovní mobilitu prostřednictvím rozšíření, modernizace a zkvalitnění poskytování služeb EURES v ČR v souvislosti s reformou evropské sítě EURES. Realizace projektu byla zahájena 1. 2. 2016, v lednu 2020 došlo k prodloužení doby realizace projektu do 31. 12. 2022 a zároveň ke snížení rozpočtu o 50 mil. Kč na 201,9 mil. Kč. V projektu bylo k 31. 12. 2020 vyčerpáno celkem 78,7 mil. Kč.
- **„Podpora informačních a poradenských středisek ÚP ČR“ (PIPS)** – projekt je zaměřen na rozvoj, modernizaci a podporu Informačních středisek pro volbu povolání a změnu zaměstnání („IPS“) za účelem zabezpečení standardizovaných služeb v oblasti kariérového poradenství. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 383,8 mil. Kč, realizace projektu byla zahájena k 1. 1. 2017 a předpokládaná doba trvání projektu byla v prosinci 2019 prodloužena o 12 měsíců do 31. 12. 2022. Ke konci roku 2020 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno a schváleno celkem 147,4 mil. Kč.
- **„Rozvoj systému podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením na volném trhu práce (OZP)“** – cílem projektu je zabezpečit realizaci standardizovaných služeb v oblasti poradenství pro OZP a jejich současným či potenciálním zaměstnavatelům. Projekt je zaměřen na rozvoj systému práce s OZP při hledání pracovního uplatnění a na podporu zvyšování zaměstnanosti OZP na volném trhu práce prostřednictvím nastavení systému práce s touto ohroženou cílovou skupinou. Realizace projektu byla zahájena 1. 6. 2017 a předpokládaná doba realizace byla v prosinci 2019 prodloužena o 13 měsíců do

30. 6. 2022. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 241,4 mil. Kč, do konce roku 2020 bylo v projektu vyčerpáno a schváleno celkem 97,7 mil. Kč.

V rámci výzvy pro předkládání **systemových projektů MPSV, VÚPSV a SÚIP** s celkovou alokací 597,1 mil. Kč a možnou dobou ukončení realizace projektů do 30. 6. 2023 jsou v současnosti realizovány tři následující projekty.

- **„Vyhodnocování účinnosti a efektivity realizace APZ“** – hlavním cílem projektu je vypracovat a nastavit komplexní a vnitřně provázaný informační, analytický a monitorovací systém vyhodnocování nástrojů a opatření APZ pro veřejné služby zaměstnanosti, který postihne především dopady implementace jednotlivých nástrojů a opatření na zaměstnanost a zaměstnatelnost účastníků APZ. Příjemcem je Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. Na projekt byl uzavřen právní akt s rozpočtem ve výši 45,3 mil. Kč, realizace projektu byla zahájena k 1. 1. 2017. Za rok 2020 byla vytvořena studie vztahující se k výkonu veřejných služeb zaměstnanosti z pohledu zaměstnanců ÚP ČR, dále studie vyhodnocení rekvalifikačních programů a výzkum zaměřený na roli poskytovatelů sociálních služeb pro osoby bez domova v procesu hledání a udržení si zaměstnání a jejich spolupráce s ÚP ČR. V roce 2020 byly schváleny dvě zprávy o realizaci v celkové výši 9,6 mil. Kč. K 31. 12. 2020 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 37,2 mil. Kč.
- **„Predikce trhu práce“ (Kompas)** – projekt je zaměřen na vytvoření udržitelného systému spolehlivých predikcí a monitoringu trhu práce, který bude propojovat národní a regionální úroveň a jehož výsledky budou reflektovat podstatné dopady technologických trendů na trh práce a specifika regionálního vývoje. Příjemcem projektu je MPSV. V roce 2020 došlo k navýšení rozpočtu projektu a k prodloužení doby realizace projektu o 2 roky. Vedle pokračování většiny stávajících klíčových aktivit byly doplněny nové klíčové aktivity zaměřené na osvětu projektu a další rozvoj webové aplikace projektu a dále i zajištění udržitelného pokračování vzniklého odborného pracoviště po skončení projektu. Klíčové výstupy projektu jsou k dispozici na <https://www.predikcetrhuprace.cz>. Rozpočet projektu po navýšení činí 376,8 mil. Kč. Realizace projektu byla zahájena 1. 1. 2017 a k ukončení jeho realizace dojde 31. 12. 2022. K 31. 12. 2020 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 268,3 mil. Kč.
- **„Mapování budoucích kompetencí jako součást systemových opatření pro vymezení požadavků trhu práce“ (Kompetence 4.0)** - cílem projektu je podpora adaptace institucí trhu práce na změny vyplývající ze 4. průmyslové revoluce prostřednictvím včasné identifikace v budoucnosti vyžadovaných kompetencí a dále podpora spolupráce a partnerství firem a škol pro zajištění vzájemné komplementarity ve vztahu k potřebám pracovního trhu. Příjemcem podpory je MPSV, do realizace projektu jsou zapojeni partneři – pakty zaměstnanosti z Moravskoslezského, Ústeckého, Středočeského a Zlínského kraje. Stěžejními výstupy projektu v období 2019–2020 jsou:
  - o Analýza zahraničních studií a trendů na trhu práce
  - o Metodika pro mapování budoucích kompetencí trhu práce
  - o identifikace 10 prioritních sektorů hospodářství
  - o platforma odborníků v 10 sektorových průřezových pracovních skupinách

Informace o realizaci projektu jsou zveřejňovány na <https://www-admin.mpsv.cz/web/cz/kompetence>. Rozpočet projektu činí 97,7 mil. Kč. Realizace projektu byla zahájena k 1. 1. 2019 a je plánována do 31. 12. 2022. K 31. 12. 2020 bylo z rozpočtu projektu vyčerpáno 18,6 mil. Kč.

Investiční priorita 1.4 specifický cíl 2 OPZ Zvýšení kvality systému dalšího vzdělávání se zaměřuje na předkládání systémových nesoutěžních projektů přímého přidělení na **rozvoj a zavedení plošných opatření v oblasti dalšího vzdělávání v kompetencích resortů MPSV a MŠMT**. Podporováno je provazování systémů uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení, zavádění prvků kvality do vzdělávacího procesu, zpracování analýz a prognóz kvalifikačních potřeb na trhu práce, realizace systémového kariérového poradenství v celoživotní perspektivě a podpora nástrojů pro párování potřeb trhu práce a nabízené pracovní síly.

Výzva vyhlášená pro předkládání **systémových záměrů na rozvoj dalšího vzdělávání** působí zároveň mezi investiční prioritou (IP) 1.4.2 OPZ a IP 3.1.5 **Zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy** včetně posílení jejich relevance pro trh práce **Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání „komplementarita“**, tedy vzájemná doplňkovost opatření obsažených v předkládaných projektech obou resortů. V rámci této výzvy jsou realizovány následující projekty.

- **„Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti“** - záměrem projektu je vytvořit pro cílovou skupinu, tj. pro instituce, které se podílejí na naplňování opatření Digitální strategie 2020 a pro aktéry na trhu práce (zaměstnavatelé, sociální partneři a poskytovatelé vzdělávání), systémové prvky podpory, které zvýší efektivitu a dostupnost dalšího vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti. V roce 2017 byla vytvořena Jednotná platforma Digitální strategie (dále „DigiPortál“, <https://portaldigi.cz>), která představuje cloudové řešení pro gestory a realizátory jednotlivých opatření Strategie digitální gramotnosti a která je průběžně aktualizována. V návaznosti na dokument s názvem „Opatření o zrušení státní příspěvkové organizace Fond dalšího vzdělávání“, který dne 16. 11. 2018 podepsala ministryně práce a sociálních věcí, byl výše uvedený projekt v období 1. 9. 2016–30. 6. 2019 realizován původním příjemcem, tj. FDV. Od 1. 7. 2019 je za další realizaci projektu odpovědné MPSV, které se tak stává příjemcem a přecházejí na něj všechny povinnosti příjemce, a to za celé období realizace projektu. V souvislosti s výše uvedeným opatřením došlo ke snížení rozpočtu projektu z 53,7 mil. Kč na 43,5 mil. Kč. Na začátku roku 2020 bylo na základě žádosti příjemce schváleno prodloužení ukončení realizace projektu o 7 měsíců, tj. do 31. 3. 2021, následně byl ještě na žádost příjemce projekt prodloužen o další 4 měsíce. Období realizace projektu je od 1. 9. 2016–31. 7. 2021. Do 31. 12. 2020 bylo z celkového rozpočtu projektu vyčerpáno celkem 34,1 mil. Kč.
- **„Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR“** - cílem projektu je vytvoření systému mistrovské zkoušky v ČR jako nástroje vzdělávání a uznávání řemeslného mistrovství v jednotlivých oborech a přispět tak ke zlepšení kvality systému dalšího vzdělávání v oblasti řemesel i k zavádění prvků kvality do samotného vzdělávacího procesu. Realizátorem projektu je Národní ústav pro vzdělávání (NÚV)¹⁹. Období realizace projektu je od 1. 11. 2017

¹⁹ Dne 1. 1. 2020 vzniká sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání **Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR)**.

do 31. 10. 2021, rozpočet projektu je 109,6 mil. Kč. Z celkového rozpočtu projektu bylo dosud vyčerpáno 44,5 mil. Kč, z toho 15,9 mil. Kč v roce 2020. V průběhu roku 2020 byla připravována žádost o podstatnou změnu, která bude spočívat v prodloužení projektu o 8 měsíců do 30. 6. 2022 z důvodu změny legislativního rámce ukotvení mistrovské zkoušky a situace ohledně pandemie COVID-19, která má dopad na zpoždění realizace aktivit projektu.

- **„Zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání ve spolupráci se zaměstnavateli“** – záměrem je přizpůsobení nástrojů dalšího vzdělávání se zaměřením na rekvalifikace současným a budoucím požadavkům trhu práce a těsnější zapojení zaměstnavatelů do procesu zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání. V důsledku realizace projektu dojde ke kvalitativním změnám v jednom z nástrojů APZ rekvalifikací, a to se zaměřením se na jednotlivé moduly tohoto nástroje a rovněž k pilotnímu odzkoušení systému modularizovaných rekvalifikačních programů v celé ČR. Příjemcem je MPSV, realizace projektu je od 1. 10. 2017 do 30. 9. 2021 a rozpočet projektu je 183,1 mil. Kč. Ve výběrovém řízení „Zvyšování kvality a efektivity systému dalšího vzdělávání“ byl vybrán externí dodavatel služeb, s nímž byla dne 29. 8. 2019 uzavřena smlouva. Z projektu bylo zatím do 31. 12. 2020 vyčerpáno 57,8 mil. Kč. Proběhl výběr 20 profesí vhodných pro pilotní ověření na základě doporučení ÚP ČR, jež je součástí Studie struktury rekvalifikací za jednotlivé kraje z hlediska požadavku na trhu práce a uplatitelnosti absolventů rekvalifikačních kurzů na trhu práce. Bylo sestaveno 20 pracovních týmů z řad zaměstnavatelů a vzdělavatelů, které připravily modularizované rekvalifikační programy k vybraným profesním kvalifikacím. V roce 2020 byla provedena dodavatelem veřejné zakázky nová analýza dalších profesních kvalifikací, které by byly vhodné pro modulové ověření rekvalifikačních programů. Na základě této analýzy je do pilotáže nově zapojeno celkem 25 profesních kvalifikací. Probíhaly práce na studii Best practice – realizace rekvalifikací v zahraničí, konkrétně v Německu, Rakousku a Slovensku. Dále byla v roce 2020 vytvořena a dokončena pracovní verze dokumentu Návrh pravidel procesů nastavení optimální délky a formy rekvalifikačních kurzů.
- **„Rozvoj systému dalšího vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí“** - cílem projektu je vytvořit systémový nástroj pro podporu rozvoje Digitálních Kompetencí (DK). Projekt vytvoří nástroj Smart Online Systém (SOS) pro podporu dalšího vzdělávání zaměstnavatelů a zaměstnanců v oblasti digitálních kompetencí. Nástroj SOS, který využije prostředí DigiPortálu vznikající v projektu Rozvoj systémové podpory digitální gramotnosti, se bude skládat ze 4 součástí: DK – SOS, Q – SOS (autoevaluační nástroj), MET – SOS (metodická doporučení), EDU – SOS (vzdělávací programy), které představují online nástroje umožňující pružně reagovat na změny v digitálních technologiích a přizpůsobovat se jim. Projekt přispěje k adaptaci na potřeby trhu práce v oblasti přenositelných DK, které se v různých oblastech dynamicky proměňují v přímé vazbě na rozvoj digitálních technologií. Období realizace projektu je od 1. 10. 2017 do 31. 3. 2021. V návaznosti na dokument s názvem „Opatření o zrušení státní příspěvkové organizace Fond dalšího vzdělávání“, který dne 16. 11. 2018 podepsala ministryně práce a sociálních věcí, byl výše uvedený projekt v období 1. 10. 2017–30. 6. 2019 realizován původním příjemcem, tj. FDV. Od 1. 7. 2019 je za další realizaci projektu odpovědné MPSV, které se tak stává příjemcem a přecházejí na něj všechny povinnosti příjemce, a to

za celé období realizace projektu. V souvislosti s výše uvedeným opatřením došlo ke snížení rozpočtu projektu z 44,9 mil. Kč na 37,4 mil. Kč. K 31. 12. 2020 bylo z projektu vyčerpáno celkem 22,5 mil. Kč.

- **Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ)** - cílem projektu je podpořit a doplnit stávající systémové prvky, které umožňují prohlubování kompetencí dospělých v rámci dalšího vzdělávání v ČR. V projektu bude podpořena síť autorizovaných osob, projekt na základě profesních kvalifikací zajišťujících rozvoj digitálních kompetencí připraví nástroje pro cílenou podporu digitální gramotnosti, zajistí informovanost a provede pilotáž možností fungování vzájemných vazeb mezi klíčovými aktéry na celostátní i regionální úrovni. Rozpočet projektu je ve výši 155,188 mil. Kč a realizátorem je Národní ústav pro vzdělávání (NÚV)²⁰. Z celkového rozpočtu projektu bylo dosud vyčerpáno 13,6 mil. Kč, z toho 13,0 mil. Kč v roce 2020. V průběhu roku 2020 byla schválena podstatná změna projektu, která prodloužila realizaci tohoto projektu do období 15. 4. 2019–31. 12. 2023, přičemž navrhovaná změna umožní provést zejména šetření mezinárodního výzkumu dovedností dospělých (PIAAC), kde se z důvodu mimořádné situace dané pandemií COVID-19 změnil mezinárodní harmonogram.

- **Investiční priorita 1.5 - Trvalé začlenění mladých lidí na trh práce, mimo jiné pomocí „záruky pro mladé lidi“, a to zejména těch, kteří nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě, včetně těch mladých lidí, kterým hrozí sociální vyloučení, a mladých lidí z marginalizovaných komunit**

V rámci investiční priority 1.5 (IP 1.5) byl v roce 2020 realizován projekt GŘ ÚP ČR s názvem **INICIATIVA na podporu mladých uchazečů o zaměstnání** s obdobím realizace 1. 1. 2020–30. 6. 2021. Projekt je zaměřen na cílovou skupinu mladých do 30 let, kteří musí mít kumulaci znevýhodnění ovlivňujících jejich schopnost uplatnit se na trhu práce. Konkrétně kromě věkového znevýhodnění musí mít ještě alespoň jedno z následujících znevýhodnění: doba evidence na ÚP ČR minimálně 6 měsíců, osoba se zdravotním postižením, bez kvalifikace nebo s nízkou úrovní kvalifikace (ISCED 0 až 2), rodič do 6 měsíců po rodičovské/mateřské dovolené, uchazeč o zaměstnání pobírající dávky ze systému pomoci v hmotné nouzi, osoby po výkonu trestu odnětí svobody, osoby žijící v sociálně vyloučené lokalitě, osoby ohrožené dluhovou pastí, s exekucí, ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, osoby pečující o osobu blízkou, osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy. Rozpočet tohoto projektu činí 41 mil. Kč a je realizován prostřednictvím krajských poboček ÚP ČR v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji. K 31. 12. 2020 do projektu vstoupilo 464 osob.

---

²⁰ Dne 1. 1. 2020 vzniká sloučením Národního ústavu pro vzdělávání a Národního institutu pro další vzdělávání **Národní pedagogický institut České republiky (NPI ČR)**.

➤ **Prioritní osa 2 OPZ – Sociální začleňování a boj s chudobou**

V prioritní ose 2 OPZ byla od 27. 8. 2015 do 29. 6. 2018 vyhlášena průběžná uzavřená „Výzva pro systémové projekty realizované MPSV – sociální podnikání“ s celkovou alokací 25 mil. Kč.

V rámci této výzvy je realizován projekt „**Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje**“. Účelem podpory je poskytování poradenských služeb v segmentu sociálního podnikání včetně zprostředkování stáží, realizace mezinárodní spolupráce v oblasti sociálního podnikání, mainstreamingové aktivity v oblasti sociálního podnikání. Období realizace projektu je od 1. 12. 2016 do 30. 11. 2021. Na realizaci projektu byl schválen rozpočet v celkové výši 20,2 mil. Kč. Do konce roku 2020 bylo vyčerpáno 12,2 mil. Kč a podpořeno 75 osob.

➤ **Prioritní osa 3 OPZ – Sociální inovace a mezinárodní spolupráce**

V prioritní ose 3 OPZ jsou ve výzvách na podporu sociálních inovací realizovány z části také projekty vztahující se k tématu zaměstnanosti.

V roce 2020 pokračovala realizace 14 projektů výzvy „**Mezinárodní mobilita a sociální začleňování znevýhodněné mládeže**“, což je následná výzva navazující na výzvu „Mezinárodní mobilita pro znevýhodněnou mládež“, která pilotně testovala aktivizaci znevýhodněné mládeže formou účastí na zahraničních pracovních stážích. Zatěžující podmínky spojené s opatřeními proti zhoršené epidemiologické situaci mají ve velké míře dopad na realizaci aktivit projektů. V rámci zahraničních stáží dochází ke komplikacím např. s ohledem na povinnou karanténu po přiletu na území daného státu, či se jedná o vážné komplikace s návraty účastníků ze zahraničí – Španělska, Velké Británie a dalších evropských zemí. Projekty to řeší dočasným pozastavením realizace aktivit, zásadními úpravami aktivit, posuny data ukončení realizace projektu a v krajních případech předčasným ukončením realizace.

V roce 2020 pokračovala realizace úspěšného projektu „**Dobrá práce v obci**“ v rámci výzvy „Podpora inovačního prostředí“. Projekt realizovaný Centrem pro společenské otázky (SPOT) se zaměřuje na problematiku dlouhodobě nezaměstnaných a zkoumá možnosti obcí řešit potíže svých občanů s ohledem na vzájemnou prospěšnost i ekonomickou udržitelnost. Projekt ve své první fázi analyzoval bariéry a potřeby obtížně zaměstnatelných osob s celou řadou znevýhodnění, která jejich situaci ještě zhoršují. Ve druhé fázi pak na několika vybraných obcích různé velikosti testuje soubor nástrojů šitý na míru danému prostředí a skladbě cílové skupiny, který má za cíl situaci těchto lidí dlouhodobě zlepšit. Zásadním prvkem úspěchu při práci s dlouhodobě nezaměstnanými je dle realizátora synergie mezi nástroji zaměřenými na oblast zaměstnávání a sociální práci zaměřenou na řešení problémových životních situací a tréninkem komunikace a pracovních kompetencí. Významnou roli v pozitivní změně mohou hrát právě obce, které disponují nástroji i zkušenostmi s APZ a jejich koordinační role má značný potenciál. Projekt a jeho výstupy jsou pravidelně komunikované odborné veřejnosti a zveřejňované na stránkách projektu www.pracevobci.cz. Realizace projektu potrvá do dubna 2021. Rozpočet projektu je 16,3 mil. Kč.

Jihomoravský kraj realizuje od začátku roku 2020 projekt „**Skill Centrum pro cizince v Jihomoravském kraji**“ v rámci výzvy „Projekty veřejné správy zaměřené na inovace v tematických oblastech OPZ“. Cílem projektu je vytvořit a pilotovat účinnou praxi, která umožňuje rozpoznat, zvyšovat a využít znalosti, dovednosti a kvalifikaci, kterou si cizinci přinášejí do ČR, resp. Jihomoravského kraje ze zemí původu. Snahou je tak podpořit optimální využití jejich ekonomického potenciálu. K tomu bude využito zahraničních zkušeností, které budou přeneseny do českého kontextu s ohledem na migrační a integrační specifika ČR. Projekt by měl pomoci cizincům lépe rozvinout a využít své schopnosti na trhu práce a na straně druhé vytvořit podpůrný systém pro zaměstnavatele a veřejné instituce činné v oblasti integrace cizinců na pracovní trh. Realizace projektu bude probíhat do poloviny roku 2023. Rozpočet projektu je 40,4 mil. Kč.

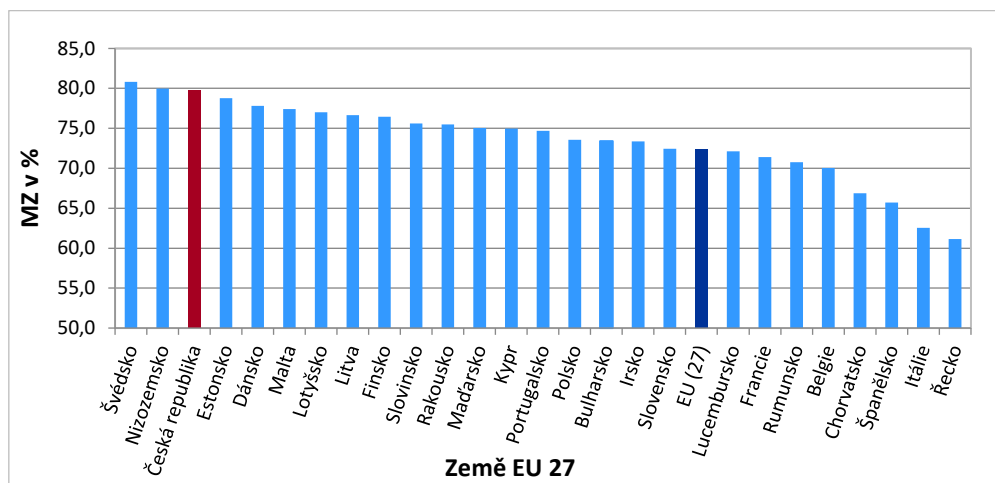
Ve výzvě „Ověřování nových řešení využitelných ve veřejné sféře“ začal v roce 2020 realizaci projekt „**Vývoj a pilotní ověření konceptu Pracovně rehabilitačního střediska**“ organizace Asociace pracovní rehabilitace ČR z.s. Cílem projektu je zlepšení současného stavu v poskytování pracovně rehabilitačních služeb ÚP ČR, kdy systém řadu osob míjí, není zcela dostupný a zprostředkování potřebných aktivit pro návrat na trh práce je zdlouhavé. Ve třech městech (Chomutov, Pardubice, Brno) byla zřízena pracovně rehabilitační střediska s multidisciplinárním týmem, jejichž fungování bude testováno. Na základě získaných poznatků bude vytvořena metodika s vymezenými standardy (kapacitní možnosti, personální a technické zabezpečení, návaznost na zdravotní, školský a sociální systém) a podmínkami pro jejich zavedení. Ve spolupráci s klíčovými subjekty, především MPSV, ÚP ČR, Českou správou sociálního zabezpečení, Ministerstvem zdravotnictví, Národní radou osob se zdravotním postižením, budou výstupy projektu konzultovány s cílem rozšíření dosavadních možností ÚP ČR v oblasti pracovní rehabilitace pro OZP a vznik celorepublikové sítě středisek. Realizace projektu bude probíhat do konce roku 2022. Rozpočet projektu je 15 mil. Kč

Od roku 2020 je realizován projekt „**O KROK**“ organizací Etincelle, o.s. zaměřený na oblast podpory zaměstnávání OZP na otevřeném trhu práce. Cílem je především změna postojů a přístupů zaměstnavatelů k zaměstnávání OZP, jejich vzájemné propojování (individuální matching) a poradenství s cílem umístění OZP na otevřeném trhu práce. Realizace projektu probíhá v okresech Kladno a Příbram, ale díky spolupráci s Hospodářskou komorou ČR působí i v dalších okresech. Významnou součástí projektu je i otestování konceptu franšizy sociálních podniků do běžné firmy (sociální podnik své zaměstnanecké know how pro OZP implementuje do firmy a pomůže tak s jejich zaměstnáním). Projekt si tak klade za cíl potencionálním zaměstnavatelům zprostředkovat různé možnosti pro pracovní uplatnění OZP namísto častého využívání konceptu náhradního plnění. Projekt bude probíhat do konce roku 2022. Rozpočet projektu činí 12,8 mil. Kč.

5. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle statistického úřadu Evropské unie EUROSTAT²¹, viz přílohy č. 19, 20 a 21. V materiálu jsou použita data aktuální k termínu jeho zpracování²².

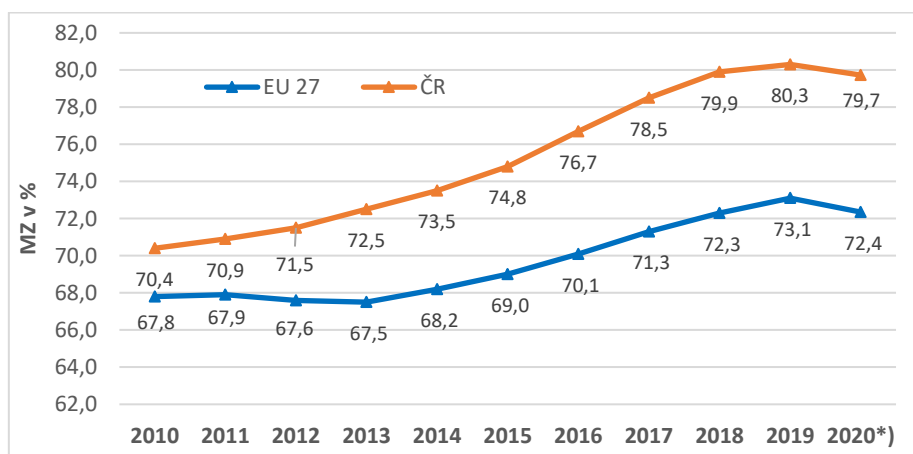
Graf 21 Míra zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v roce 2020 (v %)

Pozn.: V době zpracování analýzy nebyla k dispozici data o MZ v Německu.

Celková míra zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let v EU 27 v předešlých šesti letech rostla, v roce 2019 dosáhla hodnoty 73,1 %, v roce 2020 se hodnota MZ meziročně snížila na 72,4 %.

Graf 22 Vývoj míry zaměstnanosti osob ve věku 20-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

²¹ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských zemí (Labour Force Survey), viz <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

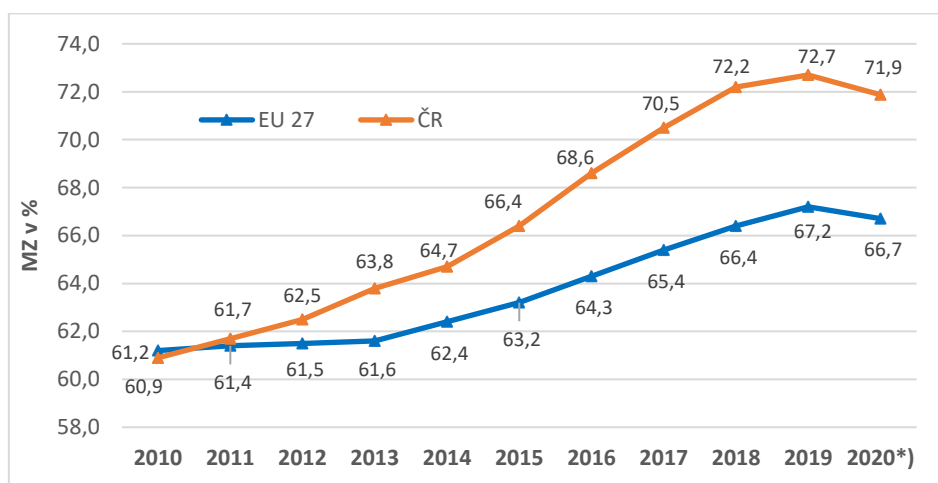
²² Údaje za rok 2020 jsou vypočteny jako průměr hodnot za 1. – 4. čtvrtletí 2020 (kromě ukazatele míry nezaměstnanosti, míry nezaměstnanosti mladých do 25 let, míry dlouhodobé nezaměstnanosti a míry volných míst, u nichž jsou k dispozici již roční údaje EUROSTATu).

V **ČR** MZ nepřetržitě roste již od roku 2011, v roce 2019 nárůst zpomalil a ukazatel dosáhl hodnoty 80,3 %, v **roce 2020** byla naměřena hodnota o 0,6 p. b. nižší než v předchozím roce, tj. **79,7 %**. Meziroční pokles MZ v ČR byl nepatrně nižší než v EU 27, aktuálně je MZ v ČR 3. nejvyšší v rámci EU 27, vyšší MZ naměřili ve Švédsku (80,8 %) a Nizozemsku (80,0 %), nejnižší byla v Řecku (61,1 %) ²³.

V rámci **Strategie Evropa 2020** si ČR stanovila národní cíl dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové MZ ve věkové skupině 20–64 let na **75 %**. Nad úroveň tohoto cíle se její hodnota dostala již v roce 2016 a rostoucí tendence hodnot MZ přetrvávala až do roku 2019. V roce 2020 sice došlo k meziročnímu poklesu hodnoty tohoto ukazatele, ale stále **přesahuje stanovený cíl, který tak byl splněn**.

MZ žen ve věku 20–64 let v EU 27 v roce 2019 meziročně vzrostla na 67,2 %, v **roce 2020** byl zaznamenán meziroční pokles o 0,5 p. b., na **66,7 %**. V **ČR** se hodnota tohoto ukazatele podobně jako celková MZ zvyšovala do roku 2018 rychleji než celkový průměr v EU 27, v roce 2019 meziročně vzrostla na 72,7 %. V roce 2020 byl meziroční pokles oproti evropskému průměru rychlejší, MZ žen v ČR se snížila o 0,8 p. b. na **71,9 %**. ČR tak vykázala spolu s Portugalskem 8. nejvyšší hodnotu v porovnání s ostatními členskými státy EU 27. **Nejvyšší MZ žen** v EU 27 má Švédsko (78,3 %), nejnižší MZ žen byla zaznamenána v Řecku (51,8 %) ²³.

Graf 23 Vývoj míry zaměstnanosti žen ve věku 20-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

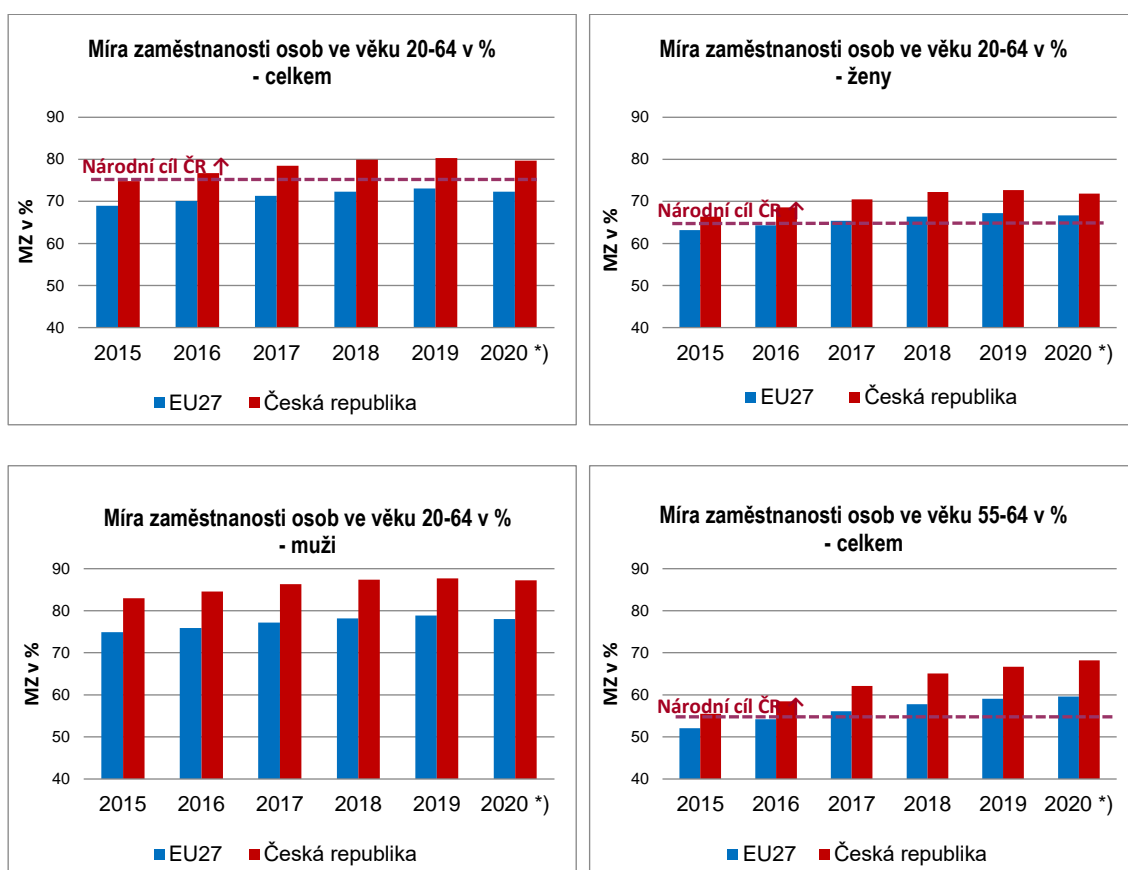
*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR MZ žen ve věku 20–64 let na **65 %**. MZ žen v tomto věku je nad hranicí cíle již od roku 2015. V **roce 2020** sice došlo k jejímu meziročnímu poklesu, ale hodnota tohoto ukazatele stále **výrazně převyšuje stanovený cíl, který tak byl splněn**.

Pokud jde o zaměstnanost žen s dětmi a bez dětí, v ČR přetrvávají stále velké rozdíly. V roce 2019 činila **MZ žen ve věku 15–64 let s dětmi v předškolním věku, tj. do 6 let, 44,1 %**, zatímco **MZ žen bez dětí** dosáhla **75,9 %**. Oproti předchozímu roku se MZ žen s dětmi v předškolním věku snížila, žen bez dětí naopak mírně zvýšila. V **EU 27** není rozdíl tak výrazný, **MZ žen s dětmi v předškolním věku** činila **63,0 %** a **žen bez dětí 66,9 %**.

²³ Míra zaměstnanosti v Německu v roce 2020 nebyla v době zpracování analýzy k dispozici.

Graf 24 Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 27 a ČR

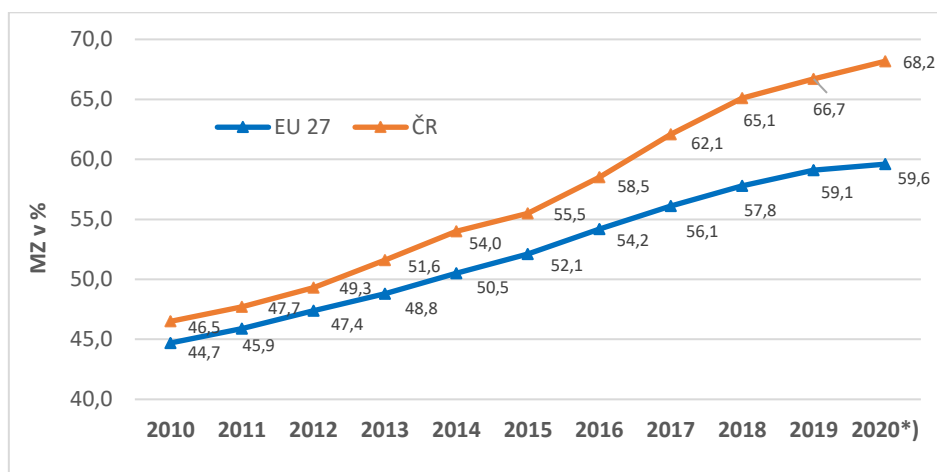
*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

MZ mužů ve věku 20–64 let v EU 27 v roce 2019 vzrostla na 78,9 %, v roce 2020 došlo k jejímu meziročnímu poklesu na **78,0 %**. MZ mužů je **v ČR dlouhodobě nadprůměrná**, rozdíl mezi MZ v ČR a EU 27 se od roku 2010 plynule zvyšoval, z 5,1 p. b. až na 9,2 p. b. v roce 2018. V roce 2019, kdy dosáhla MZ mužů v ČR hodnoty 87,7 %, se rozdíl mírně snížil na 8,8 p. b., v **roce 2020** i přes meziroční pokles na **87,3 %** převyšovala evropský průměr o 9,3 p. b., od roku 2015 představuje **nejvyšší hodnotu ze všech států EU 27**.

MZ osob ve věku 55–64 let v EU 27 i v ČR plynule roste od roku 2011, přičemž tempo růstu hodnoty tohoto ukazatele je v ČR vyšší než průměr za EU 27. V EU 27 v roce 2019 činila 59,1 %, v ČR dosáhla hodnoty 66,7 %. V **roce 2020** došlo v EU 27 ke zpomalení nárůstu na **59,6 %**, naopak v **ČR pokračoval významný růst** na **68,2 %**, což byla 6. nejvyšší MZ starších osob v rámci EU 27. **Nejvyšší** hodnota byla naměřena ve Švédsku (77,6 %), **nejnižší** v Lucembursku (44,0 %)²⁴. V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR zvýšení MZ osob ve věku 55–64 let na **55 %**, který je **plněn** již od roku 2015.

²⁴ Míra zaměstnanosti v Německu v roce 2020 nebyla v době zpracování analýzy k dispozici.

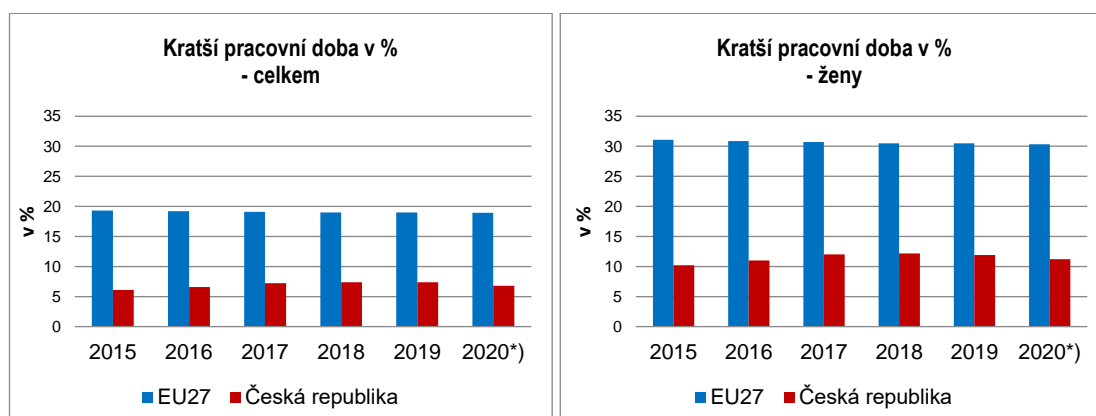
Graf 25 Vývoj míry zaměstnanosti osob ve věku 55-64 let v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

Pracovní úvazky na dobu určitou v roce 2019 v EU 27 mělo 15,0 % zaměstnaných, v roce 2020 se podíl snížil na **13,6 %**. V ČR je podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou dlouhodobě podprůměrný, v roce 2019 činil 8,2 %, v roce 2020 se snížil na **7,4 %**. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele v rámci EU 27 byla naměřena ve Španělsku, Polsku, Nizozemsku a Portugalsku, nejnižší pak v Litvě a Rumunsku.

Graf 26 Srovnání kratší pracovní doby v EU 27 a ČR

*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

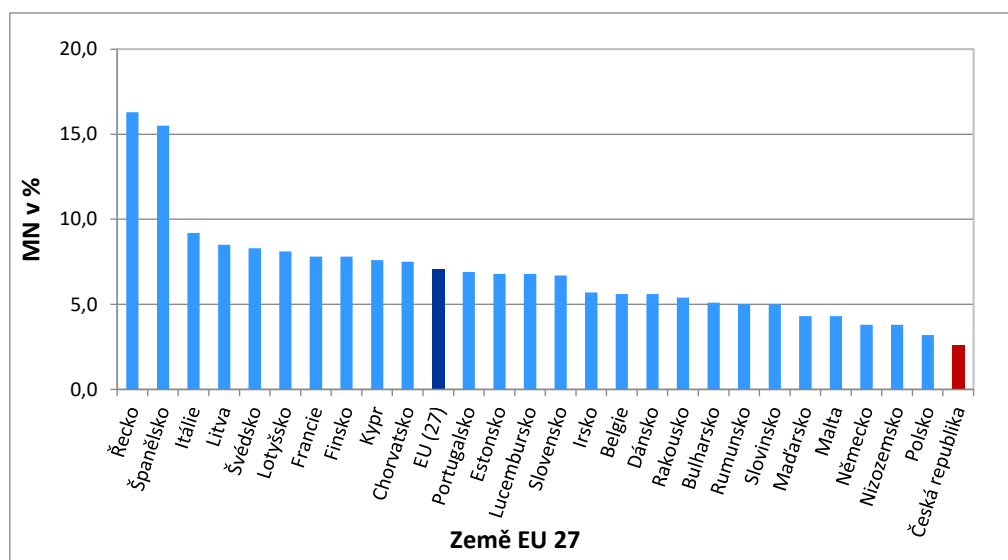
Výrazný je rozdíl mezi průměrem EU 27 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku v EU 27 představovala v předchozích dvou letech a stejně tak i v roce 2020 stabilní úroveň **19,0 %** (ženy 30,3 % a muži 9,4 %). V ČR v roce 2019 stagnovala na hodnotě 7,4 %, v roce 2020 poklesla na **6,8 %** (ženy 11,2 % a muži 3,3 %). ČR má 6. nejnižší podíl kratší pracovní doby v rámci EU 27, shodně s Rumunskem, nižší podíl vykázaly pouze státy Polsko, Maďarsko, Chorvatsko, Slovensko a Bulharsko. Podíl vyšší než 27 % dosahují v Nizozemsku a Rakousku²⁵. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 51,5 %, což je 2,7krát více než průměr EU 27, u žen dokonce 75,8 %.

²⁵ Podíl pracujících na kratší pracovní dobu v Německu v roce 2020 nebyl v době zpracování analýzy k dispozici.

Podíl zaměstnaných pracujících z domova (homeworking) na celkovém počtu zaměstnaných se sleduje podle četnosti využití této formy práce. Ti, kteří pracují **obvykle** z domova, vykazují v EU 27 i ČR nižší podíl, než je podíl pracujících z domova jen **někdy**. Pokud se zaměříme na pracující **obvykle** z domova, zjistíme, že nejvyšší podíl zaměstnaných touto formou v roce 2019 vykazovalo Finsko (14,5 %), Nizozemsko (14,4 %) a Lucembursko (11,8 %), naopak nejnižší Bulharsko a Rumunsko (podíl pod úrovní 1,0 %). **ČR** je v rámci zemí EU 27 s hodnotou **4,8 %** až na 16. místě, ovšem podíl obvykle pracujících z domova vykazuje od roku 2014 pozvolnou rostoucí tendenci. V **EU 27** byl v roce 2019 naměřen meziroční nárůst na hodnotu **5,6 %**.

Nezaměstnanost v ČR je v porovnání ostatními zeměmi EU 27 **dlouhodobě podprůměrná**. Hodnota MN **EU 27** v roce 2019 meziročně klesla na 6,7 %, v roce 2020 se zvýšila na **7,1 %**. V **ČR** v roce 2019 MN mírně klesla na 2,0 %, v roce 2020 i **přes meziroční nárůst** o 0,6 p. b. na **2,6 % zůstává ČR zemí s nejnižší MN v rámci EU 27**. Naopak nejvyšší hodnota MN byla tradičně zaznamenána v Řecku a Španělsku (více než 15,0 %).

Graf 27 Míra nezaměstnanosti v zemích EU 27 v roce 2020 (v %)

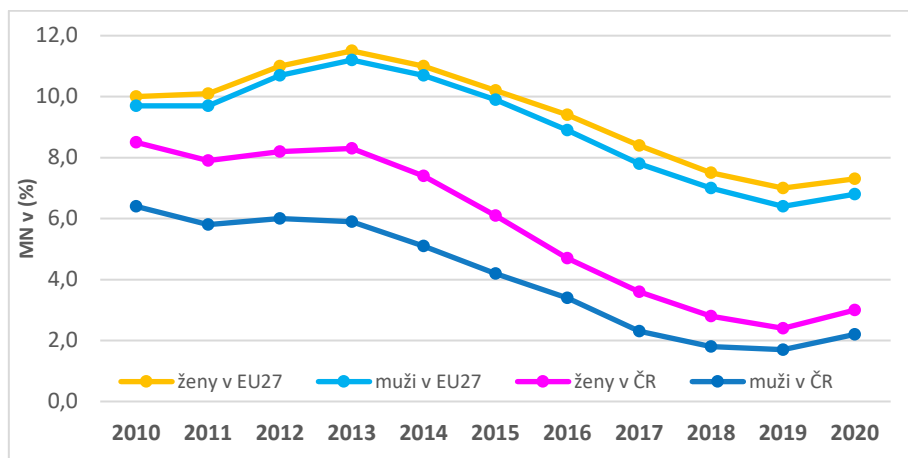
Tendence ve vývoji **MN žen** v EU 27 i ČR odpovídá vývoji celkové MN. V roce 2019 pokračoval pokles v EU 27 (na 7,0 %) i v ČR (na 2,4 %). V **roce 2020** vzrostla MN žen v **EU 27** na **7,3 %**, v **ČR** se meziročně zvýšila na **3,0 %**. I přes meziroční nárůst dosáhla **MN žen v ČR nejnižší hodnoty v rámci EU 27, stejně jako v letech 2018 a 2019**.

MN mužů v roce 2019 meziročně klesla v EU 27 na 6,4 %, v ČR se snížila na 1,7 %. V **roce 2020** došlo v **EU 27** k meziročnímu nárůstu na **6,8 %**, v **ČR** se zvýšila na **2,2 %**, ale stejně jako v předchozích šesti letech, byla **nejnižší v porovnání s ostatními státy EU 27**.

MN žen a mužů v EU 27 se dlouhodobě pohybovala na podobné úrovni, naopak v **ČR** dosahovala u mužů výrazně nižších hodnot než u žen. V posledních letech se v EU 27 rozdíl mírně zvětšují v neprospěch žen, naopak v ČR dochází k jejich snižování.

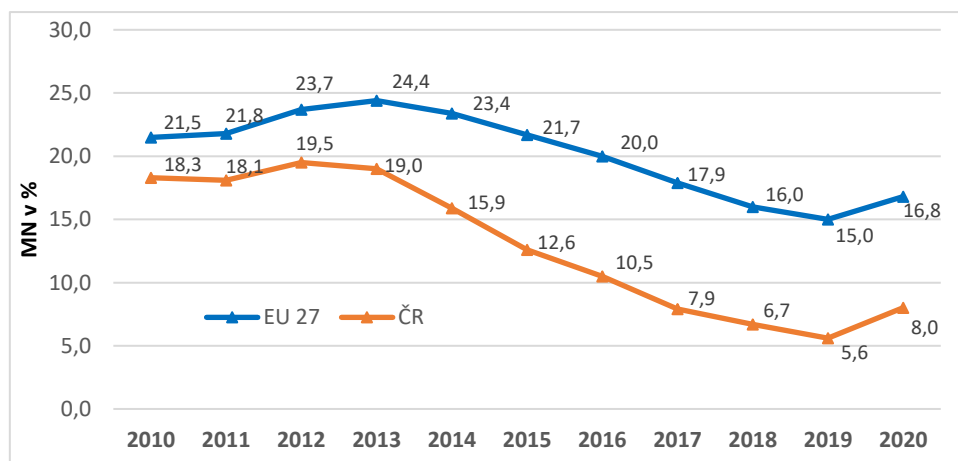
V roce 2010 převyšovala MN žen v ČR o 2,1 p. b. MN mužů, v roce 2019 byla vyšší pouze o 0,7 p. b., v roce 2020 se rozdíl téměř nezměnil (0,8 p. b.), viz následující graf.

Graf 28 Vývoj míry nezaměstnanosti žen a mužů v EU 27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

MN mladých ve věku do 25 let (vztaženo k pracovní síle ve stejném věku) se v **EU 27** v roce 2019 snížila na 15,0 %, v **roce 2020 vzrostla na 16,8 %**. V **ČR** je MN mladých dlouhodobě podprůměrná, od roku 2016 byla druhá nejnižší (nejnižší naměřili v Německu), v **roce 2019 dosáhla 5,6 %**, což byla **nejnižší hodnota v rámci zemí EU 27**, v **roce 2020 výrazně meziročně vzrostla na 8,0 %**, což byla druhá nejnižší hodnota za Německem (7,5 %). Nejvyšší MN mladých naměřilo tradičně Španělsko (38,3 %) a Řecko (35,0 %).

Graf 29 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých do 25 let v EU 27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

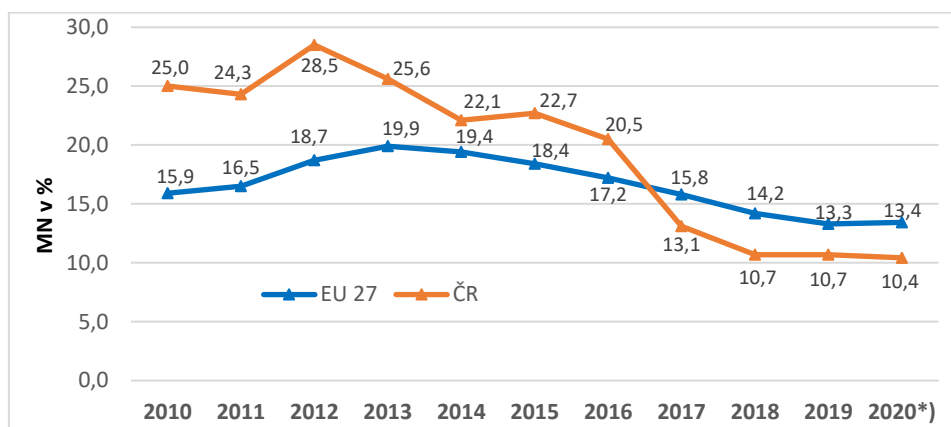

V rámci **Strategie Evropa 2020** je stanoven národní cíl ČR snížit MN u mladých osob ve věku 15–24 let o třetinu oproti roku 2010, tj. na **12,2 %**. Pod touto úrovní je již od roku 2016 a **cíl je tedy splněn**.

Pokud jde o **MN osob s nízkou kvalitací** (stupeň ISCED 0–2 mezinárodní klasifikace vzdělání), je národním cílem ČR v rámci **Strategie Evropa 2020** její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. na **cca 18,8 %**.

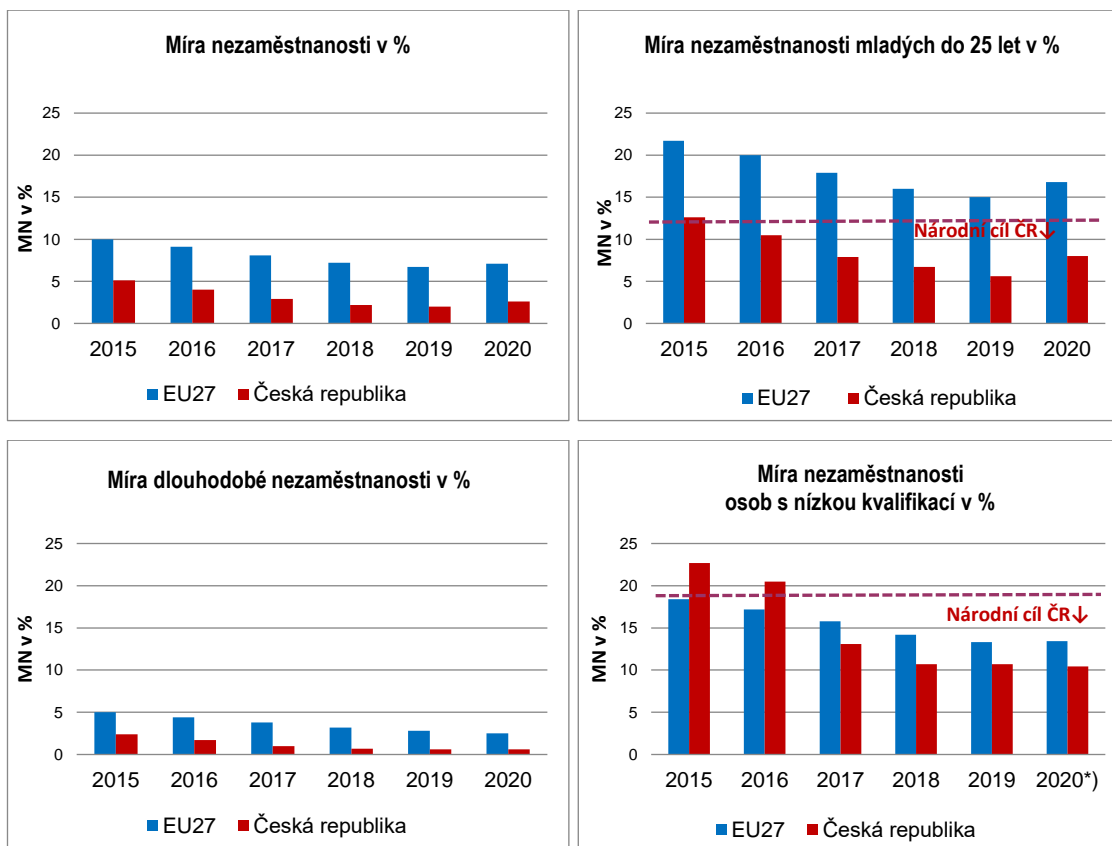
Graf 30 Vývoj míry nezaměstnanosti nízkokvalifikovaných v EU27 a ČR v letech 2010-2020 (v %)

*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

V předchozích letech patřila nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací v ČR na rozdíl od celkové MN a MN mladých k nejvyšším v EU 27, v roce 2016 činila 20,5 % (7. nejvyšší v rámci EU 27), v roce 2017 se hodnota tohoto ukazatele výrazně meziročně snížila o 7,4 p. b. na 13,1 %, což byl nejvyšší pokles v rámci EU 27. ČR tak vykázala v rámci EU 27 až 14. místo a současně se také dostala pod průměrnou hodnotu za EU 27 a pod stanovený národní cíl v rámci Strategie Evropa 2020.

Graf 31 Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 27 a ČR

*) průměr hodnot za 1.-4. čtvrtletí 2020

V následujících dvou letech se snížila, resp. stabilizovala, na úrovni 10,7 %. V **roce 2020** byl zaznamenán **meziroční pokles na 10,4 %** a ČR zaujímala až 17. místo v rámci EU 27²⁶ a **splnila stanovený cíl**.

V **EU 27** se v roce 2019 snížila na 13,3 % a v **roce 2020** nepatrně vzrostla na **13,4 %**. MN osob s nízkou kvalifikací byla nejvyšší na Slovensku (30,3 %), ve Švédsku (24,6 %) a Litvě (23,1 %), kde současně zaznamenali nevyšší meziroční nárůst o 4,9 p. b. Nejpříznivější situace byla na Maltě (6,2 %).

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) po dlouhodobém nárůstu v období 2009–2013 začala v **EU 27** postupně klesat. V roce 2019 se míra dlouhodobé nezaměstnanosti meziročně snížila na 2,8 % a v **roce 2020** dále na **2,5 %**. **ČR** patří k zemím s nejnižší mírou dlouhodobé nezaměstnanosti, v roce 2019 zaznamenala nejnižší hodnotu **0,6 %**, v roce 2020 se úroveň dlouhodobé nezaměstnanosti nezměnila a opět byla **nejnižší v EU 27** (shodně s Polskem). Nejvyšší dlouhodobá nezaměstnanost byla naměřena v Řecku (10,9 %).

Ukazatel **míry volných míst**²⁷ (procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst) dosáhl v roce 2019 v **ČR** hodnoty 6,3 %, v **roce 2020** se snížil na **5,5 %**, což je nejvyšší hodnota v rámci zemí, které data pro tento ukazatel poskytují. Nejnižší míru volných míst zaznamenalo Portugalsko a Polsko (shodně 0,7 %).

U ukazatelů zaměstnanosti a nezaměstnanosti, kromě MZ ve věku 55–64 let, která meziročně vzrostla, a MN osob s nízkou kvalifikací a míry dlouhodobé nezaměstnanosti, jejichž hodnoty se oproti předchozímu roku snížily, resp. stabilizovaly, se v **roce 2020 projevíly důsledky protiepidemických opatření realizovaných v souvislosti s pandemií COVID–19**, přesto se pozice ČR v rámci EU 27 podstatně nezměnila.

ČR vykazuje hodnoty vyšší než průměr EU 27 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii Evropa 2020. Míra zaměstnanosti mužů ve věku 20–64 let je v rámci EU 27 nejvyšší. ČR zaostává ve využívání kratší pracovní doby.

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mužů i žen a míra dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR byla v roce 2020 nejnižší ze všech států EU 27. Míra nezaměstnanosti mladých a osob s nízkou kvalifikací byly nižší než průměr EU 27.

---

²⁶ MN osob s nízkou kvalifikací v Německu v roce 2020 nebyla v době zpracování analýzy k dispozici.

²⁷ Průměrnou hodnotu tohoto ukazatele za EU 27 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru, v roce 2019 dosáhla úrovně 2,2 %, v roce 2020 klesla na 1,7 %.

6. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Po zpomalení ekonomického růstu v letech 2018 (nárůst HDP o 3,2 %) a 2019 (růst HDP o 2,3 %), došlo **v roce 2020** v důsledku protiepidemických opatření vlády v souvislosti se šířením onemocnění COVID-19, která výrazně omezila hospodářskou aktivitu, k **poklesu HDP o 5,6 %**.

I přes pozitivní vývoj ekonomiky v předchozích dvou letech se bariérou pro významnější růst zaměstnanosti stal nesoulad poptávky zaměstnavatelů po pracovnících a nabídce práce, což se projevilo ve **zpomalení nárůstu zaměstnanosti v roce 2018 na 1,4 % a v roce 2019 dále na 0,2 %**. **Pokles zaměstnanosti v souvislosti s dopady vládních restriktivních opatření proti šíření COVID-19 o 1,3 % v roce 2020** zmírnily vládní programy na podporu zaměstnanosti.

Základní informace o dalším vývoji zaměstnanosti podle VŠPS za 1. čtvrtletí 2021 zveřejní ČSÚ formou Rychlé informace počátkem května 2021 (publikace s podrobnými výsledky bude zveřejněna až na přelomu června a července 2021).

Další vývoj na trhu práce lze zatím pozorovat pouze z výsledků z odvětvových statistik, podle nichž se meziročně **snížil průměrný evidenční počet zaměstnanců v podnicích s 50 a více zaměstnanci v průmyslu v lednu 2021 o 3,5 %, v únoru 2021 o 3,3 %**. Průmyslová produkce v lednu 2021 reálně meziročně vzrostla o 0,9 %, v únoru 2021 klesla o 2,6 %. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v lednu meziročně vzrostly o 1,0 %, v únoru meziročně klesly o 0,5 %.

Ve **stavebnictví** byl **v lednu 2021** zaznamenán **meziroční pokles počtu zaměstnanců o 0,7 %, v únoru 2021 pokles o 1,8 %**. Stavební produkce se meziročně snížila v lednu o 5,2 %, v únoru klesla o 11,0 %.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů v „Makroekonomické predikci ČR, duben 2021“ Ministerstva financí ČR (MF ČR) a ve „Zprávě o měnové politice, zima 2021“ České národní banky (ČNB) tyto instituce předpokládají obnovení ekonomického růstu v roce 2021 a jeho mírné zrychlení v roce 2022. **MF ČR předvídá v roce 2021 nárůst HDP o 3,1 %, v roce 2022 nárůst o 3,7 %**, a to za předpokladu uvolnění nejvýznamnějších restriktivních opatření ke konci 2. čtvrtletí 2021 díky zlepšení epidemiologické situace a postupné vakcinaci obyvatel. **ČNB odhaduje růst HDP v roce 2021 o 2,2 %, v roce 2022 nárůst o 3,8 %**, také předpokládá pozvolné rozvolňování a rostoucí míru proočkování populace, ke které by mělo dojít od druhé poloviny roku. **MPSV odhaduje v roce 2021 meziroční nárůst HDP v intervalu 2,4 % až 3,0 % a v roce 2022 nárůst v intervalu 2,5 % až 3,5 %**.

Podle **MF ČR v roce 2021** v souvislosti s pandemií onemocnění COVID-19 **poklesne zaměstnanost o 1,4 %** a v roce 2022 by měla zaměstnanost stagnovat. **ČNB** ve své predikci předpokládá **v roce 2021 pokles zaměstnanosti o 1,0 %, v roce 2022 mírný nárůst o 0,5 %**. **MPSV odhaduje v roce 2021 pokles zaměstnanosti o 0,8 %** a v roce 2022 její nárůst o 0,2 %.

Plný dopad ekonomické recese, vyvolané pandemií COVID-19 a souvisejících restriktivních protiepidemických opatření na trh práce, zmírnily programy vlády,

zejména **cílený program Antivirus** a kompenzační bonusy pro osoby samostatně výdělečně činné. Nezaměstnanost rostla jen mírně a počet volných pracovních míst se výrazně nesnížil.

Průměrný počet volných pracovních míst oznámených zaměstnavateli na pracoviště ÚP ČR v roce 2020 dosáhl 332,0 tis., o 8,3 tis. méně než v roce 2019. V lednu 2021 (325,4 tis.), únoru 2021 (330,7 tis.) i v březnu 2021 (338,9 tis.) jejich počet mírně rostl. V průměru bylo v 1. čtvrtletí 2021 volných pracovních míst o 16,6 tis. meziročně méně.

Počet evidovaných **uchazečů o zaměstnání** dosáhl v roce 2020 průměrné hodnoty 259,1 tis., což bylo o 46,6 tis. více než v roce 2019. Počty uchazečů o zaměstnání po obvyklém meziměsíčním nárůstu v lednu 2021 (na 308,9 tis.) v únoru 2021 dále rostly na 311,5 tis. a v březnu 2021 poklesly na 306,6 tis. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání se v 1. čtvrtletí 2021 meziročně zvýšil o 80,5 tis.

Nadále je počet evidovaných uchazečů o zaměstnání nižší, než počet oznámených volných pracovních míst. V 1. čtvrtletí 2021 připadlo **na jedno volné pracovní místo** 0,9 uchazeče o zaměstnání.

Přestože je počet volných pracovních míst stále vyšší než počet uchazečů o zaměstnání, stále přetrvává strukturální nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce, který brání poklesu nezaměstnanosti.

Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhl v roce 2020 průměrné hodnoty 3,5 %. V lednu i únoru 2021 byla hodnota tohoto ukazatele na úrovni 4,3 %, v březnu 2021 poklesla na 4,2 %.

MF ČR předpokládá, že podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu dosáhne **v roce 2021** hodnoty **4,3 %**, a v roce 2022 **pokračování nárůstu na 4,4 %**. **ČNB** odhaduje **v roce 2021 4,4 %** a v roce 2022 **pokles na 4,3 %**. **MPSV** očekává, že podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu se bude **v letech 2021 i 2022** pohybovat shodně v intervalu **od 4,5 do 4,9 %**.

7. Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil.

Výběrové šetření pracovních sil

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **učni**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat ÚP ČR.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii ÚP ČR a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor (ve 4. čtvrtletí roku 2020 cca 23 tis. bytů, tj. necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů, v nichž bylo téměř 50 tis. respondentů všech věkových skupin, z nich více než 43 tis. respondentů ve věku 15 a více let.). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti.

- O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky ÚP ČR, v jejímž správním obvodu má bydliště.
- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti. **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku ÚP ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává SVČ. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou ÚP ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na ÚP ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod. Zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebrání ani výkon činnosti na základě pracovního nebo služebního poměru nebo výkon činnosti na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti, pokud měsíční výdělek nebo odměna nepřesáhne polovinu minimální mzdy (tzv. nekolidující zaměstnání), nesmí však být překážkou pro poskytování součinnosti ÚP ČR při zprostředkování vhodného zaměstnání a pro přijetí nabídky vhodného zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být i fyzická osoba soustavně se připravující na budoucí povolání, pokud získala v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
  - nebyli zaměstnaní,
  - hledali aktivně práci,
  - byli připraveni k nástupu do práce, tj. během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději

do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet evidovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO. Ve 4. čtvrtletí 2020 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 276,9 tis. osob, z toho 258,5 tis. dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 161,7 tis.) se tedy lišil o 115,2 tis. resp. o 96,8 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří si nehledají práci prostřednictvím úřadů práce (ve 4. čtvrtletí 2020 to bylo 28,2 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nesplňuje podmínky dané mezinárodní definicí pro nezaměstnanost (např. uchazeči o zaměstnání s tzv. nekolidujícím zaměstnáním jsou v rámci VŠPS považováni za zaměstnané, uchazeči z řad studentů soustavně se připravujících na budoucí povolání jsou v případě VŠPS ekonomicky neaktivní).

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti

v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře APZ a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají, a nesplňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 4. čtvrtletí 2020 činil jejich počet 95,7 tis. osob, tj. o 4,2 tis. méně než ve stejném období roku 2019. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je schopno nastoupit jen 36,9 tis. těchto osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence ÚP ČR. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrového šetření pracovních sil - VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU/EHP), vedených ÚP ČR.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro zavedení **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15-64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob (ve věku 15-64 let)} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna, která vstoupila v platnost počínaje lednem 2013, se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada (viz <https://www.mpsv.cz/web/cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky>).